

m e m l e k e t

aylık yerel yönetim dergisi

Kasım 2005 Sayı : 5

Avrupa ve Yerel Yönetimlerin
Anayasal Konumu

Norm Kadro Nedir?

İşyerlerinin Açılması...

Ve Anayasa Kanuna Uygun
Hale Getirildi...

www.yayed.org

YAYED YEREL YÖNETİM ARAŞTIRMA YARDIM VE EĞİTİM DERNEĞİ

Memleket-mevzuattan...

Türkiye’de yerel yönetimler, 2004-2005 yıllarında yürürlüğe giren yasaların hükümlerini anlama ve uygulama çabası içindedirler. Yeni mevzuat yerel yönetimlere çokça yetki verdi. Ne var ki, bu yetkileri kullanmak için gerekli maddi kaynakları sağlamadı. Çeşitli valilikler - il özel idareleri – belediyeler, bir süredir alıştıkları ‘proje satıcıları’yla ve ‘para-kredi sağlayıcıları’yla baş başa kaldılar. Bunların bir ikisi yabancı, çoğu bu yabancılarla yardımcı ya da bunların temsilcisi yerli kimselerdir.

Avrupa Birliği Türkiye Komisyonu, çeşitli yabancı dernekler, vakıflar, yerel yönetim başkanlarına "bize proje verin size para verelim" diye yandaşmalarını sürdürdüler. Bazı belediye ve özel idarelerde, yabancılarla işbirliğini "uygar olmanın gereği" sayan kimi işsever uzmanlar bu teklifin kabul edilmesi için bütün becerilerini ortaya sermeye başladılar. Eğer bir belediye başkanı kazara "bu işin yapılması için başka bir yerden paraya gerek yok; bunu yapmaya kendi kaynaklarımız yeter!" demişse, üzerine "uluslararası çapta iş yapmaktan korkan adam" diye gelindi. Ya da, "verilen para hibe! Bunu kaçırmak olur mu? Ama bizim başkan ‘yerel’ çaplı, vizyonu dar vizyonu!" diye eleştiriler yönetildi. Bu tür eleştiriler karşısında bazı başkanlar çok doğru olan ilk kararlarından vazgeçtiler ve kurumlarını bu yeni satıcılara açtılar. Bazılarıysa direndi.

Doğrusu direnmektir. Proje ve para satıcıların geldikleri yer batı ülkeleridir; bazılarının ülkeleri doğuda da olsa batılı ülkelerle birlikte hareket etmektedirler. Satıcıların geldikleri yerlerde yaşamın ilkesi, "kimse kimseye karşılıksız bir şey vermez" ilkesidir. Karşılıksız para anlamına gelen hibe, "neden veriliyor" kuşkusunu, karşılığı faiz olarak ödenen krediden daha fazla hak eder.

Kredi ise, maliyeti yalnızca faiz olmayan borç paradır. Çünkü krediler genellikle, yapılacak işin ne olduğunu, nasıl yapılacağını, kiminle yapılacağını, iş için yapılacak satın almaların nereden yapılacağını, yapılacak iş yapıldıktan sonra ortaya çıkacak tesisin nasıl işletileceğini, işletme gelirlerinin nereden karşılancığını, gelirin nereye yönlendirileceğini... belirleyen paralar olarak ortaya çıkmaktadır. Örneğin, bir proje – para satıcısı, çantasındaki sunum aletleriyle o belediyeye yapılacak "çöp tesisi"nin ya da "su tesisi"nin ya da "arıtma tesisi"nin başka bir yerdeki bitmiş ve işleyen örneğini göstermekte; bunun için harcanması gereken parayı hesaplamış olmakta; bu parayı da kendisinin bulup getireceğini söylemektedir. Yeter ki belediye başkanı ve belediye meclisi bu tesisi yapma kararı versin! O belediyeden istenen başka şey yoktur! Eğer belediye bu işi olabilir görür ve harekete geçerse, asıl koşullar bundan sonra belirlemektedir. Genellikle tesisin "piyasa sistemi kuralları"na göre işletilmesi istenmekte ya da tesis işletmesinin "özelleştirilmesi" koşuluyla karşı karşıya kalınmaktadır. Bu, açıkça, halkın oylarıyla iş başına gelmiş belediye meclislerinin ve belediye başkanlarının yönetme gücü ve yetkisi üzerinde ipotek kurmak demektir. Yerel yönetimler böyle yollarla adım adım halktan uzaklaşmakta ve her adımda giderek daha fazla oranda çokuluslu dev boyutlu tekellerin eline düşmektedir. Ama, bu tuzağın asıl sonucu, halkın en temel ihtiyaçlarını karşılayan hizmetlerin şirketleşmesi ve yabancılaşması olmakta; parasını ödemeyenin yanına yaklaşmadığı için bu işletmecilik tarzı yaşamın daha da pahalılaşması ve halkın daha da hızla yoksullaşması sonucu yaratmaktadır.

Sözde yerel demokrasiyi güçlendirme hedefi peşinde koşan uluslararası kurum ve kuruluşlar, Türkiye'nin bu yolları daha da geniş açması için "monitoring" denen izleme heyetleri oluşturmakta, bunlar belli aralıklarla ülkeye gelip merkezden yerele ulaşabildikleri her yetkiliye ulaşp "Türkiye'de yerel demokrasi-nin zaaf derecesi"ni ölçmeye girişmektedirler. "Zaaf derecesi" ölçümleri, daha sonra Türkiye üzerinde dünyanın parlak, etkileyici, güçlü küresel Avrupalı memurları ve komisyonları-nın ağzından siyasal baskı araçları olarak kul-lanılmaktadır. Hem merkezi hem de yerel ka-demede, her kamu görevlisi ve ilgili, batılı dünyadan gelen telkin ve baskıların Türkiye açısından anlamlı ve yararlı olmadığını açıkça görmüş bulunmaktadır. Gelen telkin ve baskı-ların Türkiye için değil batılı ülkelerin ve bun-ların şirketlerinin çıkarına sonuçlar yarattığını görmek, bu tür hareketlere karşı gereğini yeri-ne getirmenin ilk adımıdır.

İster merkezi ister yerel kademede olsun, ya-şamımızı geliştirmeye ve iyileştirmeye yar-dımcı olacak her türlü işbirliği, uluslararası dayanışma güzeldir. Ama, işbirliği ile işbirlik-çilik aynı şey değildir. İşbirliği, bu birliği oluşturan unsurlar arasında eşitlik ilişkisinin ve karşılıklı ortak özgür iradenin olduğu yer-de olur; eğer taraflardan biri baskın ve yönlendirici ise ve öngördüğü iş kendi çıkarına sonuç üreten bir iş ise; bu durumda, onunla birlikte

hareketin adı işbirliği değil işbirlikçilik olur. Uluslararası dayanışma da böyledir. Bir top-lantı, farklı ülkelerin uzmanlarının ortaklaşa eş ağırlıklarda katkı ve katılımlarıyla yapılan-ca uluslararası toplantı olur; ama eğer toplantı Türkiye'de yapıp yerli katılımcılarca gerçek-leşiyorsa, toplantının parası bir yabancı der-nek ya da vakıftan alınıyorsa, buna uluslarara-sı dayanışma dendiği nerede görülmüştür?

Yerel yönetimler il özel idarelerimiz, beledi-yelerimiz, köylerimiz, bunların birlikleri, or-taklıkları ve hatta şirketleri, ülke yönetiminin temel parçalarını oluşturur. Ülke yönetimleri, ister merkezi ister yerel düzeyde olsunlar, hal-kın ihtiyaçlarını karşılamak için vardırlar. Bu gerçeği hep akılda tutmak, verdiğimiz hizme-tin gerçek halka hizmet olmasını güvence altı-na almanın gereğidir.

Yerel hizmetleri ülkemizin bağımsızlığını ve halkımızın eşitçe refahını sağlayacak biçimde sunabilecek yeterlikte bir yerel yönetim siste-mi, ortak özlemimizdir. Bu özleme katkıda bulunmak üzere Kasım 2005 tarihli beşinci sa-yımızla birlikteyiz. Gelecek sayıda birlikte ol-mak dileğiyle saygılarımızı ve en iyi dilekleri-mizi sunuyoruz.

Birgül A. Güler
Yönetim Kurulu Adına

memleket mevzuat

YAYED

adına, sahibi
Genel Yayın Yönetmeni
Birgül Ayman GÜLER

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Av. Zühal Sirkecioğlu Dönmez

Yazı İşleri Müdürü
Sibel Yıldırım

YAYIN KURULU

Deniz Sayın (Editör)

Dr. Argun Akdoğan

Şemsettin Aykul

A. Müfit Bayram

İsmail Bingöl

Hüseyin Çağatay

Dr. Kübra C. Çamur

Dr. Tayfun Çınar

Yusuf Duran

Özge Mumcu

Serhat Salıhoğlu

Menaf Turan

Deniz Yıldırım

Sibel Yıldırım

A. Rıza Yücel

DANIŞMA KURULU

Yrd. Doç. Dr. Kübra C. Çamur (Gazi Üniv.)
Tevfik Çavdar

Doç. Dr. Oya Çiftçi (TODAİE)

Dr. Tayfun Çınar (Ank. Üniv.)

Ziya Çoker

Dr. Seyhan Erdoğan (Ank. Üniv.)

Prof. Dr. Cevat Geray (Ank. Üniv.)

Prof. Dr. Atilla Göktürk (Muğla Üniv.)

Prof. Dr. Birgül A. Güler (Ank. Üniv.)

Metin Mutaf

Tayfun Orçun

Prof. Dr. Oğuz Oyan

Prof. Dr. Tayfur Özgen (Mersin Üniv.)

Doç. Dr. Yeşim E. Şahin (Dokuz Eylül Üniv.)

Doç. Dr. Birkan Uysal (TODAİE)

Belma Üstünişik

A. Dursun Yılmaz

İşletme Genel Yönetmeni
Kemal Düzel

Kapak Fotograf

A. Dursun Yılmaz

Baskı: Başkent KİŞİ Matbaacılık
Tel: 0312 431 54 90

YAYED

Ziya Gökalp Cad. 30/22,

06420 Kolej-ANKARA

Tel: 0312 430 28 37,

Faks: 0312 430 28 77

www.yayed.org

merkez@yayed.org

ISSN : 1305-9092

Bu sayımızda

MEMLEKET MEVZUATTAN

1

AVRUPA VE YEREL YÖNETİMLERİN

ANAYASAL KONUMU

Birgül A. GÜLER

4

NORM KADRO

NEDİR?

Serhat SALİHOĞLU

11

KALKINMA AJANSLARI ve

MEKANIN YENİ KURGUSU

PLANLAMA ÜZERİNE

KISA NOTLAR

Kübra Cihangir ÇAMUR

14

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE

KATI ATIKLARIN YÖNETİMİ

TÜRKİYE'NİN UYUM SÜRECİ

ÜZERİNE BİR YORUM

Ogan KIRSAÇLIOĞLU

16

RUHSATLANDIRMA

ve DENETİMİNDE

SON DURUM

Hüseyin ÇAĞATAY

19

ŞİLİ'DE

SU ÖZELLEŞTİRMELERİ

Dr. A. Argun AKDOĞAN

26

DÖNÜŞ

Deniz SAYIN

28

VE ANAYASA

KANUNA UYGUN HALE GETİRİLDİ

YAYED

29

4857 SAYILI İŞ KANUNU MADDE

GEREKÇELERİ VE YÜRÜRLÜKTEN

KALKAN 1475 SAYILI KANUNDA

KARŞILADIĞI MADDELER -2-

A. Rıza YÜCEL

31

BASINDAN

SEÇMELER

YAYED

43

DEĞİŞEN MEVZUAT

İsmail BİNGÖL

53

SORULAR

YANITLAR

İsmail BİNGÖL
Hüseyin ÇAĞATAY-Zühal S. DÖNMEZ

78

Yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Yayımlanan yazılardan kaynak gösterilmeden alıntı yapılamaz. Genel Yayın Yönetmeninin yazılı izni olmadan tanıtım amaçlı kısa alıntılar dışında dergide yer alan yazılar hiçbir yolla çoğaltılamaz, dağıtılamaz.

Dergi abone bedeli :

Yıllık (1 adet) abone bedeli (KDV dahil) 300 YTL

Yıllık (2 ve daha çok) abone bedeli (KDV dahil) 240 YTL

Hesap No :

YAYED İktisadi İşletmesi

T.C. Ziraat Bankası 1262 Mithatpaşa Şb. 43436143-5001

Posta Çeki: 5066311

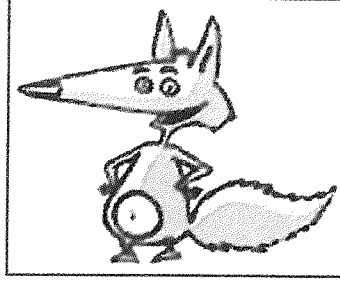
Kasım 2005
Sayı 5

AVRUPA ve YEREL YÖNETİMLERİN ANAYASAL KONUMU

Avrupa Bölgesel ve Yerel Yönetimler Kongresi'nin Anayasa Değişikliği İstekleri

Birgül A. GÜLER*

Avrupa Konseyi, üye ülkelerin yerel yönetim sistemini dev bir örgüt eliyle yönlendirir. *Avrupa Bölgesel ve Yerel Yönetimler Kongresi* adını taşıyan bu örgüt, Konsey üyesi ülkeleri izler, denetler ve yerel yönetim sistemlerini belli ilkeler doğrultusunda değiştirmeye teşvik eder.

1. Anayasa ve Seçim Yasalarında Değişiklik İsteği

Kongre heyetleri, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 67. maddesinde değişiklik yapılmasını istemektedir.

Madde 67, "seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakla-

rı" başlıklı, TC yurttaşlarının seçim haklarını düzenleyen maddesidir.² Bu maddeye göre Türkiye'de seçme-seçilme hakkı "Türk vatandaşı" olan kişilere özgü bir haktır. Dolayısıyla anayasa "yabancı seçmen" gibi bir kategori içermez. Kongre, Anayasanın Türkiye'ye yerleşmiş ama Türk vatandaşı kimliğine sahip olmayan kişilere oy hakkı verilmesi yönünde değiştirilmesini talep etmektedir. Böylece, bazı belediyelerde belediye başkanlarınca kendilerine "İngiliz hemşehri", "Alman hemşehri" statüsü verilen yabancılar, yerel seçimlerde "Türk vatandaşı" olanlarla aynı siyasal hakları kullanabileceklerdir.

Seçime ilişkin siyasal hakkın tanınması, "yabancı seçmen"e, örneğin yine bir siyasal hak olan ve yalnızca "Türk vatandaşı" kimliğine sahip olanlara tanınmış bulunan kamu hizmetine girme hakkını kullanmanın da kapısını açacak türden bir temel haktır. Bu ve öbür hak alanları şimdilik gündeme getirilmemektedir; ancak talebin ve siyasal hak kavramının genişleyici doğası göz önünde bulundurulursa, Kongre isteğinin bu tür açılımlara yol vereceği kolayca görülebilir.

Bu isteğin genel çerçevesi, Kongre'nin "*Yabancıların Yerel Kamusal Yaşama Katılımları Konvansiyonu -144*" başlıklı anlaşma metninde be-

Kongre, Türkiye yerel yönetim sistemiyle ilgili olarak, 1997 yılından bir "tavsiye kararı" almış, sonra bunu "karar"a çevirmiştir. Sonraki yıllarda Türkiye'de kararın uygulanışı, görevlendirdiği heyetler aracılığıyla izlemeye alınmıştır.¹ Bu heyetler, 2001 yılından bu yana bir grup soru hazırlamış olarak Türkiye'ye gelmekte ve bu sorular çerçevesinde yürüttükleri görüşmeleri raporlaştırmaktadırlar.

Avrupa Bölgesel ve Yerel Yönetimler Kongresi, Türkiye'de yerel yönetim sistemine ilişkin olarak hangi konular üzerinde durmakta ve ne tür isteklerde bulunmaktadır? İsteklerinden bir bölümü, yerel yönetimlerle ilgili olarak anayasal değişiklikler yapılmasına ilişkindir.

2001 ve 2005 heyetleri, TC Anayasası'nın üç maddesine ilgi göstermişlerdir. Bunlardan biri, seçim hakkı ile ilgili 67. madde, ikincisi "vergi ödevi" başlıklı 73. madde, üçüncüsü ise yerel yönetimleri "idarenin bütünlüğü ilkesi" içine yerleştiren yerel yönetimlerle ilgili 127. maddedir.

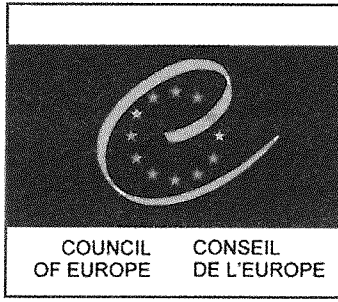
* Prof. Dr. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi, Öğretim Üyesi

lirlenmiştir.³ Bu metin 1992’de imzaya açılmış, 1997’de yürürlüğe girmiştir. 2005 yılı itibariyle metni kendi ülkesinin meclisinde onaylamış ülke sayısı yalnızca 7’dir: Danimarka, Finlandiya, İzlanda, İtalya, Hollanda, Norveç, İsveç. Dört ülke imzalamış ama onaylamamıştır: Kıbrıs Rum Kesimi, İngiltere, Çek Cumhuriyeti, Arnavutluk. Öbür ülkeler henüz, ne imza ne de onay vermişlerdir.

Konvansiyon, ülkelerin yabancı uyruklu sakinlere kendi vatandaşlarının sahip olduğu ifade özgürlüğü, sendikalaşma dahil birlik ve dernek kurma özgürlüğü gibi “klasik hakları” vermelerini amaçlamaktadır. Ülkeler yabancı sakinleri yerel sorunlarda danışma sürecine katacak, bu kesimin ifade ve örgütlenme özgürlüğü ancak belli koşullarda ve yasayla sınırlanabilecektir. Yabancılar, yaşadıkları yerel yönetim sınırları içindeki yabancılar tarafından seçilen ya da yabancıların derneklerince görevlendirilen üyeleriyle yerel danışma meclisleri kurabileceklerdir. Ayrıca her yabancı, beş yıl süreli ikameti sonrasında yerel seçimlerde oy verme hakkına sahip olabilecektir. Ülkeler yabancıları, yerel kamusal yaşama ilişkin hak ve yükümlülükleri hakkında bilgilendirmekle yükümlü olacaklardır. Bu sistemin genel gözetimiye, Avrupa Konseyi Genel Sekreterliği’nce gerçekleştirilecektir.

Görevlendirilen heyetlerin Türkiye soruşturmasında bu konuyu gündeme almaları ilginçtir. Çünkü soruşturulan konu, Kongre’nin bir ‘Konvansiyon’una konudur ve ülkelerin imza-onayına açılmıştır. Türkiye bu anlaşmayı ne imzalamış ne de onaylamıştır. Buna karşın heyetlerin, imza-onay verilmemiş bir uluslararası anlaşmanın hükümlerini doğrudan Anayasa değişikliği olarak talep etmeleri açıklanmaya muhtaç bir tutumdur.

Anayasal değişiklikten başka, seçim yasalarında yapılması istenen değişiklikler ise, iki noktada yoğunlaştırılmaktadır.

Bunlardan biri, vatandaşlara “seçime ve seçim sonuçlarına karşı başvuru hakkının, resmi sonuçlar duyurulmadan önce tanınması” konusuyla ilgilidir. Türkiye’de seçim süreci, 1960’lı yıllardan bu yana, biçimsel kuralları bakımından sağlıklı bir yapıya

kavuşturulmuş durumdadır. Seçim işlemlerine karşı seçmen listeleri ve sandık kurullarının oluşumundan sandık tutanaklarına, ilçe - il birleştirme tutanaklarıyla Yüksek Seçim Kurulu karar ve işlemlerine karşı itiraz başvuru hakkı her aşamada düzenlenmiş durumdadır. Bu talebin ne anlama geldiğini anlamak pek kolay değildir.

Öbürü, “bölgesel ve azınlık partilerinin yerel ve bölgesel seçimlere katılması”na olanak ve serbestlik verilmesini öngörmektedir. Oysa Türkiye’de bölgesel-azınlık partilerin seçimlere katılması bir yana, bu özelliklerde partiler kurulması açık biçimde yasaklanmıştır. 2820 sayılı Siyasal Partiler Yasası, Anayasa’ya dayanarak bölgesel ve azınlık partileri kurulmasına izin vermez. 2820/md 78/b – Siyasal partiler için “bölge, ırk, belli kişi, aile, zümre veya cemaat, din, mezhep veya tarikat esaslarına dayanamaz veya adlarını kullanamazlar” hükmü getirmiştir.

Bölgesel ve azınlık partileri kurulması ve bunların seçimlerde yer alması, yine Avrupa Konseyi’nin *Ulusal Azınlıklar Koruma Sözleşmesi* ile *Bölgesel ve Azınlık Dilleri Sözleşmesi*’nin imzalanması isteğiyle birleşmektedir. Seçim sistemi sorunu, bu iki sözleşmeyle bir bütün olarak ele alınmaktadır.

Seçim sistemi boyutunun ilişkilendirildiği ikinci bir boyut daha vardır. Kongre heyetleri, “yerel meclis üyelerinin ‘siyasi konuları’ görüşme yasağı konusundaki kuralın kaldırılması gerektiği görüşündedir. Yeni çıkarılan belediye ve il özel idaresi yasalarında bu yasak kaldırılmış, böylece yerel yönetim sisteminin ‘Avrupa’ya uyum’unda talep edilen adımlardan biri daha atılmıştır.

Bölgesel azınlık partileri kurulması, bunların yerel seçimlere girme hakkına sahip kılınması, bölge ve azınlık sözleşmelerinin imzalanması, nihayet bölgesel-yerel meclislerin siyasal konuları görüşme yetkisiyle donatılması, hep birlikte ele alındığında, yerel yönetim sisteminin “yönetmel desantralizasyon” unsuru olmaktan çıkarılmasıyla sonuçlanır. Bu durumda yerel yönetimlerin “yönetmel federalizm” unsuru da değil, “federal örgütlenme” unsuruna dönüşecekleri açıktır. Bu ise, yalnızca yönetmel değil, köklü ve kapsamlı bir siyasal rejim değişikliği demektir. Konu, bu içeriği nedeniyle, yalnızca Avrupa Konseyi ülkelerinde değil, Brüksel merkezli bir tek devlet projesinin doğrudan üyesi olan Avrupa ülkelerinde de yüksek şiddetli bir tartışma konusudur.

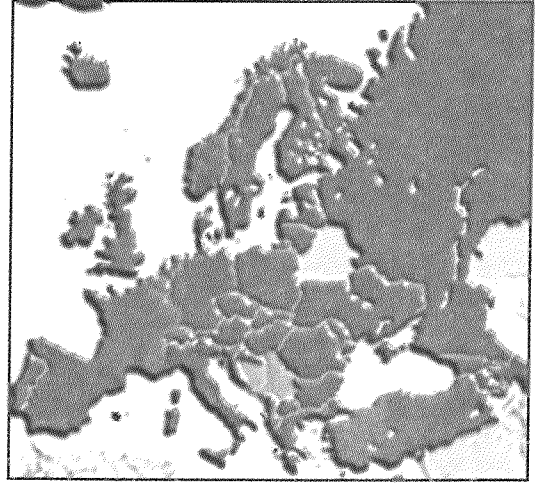
Seçim sistemi değişiklikleri, biçimsel-hukuksal değil ilkesel-siyasal derinlikli bir istek grubu olma niteliği taşımaktadır.

2. Anayasa'nın Vergi İlkesinde Değişiklik İsteği

Avrupa Bölgesel ve Yerel Yönetimler Kongresi heyetleri, Anayasa değişikliği isteklerine 73. maddeyi eklemiş bulunmaktadırlar. Bu madde “vergi ödevi” başlığı altında aşağıdaki gibi düzenlenmiştir.

“VI. Vergi ödevi - Madde 73.- Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür. *Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır. *Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır. *Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Bakanlar Kuruluna verilebilir.”

Kongre bu maddede değişiklik yapılmasını, böylece yerel yönetimlere vergi oranlarıyla bağışıklık, istisna ve indirimleri belirleme yetkisi tanınmasını istemektedir. Bu yetkinin vergi koyma yetkisine kadar açılıp açılmayacağı, talep edilen adımları atmaya bağlı olarak gündeme gelecektir.

Yerellik (subsidiarite) ilkesi, doğası gereği, yerel yönetimlere vergi koyma yetkisinin de devredilmesini içerir. Yerellik, yönetmel desantralizasyon değil *yönetmel federalizm* sisteminin ilkesidir; yönetmel federalizm ise mali federalizm inşa edilmedikçe tam olarak uygulanamayacaktır.

Mali desantralizasyon, merkezi yönetim ile yerel yönetim arasında “gelir dağıtımı – yüzde (%) pay verme” temelinde kurulur. Oysa mali federalizm “gelir paylaşımı- kaynakların bölüşülmesi” temeline yaslanır. Yerellik ilkesi, merkezi ile yerel yönetimler arasındaki mali ilişkilerin “bölüşme” üzerinden kurulmasını zorlamaktadır. ⁴

Günümüzde belediye toplam gelirlerinin yarıya yakın bölümü, ulusal bütçeden yasa gereği ayrılan yüzde 5'lik paylardan oluşur. Gelir kaynağı bölüşümüne örnek gösterebileceğimiz, doğrudan belediyelere bırakılmış Emlak Vergisi gibi gelirlerin belediye toplam geliri içindeki büyüklüğü yüzde 4-5'i aşmaz. Toplamdaki ağırlıkları nedeniyle sisteme rengini veren ilkenin “pay dağıtımı ilkesi” olduğu açıktır. Yerellik ilkesi doğrultusunda değişiklik yapılırsa bu göstergeler tersine dönen bir yola girecek, belediye toplam gelirinin ağırlıklı bölümü “gelir bölüşümü”yle yerele bırakılmış olan kaynaklara dayanacaktır.

Mali federalizm, yeni il özel idaresi ve belediye yasalarında bu idarelerin “idari ve mali özerk” olarak tanımlanmalarıyla genel yasal temele kavuşturulmak istenmiştir. Ancak bu yasalar yürürlüğe girse de, Anayasa'nın 127 ve 73. maddeleri değişmedikçe, arzu edilen federal-teknik temel kurulamayacaktır.

3. Anayasa'nın Yerel Yönetimler Maddesinde Değişiklik İsteği

Kongre, yerel yönetim sisteminin temel yapısında bazı değişiklikler yapılmasını istemektedir. Bunun için iki nokta üzerinde durmaktadır. İlk olarak, TC Anayasası'nda 127. maddenin Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na uygun hale getirilmesi istenmektedir.⁵ İkinci olarak, Türkiye'nin bu Şart'ın 6, 9, 10, 11 numaralı maddelerinde onaylamayı uygun bulmadığı paragrafları da kabul etmesini gündeme getirilmektedir.

Anayasa'nın 127. maddesi yerel yönetim sistemine ilişkin anayasal ilkeleri belirleyen maddedir.⁶ Talep edilen, bu maddenin Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'na uygun biçimde değiştirilmesidir. Bu değişikliğin nasıl olabileceği, daha eski tarihli bir Kongre kararında açıklanmış bulunmaktadır.⁷

".... merkezi hükümetin "vesayet" olarak adlandırılan denetim sistemi, yerel yönetim politikalarının amaca uygunluğu üzerinde bir denetimi vurgulamanın ötesinde daha geniş amaçlara odaklanmış olan Anayasa'nın 127. maddesine dayanmaktadır. Bu durum, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın 8. maddesi ile çelişir ve bu nedenle Anayasa'nın "idarenin bütünlüğü" ilkesine dayanan 127. maddesinde değişiklik önerilmesi gerekebilir. Bu ilke, Özerklik Şartı'nda altı çizilen subsidiarite [yerellik] ilkesine de karşıttır. "

Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın 8. maddesi, yerel yönetimlerin yönetsel denetimi konusuyla ilgilidir. Türkiye bunun ilk iki paragrafını onaylamış, üçüncü paragrafı kabul etmemiştir.

"Madde 8 - Yerel Makamların Faaliyetlerinin İdari Denetimi

1- Yerel makamların her türlü idari denetimi ancak kanunla veya anayasa ile belirlenmiş durumlarda ve yöntemlerle gerçekleştirilebilir.

2- Yerel makamların faaliyetlerinin idari denetimi normal olarak sadece kanunla ve anayasal ilkelerle uygunluk sağlamak amacıyla yapılacaktır. Bununla beraber, üst-makamlar yerel makamları yetkili kıldıkları işlerin gereğine göre yapıp yapılmadığını idari denetimine tabi tutabileceklerdir.

3- Yerel makamların idari denetimi, denetleyen makamın müdahalesinin korunması amaçlanan çıkarların önemiyle orantılı olarak sınırlandırılmasını sağlayacak biçimde yapılmalıdır."

Kongre, 127. maddede, özel olarak, beşinci fıkranın değiştirilmesi üzerinde durmaktadır. Bu fıkra göre: "Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir." İstenen, bu fıkranın, örneğin, "yerel yönetimler idari ve mali özerkliğe sahip kuruluşlar olarak, yerellik ilkesi gereklerine göre denetlenir" gibi bir biçime dönüştürülmesidir.

Bu tür bir değişiklik, gerçekte yalnızca yerel yönetim sistemini değil, tüm kamu yönetimi örgütlenmesinin değiştirilmesi anlamına gelmektedir. Bir başka deyişle, "idarenin bütünlüğü" ilkesinin temel hukuksal mekanizmalarından biri olan "idari vesayet" kurumu yürürlükten kaldırılmak istenmektedir. İdarenin bütünlüğü ilkesinin ikinci ana kurumsal mekanizması, devletin merkez örgütü ile taşra örgütü arasındaki ilişkileri düzenleyen "yetki genişliği" mekanizmasıdır. Yürütülen reformların taşra örgütündeki tüm görev ve yetkileri yerel yönetimlere devretmeyi amaçladığı bilinmektedir. Dolayısıyla, yalnızca idari vesayet değil, aynı zamanda yetki genişliği ilkesinin de yürürlükten kaldırılacağı göz önünde bulundurularak, bu önerinin gerçekte tüm yönetsel yapıyı değiştirmeye yöneldiği kolayca görülebilir.

İdarenin bütünlüğü, bir başka deyişle merkezi yetkililik ilkesine son verilmesi, bunun yerine başka bir ilke yerleştirilmesi önerilmektedir. Yeni ilke "subsidiarite" ya da Türkçe deyişle yerellik ilkesidir. Yerellik, yönetsel sistemi "idari federalizm" esasına göre yeniden yapılandırma demektir.

Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın 6, 9, 10, 11 numaralı maddelerinde yer alan bazı fıkralar, Türkiye tarafından kabul edilmemiştir. Kabul edilmemiş fıkralar şunlardır:⁸

"Madde 6 - Yerel Makamların Görevleri İçin Gereken Uygun İdari Örgütlenme ve Kaynaklar

1- Kanunla düzenlenmiş daha genel hükümlere hâlel getirmemek koşuluyla, yerel makamlar kendi iç idari örgütlenmelerini, bunları yerel ihtiyaçlarla uyumlu kılmak ve etkin idare sağlamak amacıyla, kendileri kararlaştırabileceklerdir.

Madde 9 - Yerel Makamların Mali Kaynakları

4- Yerel makamlara sağlanan kaynakların dayandığı mali sistemler, görevin yürütülmesi için gereken harcamalardaki gerçek artışların mümkün olduğunca izlenebilmesine olanak tanımaya yetecek ölçüde çeşitlilik arz etmeli ve esneklik taşımalıdır.

6- Yeniden dağıtılan kaynakların yerel makamlara tahsisinin nasıl yapılacağı konusunda, kendilerine uygun bir biçimde danışılacaktır.

7- Mümkün olduğu ölçüde, yerel makamlara yapılan hibeler belli projelerin finansmanına tahsis edilme koşulu taşımayacaktır. Hibe verilmesi yerel makamların kendi yetki alanları içinde kendi politikalarına ilişkin olarak takdir hakkı kullanmadaki temel özgürlüklerine hâlel getirmeyecektir.

Madde 10 - Yerel Makamların Birlik Kurma ve Birliklere Katılma Hakkı

2- Her devlet, yerel makamların ortak çıkarlarının korunması geliştirilmesi için birliklere üye olma ve uluslararası yerel makamlar birliklerine katılma hakkını tanıyacaktır.

3- Yerel makamlar, kanunlarla muhtemelen öngörülen şartlar dahilinde, başka devletlerin yerel makamlarıyla işbirliği yapabilirler.

Madde 11 - Özerk Yerel Yönetimlerin Yasal Korunması

Yerel yönetimler kendi yetkilerinin serbestçe kullanımı ile anayasa veya ulusal mevzuat tarafından belirlenmiş olan özerk yönetim ilkelere riayetini sağlanması amacıyla yargı yoluna başvurma hakkına sahip olacaklardır."

Türkiye bu maddeleri onayladığı takdirde, Yerel Yönetim Özerklik Şartı'nın yalnızca iki maddesini onaylamamış olacaktır. Bunlar Şart madde 4-paragraf 6 ve madde 7-paragraf 3'ten ibarettir.

"Madde 4/6- Yerel makamları doğrudan ilgilendiren tüm konulara ilişkin planlama ve karar alma süreçleri içinde, kendileriyle olanaklar ölçüsünde zamanında ve uygun biçimde danışılacaktır.

Madde 7/3- Yerel olarak seçilmiş kişilerin görevleriyle bağdaşmayacak işlev ve faaliyetler kanunla veya temel hukuki ilkelere göre belirlenir."

Türkiye'nin 1988 yılında imzalayıp 1992 yılında onayladığı Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, AB'nin kurucu üyesi Fransa'nın ulusal meclisi tarafından henüz onaylanmamış, İngiltere tarafından 1997'de imzalanıp 1998 yılında onaylanmış, Belçika tarafından ise 2004 yılında onaylanmıştır.⁹ Türkiye, öbür ülkelerle karşılaştırıldığında oldukça hızlı davranmış görünmektedir. Anlaşmayı onaylayan ülkelere gelince, çok sayıda ülkenin çeşitli maddelere çekinceler koymuş oldukları görülmektedir. Türkiye'nin çekince koyduğu madde sayısı oldukça sınırlı kalmıştır.¹⁰ Buna karşın, Kongre heyetlerinin Türkiye'den Şart'ın hemen tümünü kabul etmeye dönük isteklerde bulunmaları ilgi çekici bir durum oluşturmaktadır.

Değerlendirme

Avrupa Bölgesel ve Yerel Yönetimler Kongresi, 1997 yılında sonuçlandırılan Türkiye Kararı doğrultusunda, yerel yönetim sisteminde "idari ve mali özerklik", teknik adıyla *subsidiarite* ilkesine uygun bir yeniden yapılanma talep etmektedir.

Yönetimsel alandan siyasal alana doğru genişletilmiş subsidiarite ilkesine dayalı yeni yapının yaratılması için, TC Anayasası'nda üç maddede değişiklik yapılması gerekli sayılmaktadır. Bunlardan biri seçim hakkıyla ilgili olarak siyasal, biri vergileme yetkisiyle ilgili olarak mali, sonuncusu da merkeziyetçilik yerine yerellik ilkesini ön gören yönetsel sisteme ilişkin değişikliklerdir.

Seçim sistemiyle ilgili talepler, ülkelerin imzasına açılmış anlaşmaların konusudur. Bu anlaşmalar Türkiye tarafından imzalanmamış, onaylanmamıştır. Kongre uygulayıcılarının bu durumu dikkate alma gereği duymadan hareket etmeleri, heyetleri ülke üzerinde abartılı bir baskı unsuruna dönüştürmüştür. Heyetler, ortada Kongre anlaşmaları varken ve bunlar henüz ülkenin hükümeti ve meclisi tarafından kabul edilmemişken, gündemlerine bu maddeleri alma hakkına sahip değildirlir.

Mali sistemle ilgili talepler, merkezi-yerel yönetim arasındaki mali ilişkileri “mali desantralizasyon”dan “mali federalizm”e dönüştürme amaçlıdır. Bu teknik değil, siyasal bir taleptir. Dolayısıyla

kamuoyunda ve siyasal alanda tartışmaya açılmadan kabulü söz konusu değildir.

Yönetimsel sistemle ilgili talepler ise, hem *Kamu Yönetimi Temel Kanunu* hem de 5197/5302 sayılı *İl Özel İdaresi Kanunu* örneklerinde toplum tarafından reddedilmiş bulunmaktadır. Bu red sonucunda ilki yasama sürecinden geri çekilmiş, ikincisi TBMM’nde yalnızca iktidar milletvekillerinin oyuyla kabul gördükten sonra Cumhurbaşkanlığı’na Anayasa Mahkemesi’ne gönderilmiştir. Kongre organlarının, toplumsal ve siyasal alanlarda reddedilen, büyük olasılıkla hukuksal boyutta da reddedilecek olan bir projeyi, bu tartışma süreci hiç yaşanmamış gibi ısrarla gündemde tutmaları, demokratik değerlerle bağdaşmamaktadır. —

¹ Türkiye ile ilgili tavsiye kararı, karar ve doküman kodları şöyledir: March 1997 - Recommendation 29 (1997) ve Resolution 50 (1997); CG (4) 3 Part II; June 1998 - CG/CP (5) 7; November 2001 - CG/INST (8) 22 + Addendum; CG/INST (8) 27.

² “II. Seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakları *Madde 67, (23.7.1995-4121) Vatandaşlar, kanunda gösterilen şartlara uygun olarak, seçme, seçilme ve bağımsız olarak veya bir siyasi parti içinde siyasi faaliyette bulunma ve halk oylamasına katılma hakkına sahiptir. *Seçimler ve halkoylaması serbest, eşit, gizli, tek dereceli, genel oy, açık sayım ve döküm esaslarına göre, yargı yönetim ve denetimi altında yapılır. Ancak, yurt dışında bulunan Türk vatandaşlarının oy hakkını kullanabilmeleri amacıyla kanun, uygulanabilir tedbirleri belirler. On sekiz yaşını dolduran her Türk vatandaşı, seçme ve halkoylamasına katılma haklarına sahiptir. *Bu hakların kullanılması kanunla düzenlenir. *Silah altında bulunan er ve erbaşlar ile askeri öğrenciler, ceza infaz kurumlarında bulunan hükümlüler oy kullanamazlar. Ceza infaz kurumları ve tutukevlerinde bulunan tutukluların seçme haklarını kullanmalarında, oyların sayım ve dökümünde seçim emniyeti açısından alınması gerekli tedbirler Yüksek Seçim Kurulu tarafından tespit edilir ve görevli hakim in yerinde yönetim ve denetimi altında yapılır. *Seçim kanunları, temsilde adalet ve yönetimde istikrar ilkelerini bağdaştıracak biçimde düzenlenir.”

³ *Convention on the Participation of Foreigners in Public Life at Local Level*, CETS No.: 144 <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=144&CM=8&DF=17/06/02&CL=ENG> Bu adreste ülkelerin imza-onay listesi bulunabilir. (17.3.2005)

⁴ Bu sistemle ilgili açıklamalar için şu kaynaktan yararlanılabilir: Tayfun Çınar ve Birgül A. Güler, *Yerel Maliye Sistemi*, TODAİE – YYAEM Yayını, Ankara 2004.

⁵ <http://conventions.coe.int/treaty/Commun/QueVoulezVous.asp?NT=122&CL=ENG> Bu adresten, Şart ile ilgili gerekli genel bilgilere giriş yapılabilir. (17.3.2005)

⁶ “2. Mahalli idareler *Madde 127, (23.7.1995-4121) Mahalli idareler; il, belediye veya köy halkının mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak üzere kuruluş esasları kanunla belirtilen ve karar organları, gene kanunda gösterilen, seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan kamu tüzel kişileridir. *Mahalli idarelerin kuruluş ve görevleri ile yetkileri, yerinden yönetim ilkesine uygun olarak kanunla düzenlenir. *Mahalli idarelerin seçimleri, 67 nci maddedeki esaslara göre beş yılda bir yapılır. Ancak, milletvekili genel veya ara seçiminden önceki veya sonraki bir yıl içinde yapılması gereken mahalli idareler organlarına veya bu organların üyelerine ilişkin genel veya ara seçimler milletvekili genel veya ara seçimleriyle birlikte yapılır. Kanun, büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirebilir. *Mahalli idarelerin seçilmiş organlarının, organlık sıfatını kazanmalarına ilişkin itirazların çözümü ve kaybetmeleri, konusundaki denetim yargı yolu ile olur. Ancak, görevleri ile ilgili bir suç sebebi

ile hakkında soruşturma veya kovuşturma açılan mahalli idare organları veya bu organların üyelerini, İçişleri Bakanı, geçici bir tedbir olarak, kesin hükme kadar uzaklaştırabilir. *Merkezi idare, mahalli idareler üzerinde, mahalli hizmetlerin idarenin bütünlüğü ilkesine uygun şekilde yürütülmesi, kamu görevlerinde birliğin sağlanması, toplum yararının korunması ve mahalli ihtiyaçların gereği gibi karşılanması amacıyla, kanunda belirtilen esas ve usuller dairesinde idari vesayet yetkisine sahiptir. *Mahalli idarelerin belirli kamu hizmetlerinin görülmesi amacı ile, kendi aralarında Bakanlar Kurulunun izni ile birlik kurmaları, görevleri, yetkileri, maliye ve kolluk işleri ve merkezi idare ile karşılıklı bağ ve ilgileri kanunla düzenlenir. Bu idarelere, görevleri ile orantılı gelir kaynakları sağlanır.”

⁷ Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi, Türkiye'deki Yerel ve Bölgesel Demokrasinin Durumu Hakkında 29 no.lu Tavsiye Kararı. Tavsiye kararı Kongre tarafından görüşülmüş ve 3 Haziran 1997'de 50 no.lu karar ile kabul edilmiştir. Metnin İngilizcesi için:

[http://www.coe.fr/cplre/textad/rec/1997/rec29\(97\)e.htm](http://www.coe.fr/cplre/textad/rec/1997/rec29(97)e.htm)

⁸ 8.5.1991 gün ve 3723 sayılı Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartının Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun, RG : 21.5.1991 – 20877.

⁹ <http://conventions.coe.int/treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=122&CM=&DF=&CL=ENG> Bu adreste anlaşmanın hangi ülke tarafından hangi tarihte imzalandığı ve onaylandığına ilişkin toplu çizelge yer almaktadır. (17.3.2005)

¹⁰ <http://conventions.coe.int/treaty/Commun/ListeDeclarations.asp?NT=122&CM=&DF=&CL=ENG&VL=1> Bu adreste, ülkelerin Şart'ın hangi maddelerini Kabul ettiklerine ilişkin bilgiler yer almaktadır. (17.3.2005)

Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi (AYBYK) toplam 315 üyeli ve iki meclisten oluşuyor. Biri bölgeler meclisi, bu mecliste Türkiye'yi il genel meclisi üyesi 6 kişi temsil ediyor. Öbürü yerel meclis, burada da Türkiye'yi belediye başkanı ve meclis üyeleri arasından seçilen 6 kişi temsil ediyor.

BÖLGELER MECLİSİ'nde Türkiye'yi temsil eden il genel meclisi üyeleri:

Ömür AYBAR

Beyoğlu-İstanbul AKP;

Nuri AYDOĞMUŞ

Serinhisar-Denizli-AKP;

Adnan GÜLERMAN

Konak-İzmir-DSP;

Yavuz MİLDON

Gelibolu-Çanakkale AKP;

Kaya MUTLU

Mersin SHP;

Fatih PAKÖZ,

Kahramanmaraş, AKP.

YEREL MECLİS'te Türkiye'yi temsil eden üyeler:

Gaye DOĞANOĞLU

Muratpaşa Bel. Meclis Üyesi -Antalya-DYP;

Ateş Ünal ERZEN

Bakırköy Belediye Başkanı -İstanbul-CHP;

Adem ESEN

Selçuklu Belediye Başkanı -Konya-AKP;

Menderes TÜREL

Antalya BŞB Başkanı -AKP;

Yusuf Ziya YILMAZ

Samsun BŞB Başkanı -AKP;

Nihat ZEYBEKÇİ

Denizli Belediye Başkanı -AKP.

NORM KADRO NEDİR?

NORM KADRONUN İLKELERİ

NASIL BELİRLENECEKTİR?

Serhat SALİHOĞLU
YAYED YK. Üyesi

Norm Kadro Nedir?

Kamu kurum ve kuruluşlarının, görevlerini yerine getirebilmeleri için ihtiyaç duydukları kadronun nitelik ve nicelik olarak tespittir. Daha kısa bir ifadeyle nitelik ve nicelik olarak standart hale getirilmiş kadrodur.

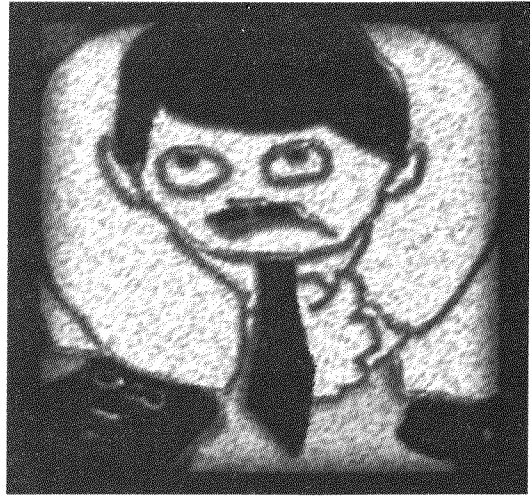
Norm Kadro çalışmasının hukuksal dayanakları nedir?

6.11.2000 tarihli ve 2000/1658 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile norm kadro esasları belirlenmiş ve bu esaslar çerçevesinde "2001/39 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yürütülmesinde Olan Norm Kadro Çalışmaları ile İlgili Başbakanlık Genelgesi" ile de bu konuda bir çalışma takvimi açıklanmıştır. Bu takvime göre Büyükşehir belediyeleri ve bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler 15 Temmuz 2001 - 30 Haziran 2003 tarihleri arasında norm kadro çalışmasını kendileri tamamlayacaklar, diğer belediyeler ve bunların kurdukları birlik, müessese ve işletmeler için ise norm kadro ilke ve standartlarının belirlenmesi çalışması 1 Mart 2002 - 31 Aralık 2003 tarihleri arasında Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı ve İçişleri Bakanlığınca ya da İçişleri Bakanlığının katılımının mümkün olmaması halinde sadece Başbakanlık Devlet Personel Başkanlığı'na tamamlanacak idi. Büyükşehir belediyeleri, izlediğimiz kadarıyla bu çalışmaları tamamlamıştır. Ancak bu konuda çalışma yapan belediyeler olsa bile bu çalışmaların Kanun ve hazırlanacak yönetmeliğe uygun olarak yeniden düzenlenmesi gerekebilecektir. Ayrıca diğer belediyeler ile ilgili İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı'na kamuoyuna açıklanmış bir çalışmaya rastlanmamıştır.

Belediyeler için norm kadro uygulamasının asıl dayanağı 5393 sayılı Belediye Kanunu'dur.

Norm Kadro nasıl belirlenir?

"2001/39 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Yürütülmesinde Olan Norm Kadro Çalışmaları ile İlgili Başbakanlık Genelgesi" norm kadronun belirlenmesini aşama aşama şöyle saptamıştır:

- 1- Teşkilat (Örgüt) Analizi Yapılması ve Örgüt Şeması Yapılması,
- 2- Görev/İş Tanımlarının Yapılması,
- 3- Norm Kadro/Pozisyon Sayısının Tespiti.

Norm kadro, ilgili kamu kurumunun kanununda belirtilen örgüt yapısı ve kendisine kanunla verilen görevler temelinde oluşturulacaktır.

5393 Sayılı Belediye Kanununa göre norm kadro uygulaması nasıl olacaktır?

Kanunun 48. maddesi belediyelerin teşkilat yapısını şöyle belirler; "Belediye teşkilâtı, norm kadroya uygun olarak yazı işleri, malî hizmetler, fen işleri ve zabıta birimlerinden oluşur." Ancak belediyelerin özelliklerine gö-

re norm kadro sistemine uygun olarak gerektiğinde sağlık, itfaiye, imar, insan kaynakları, hukuk işleri ve ihtiyaca göre diğer birimler oluşturulabilir. Bu birimlerin kurulması, kaldırılması veya birleştirilmesi belediye meclisinin kararıyla olur”.

Yasanın “Norm kadro ve personel istihdamı” başlıklı 49.maddesinde ise “*Norm kadro ilke ve standartları İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken belirlenir. Bu ilke ve standartlar çerçevesinde norm kadro çalışmasını belediye yapar veya yaptırır.*” denilmektedir. Yukarıda da belirttiğimiz gibi İçişleri Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığı, bu ilke ve standartları gösteren bir düzenleyici işlem yapmamıştır.

Norm kadro ilke ve standartları Kanunun 48. maddesinde belirtilen ölçüte uygun olarak beldenin nüfusu, fizikî ve coğrafi yapısı, ekonomik, sosyal ve kültürel özellikleri ile gelişme potansiyeli dikkate alınarak belirlenecektir.

Norm kadro çalışması yapılan belediyelerde istihdam?

Bu belediyelerde norm kadroya ve yasadaki teşkilat yapısına göre belediye meclisi, kadroları kurma, kaldırma, iptal etme ve değiştirme yetkisine sahip olacak, belediye başkanı da bu kadrolara atama yetkisine sahip olacaktır. Bu aşamadan sonra artık belediyelerde memur, sözleşmeli personel ve işçi kadrolarına atamalar İçişleri Bakanlığı’nın iznine tabi olmaktan çıkacaktır; geçici işçiler için ise geçici iş pozisyonlarının İçişleri Bakanlığına vize ettirilmesine gerek kalmayacaktır.

İzin ve vize zorunluluğunun kalkması, personel istihdamında kuralızsızlık anlamına gelmemektedir. Belediyeyi istihdam konusunda bağlayan temel düzenleme, doğal olarak, norm kadro sistemidir.

Belediye Kanunu’nun Geçici 2. maddesinde “*Norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar belediyenin, bağlı kuruluşlarının ve mahallî*

idare birliklerinin memur kadrolarının ihdas ve iptalleri ile boş kadro değişiklikleri, İçişleri Bakanlığının teklifi, Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığının uygun görüşü üzerine Bakanlar Kurulu kararı ile yapılır. Norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar, Bakanlar Kurulu tarafından ihdas edilmiş mevcut kadrolar 49. maddenin üçüncü fıkrasının uygulanması açısından norm kadro kabul edilir.

Sürekli işçi kadroları ile iş pozisyonları ise norm kadro uygulamasına geçilinceye kadar İçişleri Bakanlığının vizesine tâbidir. İçişleri Bakanlığı vize yetkisini valiliklere devredebilir.” hükmü yer almıştır,

Ayrıca, personel giderleri konusunda yapılan düzenleme ile de belediyeleri, istihdam konusunda, bağlayıcı bir düzenleme getirilmiştir. Belediye Kanunu’nun 49. maddesindeki konuyla ilgili düzenleme şöyledir:

“Belediyenin yıllık toplam personel giderleri, gerçekleşen en son yıl bütçe gelirlerinin 213 sayılı Vergi Usul Kanununda belirlenen yenden değerlendirme katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak miktarın yüzde otuzunu aşamaz. Nüfusu 10.000’in altında olan belediyelerde bu oran yüzde kırk olarak uygulanır. Yıl içerisinde aylık ve ücretlerde beklenmedik bir artışın meydana gelmesi sonucunda personel giderlerinin söz konusu oranları aşması durumunda, cari yıl ve izleyen yıllarda personel giderleri bu oranların altına ininceye kadar yeni personel alımı yapılamaz. Yeni personel alımı nedeniyle bu oranın aşılması sebebiyle oluşacak kamu zararı, zararın olduğu tarihten itibaren hesaplanacak kanunî faiziyle birlikte belediye başkanından tahsil edilir. Personelin her türlü alacakları zamanında ve öncelikle ödenir.”

Belediye Yasasının 49. maddesi uyarınca; belediye ve bağlı kuruluşları, norm kadroya uygun olarak çevre, sağlık, veterinerlik, teknik, hukuk, ekonomi, bilişim ve iletişim, plânlama, araştırma ve geliştirme, eğitim ve danış-

manlık alanlarında avukat, mimar, mühendis, şehir ve bölge plâncısı, çözümleyici ve programcı, tabip, uzman tabip, ebe, hemşire, veteriner, kimyager, teknisyen ve tekniker gibi uzman ve teknik personel yıllık sözleşme ile çalıştırabileceklerdir. Ancak, Yasa, sözleşmeli personel eliyle yürütülen hizmetlere ilişkin boş kadrolara, ayrıca atama yapılmasını yasalamıştır.

49. madde, belediyelerde, norm kadrosunda belediye başkan yardımcısı bulunması koşuluyla, norm kadro sayısına bağlı kalınmaksızın belediye meclis üyeleri arasından başkan yardımcısı görevlendirilmesine imkan tanımaktadır.

Bütçe Yasasındaki düzenlemeler

5277 sayılı 2005 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun "Kadroların Kullanımı" başlıklı 25. maddesinin;

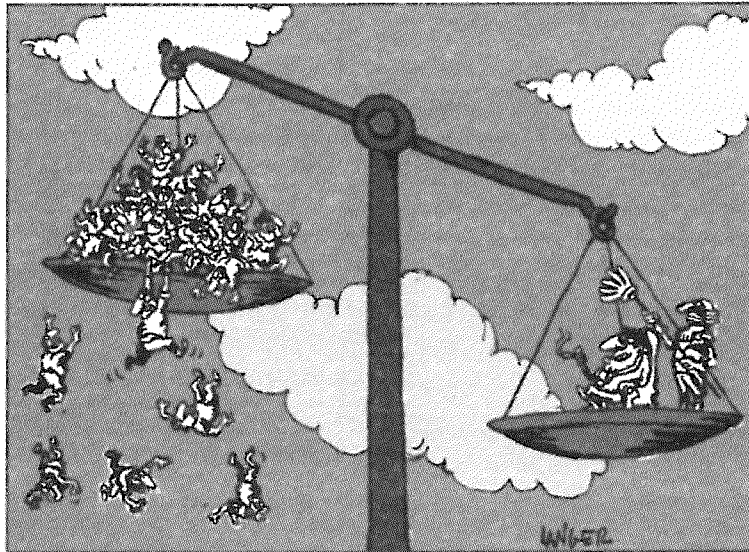
(c) bendinde;

"Norm kadro çalışmaları sonuçlandırılmış olan belediyeler hariç olmak üzere, il özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları

birlik ve müesseselere tahsis edilmiş bulunan serbest memur kadroları ile sürekli işçi kadrolarından 31.12.2004 tarihi itibarıyla boş olanlar ile bu tarihten sonra boşalacak olanların açıktan atama amacıyla kullanılması İçişleri Bakanlığının iznine tâbidir."

5277 sayılı 2005 Mali Yılı Bütçe Kanununun "İşçilik ödenekleri ve geçici iş pozisyonları" başlıklı 27. maddesinin (e) bendinde ise;

"Norm kadro çalışmaları sonuçlandırılmış olan belediyeler hariç olmak üzere, il özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birlik ve müesseselerde çalıştırılacak geçici işçilere ait geçici iş pozisyonları her yıl İçişleri Bakanlığına vize ettirilir. Vize edilmiş bulunan geçici iş pozisyonları İçişleri Bakanlığı tarafından başka unvanlı geçici iş pozisyonları ile değiştirilebilir veya iptal edilebilir. İçişleri Bakanlığının vize edilen geçici iş pozisyonlarına ait vize cetvellerinin bir örneği Devlet Personel Başkanlığına gönderilir. Bu vize işlemi yapılmadan geçici işçi çalıştırılmaz ve herhangi bir ödeme yapılamaz." hükmü yer almıştır.

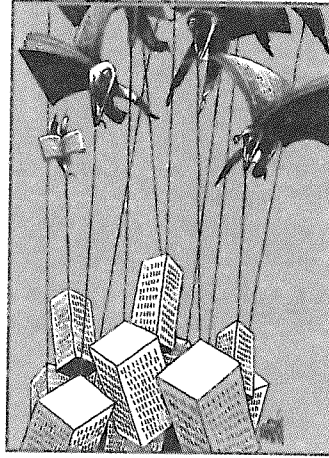
KALKINMA AJANSLARI ve MEKANIN YENİ KURGUSU PLANLAMA ÜZERİNE KISA NOTLAR

Kübra Cihangir ÇAMUR*

Türkiye, Devlet Planlama Teşkilatınca yapılan istatistikî bölge birimleri (İBB) sınıflamasına göre üç düzeyde (ikisi yeni) işlevsel/mekansal alt bölgelere ayrılmıştır. Ancak bu yeni organizasyon, Devlet Planlama Teşkilatının kendi istemiyle ya da ülkenin gereksinimleriyle ortaya çıkmış bir yeniden bölümlenme ya da yeniden bir mekân organizasyonu değildir, doğrudan AB talebine bağlı olarak gerçekleştirilmiş bir düzenlemedir. Oysa “Türkiye’nin bölge belirleme ve planlama adına ciddi deneyimleri vardır. Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamında ortaya konulan bölge sınırları (zamana ve gelişmelere bağlı olarak sınırları tartışmaya açık olmakla birlikte) ülkenin iç dinamikleri ile oluşturulan bölgelemeye örnek oluşturmaktadır.

İBB’lerin bölgelerin yapısına ve dinamikle-
rine paralel oluşturulmadığı; oluşturulan bölgelerin ülkemizde ne daha önce uygulanan “hizmetin bütünlüğüne yönelik bölgeler”(örneğin Devlet Su İşleri bölgeleri, Karayollarının hizmet bölgeleri, vd), ne de uzun yıllardır gerekliliği üzerinde tartışılan “havza veya işlevsel bütünlük-iç ilişkilerini” ortaya koyan bölgeler olmadığı açıktır¹.

Mekanın organizasyonu ve yönetimine ilişkin yapılan yasal değişiklikler silsilesi, iddia edildiğinin aksine, mekanın önemini kaybetmediğini, hatta bazı “yer”lerin daha da önemli duruma geldiğini göstermektedir.

Planlamanın kurumsal ve yapısal olarak müdahale edebilirliğine (hem kuramsal hem de uygulama alanında) ve kamu yararını gözetmesine getirilen kısıtlar, yabancı sermaye yatırımlarına sağlanan kolaylıklar; ülke topraklarının yabancı mülkiyetine açılması; orman ve tarım alanlarının yapılaşmaya açılmasının önündeki engellerin her türden yatırım için kaldırılması vb. gelişmelerle birlikte düşünüldüğünde, anlamlı hale gel-

mektedir.

Küreselleşme sürecinin bileşenlerinden “düzenlemeci devlet” sosyal devletin içeriğini değiştiren, dönüştüren, özerk bölgesel yapıların oluşturulmasına yönelik üretim sistemini ve üretimin mekânını yeniden tanımlamaya çalışan bir yeniden yapılanma talebidir. Bunlara ek olarak üst kurullarının kamu kurum ve kuruluşlarının yerini aldığı kamu yönetimi anlayışı hakim kılınmaktadır. Bunlarla, özerk bir yapılanmaya yönelik olarak, kamu hizmet alanının daraltılmasıyla özel sektörün ve sermayenin alanının genişletilmesi istenmektedir. Kamu hizmetinin artık serbest piyasa koşullarında sunulması yönünde çok ciddi rol oynamaya başlayan ve özelleştirme uygulamalarının aktörü olan bu yapılar, telaffuzu son derece olumlu görünen “yerinden yönetim, yerellik, yetki genişliği, yetki devri” üzerinde kurgulanan yapılardır. Bu kavramlarla kamu yönetiminde değişimin içeriği belirlenmekte, ülkenin iç dinamikleri ve beklentileri yerine dışarıdan gelen talep belirleyici

* Yrd.Doç.Dr., Gazi Üni. Öğr.Üyesi

¹ Bkz. Gazi Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü ŞBP 461 Şehircilik Projesi kapsamında İBB-2 düzeyinde gerçekleştirilen “bölge planlama projesi” araştırma raporları ve bitirme ödevleri.

olmaktadır. Avrupa Birliği, Dünya Bankası, IMF ve aklınıza gelebilecek her türlü küresel ölçekte örgütlenmiş kurum ve kuruluşun Türkiye’den talepleriyle kamu hizmetinin içeriği, sermayenin talepleri, ulusötesi sermayenin talepleri doğrultusunda şekillenmektedir.

Bu bağlamda, “Kalkınma Ajansları” tasarısındaki görev ve yetkiler incelendiğinde, mekansal planlamaya ilişkin çok önemli görevler tanımlandığı görülmektedir. Devlet Planlama Teşkilatı’nın ülkesel planlarına uygun (nasıl denetleneceği belirsiz), alt ölçeklerde projelerin yapılması ve benzeri tüm yetkiler kalkınma ajanslarına verilmektedir. Ajansların bunu hangi kadroyla yapacağına ilişkin bir belirleme yapılmamıştır. Kalkınma Ajansı’nın 100 kişilik yönetim kurulunda, varsa büyükşehir belediye başkanı, birden fazla il den oluşan bir İBBS birimiyse, il merkezlerinin belediye başkanlarının olması önerilmektedir. Getirildiği söylenen demokratik yapıda, alt ölçekteki belediyelerinse nasıl temsil edileceği, sürece nasıl katılacakları belirsizdir. **Özel sektörün güçlü bir biçimde temsil edildiği, serbest piyasa, rekabet ve aktörler üzerine kurgulanan bu özerk yapının planlama açısından parçacı (bütünü dikkate almayan) ve rant üreten talepleri artırıcı, aşırı esnek bir içerik taşıdığına farkında olunması gerekmektedir.** Çünkü yasa tasarısında, korunması gerekli doğal alanlarımızın, kıyılarımızın, tarihi ve arkeolojik değerlerimizin, özel mülkiyete açılmayı bekleyen 2B (orman) alanlarının, tarım ve mera alanlarının nasıl korunacağına ilişkin hiçbir açılım bulunmamaktadır. Kalkınma ajanslarının kurulmasıyla, mevcut durumda çok parçalı dediğimiz planlama yetkisinin kullanıldığı halkalar zincirine 26 yeni halka daha eklenecektir ve o 26 yeni halka, bugünkülerin çok ötesinde yetkilerle donatılmış ve güç/çıkartaklarıyla (paydaş) çevrilmiş halkalar olacaktır. Belki, kamu yararını savunan plancılar-

rın ya da planlamaya ilişkin denetimin etkili/etkin olamayacağı yeni bir yapı ortaya çıkacaktır.

Katılım kavramının da, kalkınma ajansları ile, biz plancıların beklentisinin tersine güç odaklarının katılımına dönüşeceği, görülmesi yüksek olasılık taşıyan gelişmelerdendir.

AB’de kalkınma ajanslarının oluşturulmasına ilişkin, her ülkenin özgün koşullarıyla belirlenen farklı yapılar ortaya konulmuştur. AB fonlarından yararlanma, ülkenin öncelikli sorunlarının çözülmesine dönük olarak gerçekleştirilmiştir ve bu içerikte sürmektedir. Bizdeki durum değerlendirildiğinde ise, AB’nin belirlediği alanlarda ve içerikte kullanılmak üzere, yukarıdan aşağıya bir oluşum süreci söz konusudur. Bu durum, kalkınma ajanslarına yönelik yasa tasarısının özünde ve yasalaşma biçiminde de sürmektedir. Öne sürülen model, Türkiye’nin özgün yapısına ve koşullarına uygun değildir. Tasarı kalkınmaya ilişkin fonların kullanılması ve kullandırılmasının temel hedef olduğu bir içerik taşımaktadır. Önerilen biçimiyle ajanslar, bölgenin tüm aktörlerini sürece katıcı bir içeriğe sahip değildir. Böyle bir arayış ve aşağıdan yukarıya yapılanmayı talep eden model için “kalkınma birlikleri” hedefe yönelik olarak revize edilmek üzere yeniden yapılanmanın temelini oluşturabilir.

Sonuçta, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Yasası, 5272 sayılı Belediye Yasası, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Yasası ve kısa dönemde tekrar Meclis’e gelecek olan Kalkınma Ajansları Yasa Tasarısı birlikte düşünülmeli ve ülkenin bütüncül yapısının dönüştürülüp, bölge temelli bir organizasyonun biçimlendirildiğinin farkında olunmalıdır. Yeniden biçimlendirilen bu yapı içinde “fiziki planlama” kurum, kuruluşlarının ve planlamanın içeriğinin nasıl değişeceği de tartışılması gereken ciddi bir sorun alanını oluşturmaktadır. _____

AVRUPA BİRLİĞİ'NDE KATI ATIKLARIN YÖNETİMİ

TÜRKİYE'NİN UYUM SÜRECİ ÜZERİNE BİR YORUM

Ogan KIRSAÇLIOĞLU*

AB'de temel politika, giderilecek atıkları en aza indirmektir. Bu nedenle, maksimum geri kazanım ve enerji üretimi uygulanmaktadır. Sonuçta atık üretimi engellenemez fakat azaltılırsa, etkin yönetilebilir mantığı ile hareket edilmektedir.

AB'de yıllık katı atık miktarı 2 milyar ton civarında olup bunun 40 milyon tonu zararlı atıklardan oluşmaktadır.

Avrupa Birliği'nin katı atık yönetimindeki temel prensipleri şunlardır;

Atık Yönetimi hiyerarşisi: Atıkların azaltılması, maksimum geri kazanım ve en sağlıklı biçimde bertaraf edilmesi AB'de uygulanan atık yönetimi hiyerarşisini tanımlamaktadır. Buna göre temel hedef atık miktarının minimize edilmesidir. En üst düzeyde geri kazanım ve en sağlıklı biçimde bertaraf bu temel hedefe ulaşmada ikinci ve üçüncü sıradaki hedeflerdir. AB'nin bu hedef seti tüm Dünya'da kabul görmüş ve katı atıklarla ilgili temel ilkeler olarak kabul edilmiştir.

Kendine yeterlilik ilkesi (üye ülkelerde): Tesis kurmada, teknoloji üretmede ülkenin kendine yeterli olması beklenir. AB'nin temel ilkelerinden biri ülkelerin katı atık yönetimi konusunda kendine yeterli bir hale gelmesidir. Teknoloji, yazılım ve donanım ihtiyaçlarının ülke bazında çözülebiliyor olması hedeflenir.

Yönetim konusunda ise yasal ve yönetsel çerçeve AB hukukunda detaylı olarak çizilmiştir. AB'de katı atık konusu, çevre genel başlığı altında mekan, çevre ve doğal kaynaklar alt başlığı altında incelenmektedir. Diğer ülkelerde de buna benzer bir yapılanma beklenir.

AB'nin diğer ülkelere konuyla ilgili teknoloji, kredi ve hibe transferi yapması bu konudaki çalışmalarını göstermektedir. Ülkeler teknoloji transferi ile yapabilir hale gelmektedir.

Yakınlık ilkesi: Katı atıkların kaynaklarına yakın alanlarda giderilmesi istenir. Sınırlar arası taşıma maliyetlerinin ve çevresel zararlarının minimize edilmesine çalışılmaktadır. Bunun için uluslararası sözleşmeler ile taşımaların nasıl yapılacağı kontrol altına alınır. Bu ilke ile ülkeler arasında çıkabilecek hukuki problemler kaynağında azaltılmaya çalışılmıştır.

Atığı üretenlerin masrafları karşılaması ilkesi: Bu ilke kısaca kirleten öder ilkesi olarak bilinmektedir. Üreticinin sorumluluğunu arttıran aynı zamanda az katı atık üretmeye zorlayan bir ilkedir. Bu ilke sayesinde yetkililerin olaylar karşısında muhatap bulması kolaylaşmaktadır.

Emisyonların en uygun teknoloji ile minimuma indirilmesi ilkesi: Bu ilke katı atıklarla ilgili tüm süreçlerde ve nihai giderme tesislerinde meydana gelen salınımların (gaz, sıvı, radyoaktivite) en aza indirilmesi ve bunun için gerekli en uygun teknolojilerin kullanılmasını hedeflenmektedir. Burada temel amaç yine çevrenin korunmasıdır.

AB'nin katı atık politikası atık yönetimine dair "Topluluk Stratejisi"nde yer almaktadır ve üç yönerge ile düzenlenmektedir. Bunlar; **atık çerçeve yönergesi, tehlikeli atıklar yönergesi ve atıkların transfer edilmesi, yönergeleridir.** Bu temel yönergelerin altında birçok detaylı yönerge bulunmaktadır.¹ Ayrıca çevre ile ilgi-

* Dr. Gazi Üniversitesi Öğretim Görevlisi

¹ Atıklarla ilgili AB'deki yönergeler: Atık Çerçeve Yönergesi, Tehlikeli Atık Yönergesi, Tehlikeli Atığın Taşınması Yönergesi, Tehlikeli Atığın Yakılması Yönergesi, Mevcut Atık Yakma Tesis Yönergesi, Yeni Atık Yakma Tesis Yönergesi, Atıkların Yakılması Yönergesi, Atıkların Toprağa Gömülmesi Yönergesi, Ambalaj ve Ambalaj Atıkları Yönergesi, Atık Yağlar Yönergesi, Piller ve Aküler Yönergesi, Titanyum Dioksit Yönergesi, Arıtma Çamuru Yönergesi, Hurda Taşıtlar Yönergesi, Poliklorlu Bifeniller Yönergesi olarak sıralanmaktadır.

li tam kapsamlı standartlar geliştirilmiştir. Bunlarla ilgili kamu kadroları denetim elemanları, uygulama araçları ve laboratuvarlar bulunmaktadır. Bunlara rağmen AB'de de bazı konularda açık bulunduğu (örnek; kompostlama yönergesi) tespit edilmiştir.

Teknolojik gelişmeler ve yeni çevreci akımlar konunun sürekli güncel tutulmasını sağlamakta ancak bu gelişmelerin nasıl izleneceği konusunda bir görüş bulunmamaktadır.

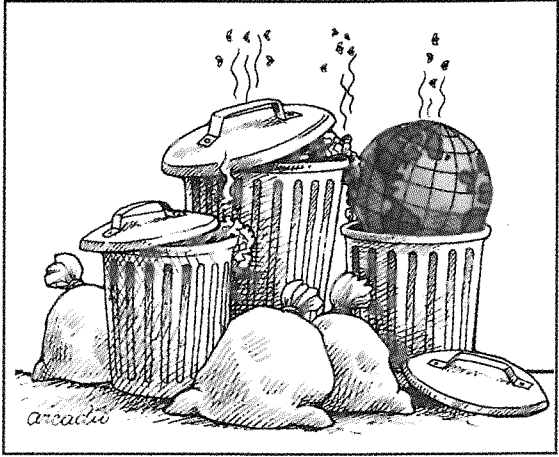
AB'de katı atık yönetimi stratejisinin temelleri 1987 tarihli Avrupa Tek Senedi'nde çevreyi korumak, insan sağlığını korumak, doğal kaynaklardan akılcı yararlanmak ilkeleri ile atılmıştır. 1989-2000 yılları arasında temel politika ve yasaların oluşturulduğu atık stratejisinin ise katı atıkların önlenmesi, yeniden kullanımının artırılması, atık yönetiminin optimizasyonu, nakliyenin düzenlenmesi, kirlenen yerlerin düzenlenmesi konuları açıklığa kavuşturulmuştur.

1992 tarihli Maastricht Anlaşması ile çevreye saygı ve sürdürülebilirlik konuları da gündeme getirilmiş ve Basel Sözleşmesi ile tehlikeli atıkların sınırlar arası taşınımına yeni bir düzenleme getirilmiştir. Bu sözleşme tehlikeli ve diğer atıkların sınır ötesi hareketlerini azaltmak, oluştukları en yakın yerde bertaraf edilmesini sağlamak ve bu atıkların miktar ve zarar yönünden minimize edilmesini amaçlamaktadır. Sözleşmenin hükümlerine göre taraf ülkeler yasal-yönetimsel düzenlemelerini yapmak zorundadır.

AB üyeliğine başvuru sürecinde bulunan Türkiye'nin mevzuat, kurumsal yapı ve finansman konularında uyum için yapması gerekli olan birçok acil eylem bulunmaktadır. Bunlar temel başlıklar altında şöyle toplanabilir:

Mevzuat konusunda yapılması gerekenler: İhtisas gümrüklerinin kurulması, bilgi ve belge akışının sağlanması, denetim alt yapısının ve çevre müfettişliği kurumlarının oluşturulması ve AB standartlarının kabul edilmesi gereklidir. Konu ile ilgili gerekli yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesi önemlidir.

Atıkların kayıtlarının tutulması için bir sistem geliştirilmesi de mevzuata eklenmelidir.

AB'deki yönergelerin Türkiye'deki karşılıklarının hazırlanması ve bunların nasıl uygulanacağı konusunda açıklamalar getirilmelidir.

Bunlar hazırlanırken AB'den tercüme yöntemi ile değil, Türkiye'nin gerçeklerini de içeren ve zaman içinde uyumu öngören bir anlayış izlenmelidir.

Türkiye Cumhuriyeti'nin AB'ye uyum için hazırladığı entegre çevre uyumlaştırma stratejisi altında yer alan "atık sektörünün sektör uyumlaştırma stratejisi çalışması" bugüne kadar mevzuat uyumu ile ilgili yapılmış en önemli çalışmadır. Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından Nisan, 2004 tarihinde yapılmış olan çalışma, strateji ve planların hazırlanması, kurumsal yapının güncellenmesi ve yatırımlar için öncelik sıralamasını yaparak genel mevzuat çerçevesini çizmiştir.

Buna göre mevzuatla ilgili olarak tesis için izin sistemi, atık sınıflandırma sistemi, etkin taşıma sistemi, etkin kontrol sistemi, etkin bilgi toplama sistemi oluşturulması ve hava, su için sınır emisyon değerlerinin belirlenmesi mevzuat uyumu için gereklidir.

Kurumsal yapı konusunda yapılması gerekenler: Merkezi ve yerel yönetimlerin yeniden yapılandırılması, kalifiye eleman sorunun giderilmesi, eğitim ve bilinçlendirme için örgütlenme, ölçüm ve standartların izlenebilmesi için laboratuvar örgütlenmelerinin yapılmasıdır.

Mevzuatın uygulanması finansman ve kadro meselesidir. Mevzuatın ve uygulamanın

uyumlu hale getirilmesi için gerekli finansman kaynakları bulunmalı ve devlet bu iş için kaynak yaratmalıdır. Mevzuatın uyumlu hale getirilmesi için gerekli strateji ve planların tamamlanması ve ilgili yatırımların yapılması için 2025 yılı hedeflenmiştir. Bu konudaki toplam maliyet yıllık 8,3 milyon Euro olarak hesaplanmıştır.

AB'ye üye olduğu takdirde Türkiye'nin katı atık yönetimi ile ilgili karşılaşılabileceği olasılıklar bulunmaktadır. Bunlara kısaca değinilmesi önem taşımaktadır.

Türkiye AB'ye üye olmak için gerekli çalışmaları sürdürmektedir. Fakat birliğe girmemiz durumunda bile katı atık sorunumuzun birden bire düzelmesini beklemek akılcı olmayacaktır.

Türkiye konu ile ilgili mevzuatını AB mevzuatı ile uyumlu hale getirirse dahi finansal açıdan ekonomiklik, fayda-maliyet hesabı gibi konuları ikinci plana atacak gelir seviyesine ulaşmadan. AB'deki gibi bir katı atık yönetimi anlayışına geçilmesi beklenemez.

Avrupa'nın yapısı, tüketim kalıpları, nüfus özellikleri Türkiye'dekinden oldukça farklılaşmaktadır. Atıkların en aza indirilmesi politikası, yüksek maliyetli bir iştir ve Türkiye gibi arazi zengini bir ülkede ekonomik katı atık yönetimi AB'deki gibi olmayabilir. Atık miktarının azaltılması ilkesine Türkiye gibi hızla gelişen bir ülkede Avrupa'daki kararlı denge haline ulaşmış ülkeler gibi kolay ulaşılamayacaktır.

Katı atıklarımızın yapısı da AB'nin katı atıklarının yapısından farklılık göstermektedir. Ülkemizde katı atıkların nem oranı yüksek, kalorifik değeri düşük, geri dönüşebilir malzeme oranı azdır. Bu özelliklerdeki bir ülkede atık miktarının azaltılması nihai hedefi AB'deki kadar kolay gerçekleştiremeyebilir, çünkü geri kazanılabilir malzemelerin azlığı ve organik atıkların göreceli çokluğu nedeni ile bertaraf, Türkiye için daha öncelikli bir sorun olarak görülmektedir. Düşük gelir ve düşük teknoloji seviyesi nedeni ile halk sağlığı ve düşük maliyet unsurları öncelik kazanmaktadır.

AB yasal yönetsel çerçeveyi çizmekte ve işin nasıl yapılacağını standartlara oturtmaktadır. Fakat bu standartları çoğunlukla kendi ülkelere tehdit altında olduğunda uygulamakta (çevreci grupların baskınlığı nedeniyle) diğer ülkelerle ilgili herhangi bir istenmeyen durum ortaya çıktığında tepkisiz kalabilmektedirler. Bu nedenle, ülkenin AB politikası dışında, kendi ulusal ve uluslararası politikaların oluşturması gereklidir.

AB varolan sistemin nasıl değiştirileceği, mevcut durumdaki depolama alanlarının nasıl rehabilite edileceği ve bunun hangi finansmanla ve kamu personeliyle yapılacağı konularında hiçbir ipucu vermemektedir. Bu nedenle ülke, kendi politikalarını, kadrolarını ve teknolojisini oluşturmak durumundadır. —

KAYNAKLAR:

Devlet İstatistik Enstitüsü, "Belediye Katı Atık Sonuçları, 2002", DİE Haber Bülteni (63), 9, göstergeler, kapak, göstergeler, kapak, 7, 6, 2, 3 (2004).

T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, "Türkiye Cumhuriyeti İçin Entegre Çevre Uyumlaştırma Stratejisi Atık Sektörü", T.C. Ç.O.B, Ankara, 44, 36 (2004).

RUHSATLANDIRMA VE DENETİMDE SON DURUM

İŞYERİ-GAYRI SİHHİ MÜESSESELER İLE UMUMA AÇIK İSTİRAHAT VE EĞLENCE YERLERİNİN AÇILMASI - 1 -

Hüseyin ÇAĞATAY
İçişleri Bakanlığı Kontrolörü

Belediye sınırları ve mücavir alan sınırları içindeki işyerleri ve işletmeler için belediyeler, bu alanların dışında kalan tüm işyerleri ve işletmeler için işyeri açma ve çalışma ruhsatını vermeye yetkili mercilerin valilikler veya kaymakamlıklar olduğu, 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun 3 üncü maddesinde belirtilmiştir.

Aynı Yasanın 2 nci maddesinde ise; Bu Kanun hükümlerinin 1 inci sınıf gayri sıhhi müesseselere, nerede açılarsa açılсын yakıcı, patlayıcı, parlayıcı ve tehlikeli maddelerle çalışılan işlerle, oksijen LPG dolum ve depoları, bunlara ait dağıtım merkezleri, perakende satış yerleri, taşocakları, akaryakıt istasyonları ve benzeri yerlere, 2634 sayılı Turizmi Teşvik Kanunu kapsamına giren turizm işletmelerine, 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun 7 ve ek 8 inci maddesi kapsamına giren yerlere, 1 inci, 2 nci ve 3 üncü sınıf gıda maddesi üreten gayri sıhhi müesseselere bu Kanun hükümlerinin uygulanmayacağı hüküm altına alınmış idi.

1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 268-275 inci maddeleri uyarınca çevre ve toplum sağlığının korunması açısından önem arz eden gayri sıhhi müesseselerin zararlı etkilerinin yok edilmesi veya en az düzeye indirilmesi, doğal kaynakların kirlenmelere karşı korunması için gayri sıhhi müesseselerin kontrol altına alınması, ruhsatlandırılması ve denetlenmesindeki usul ve esasları belirlemek amacıyla 26 Eylül 1995 tarih ve 22416 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Gayri

Sıhhi Müesseseler Yönetmeliğinin ilgili hükümlerine göre 1 inci, 2 nci ve 3 üncü sınıf gayri sıhhi müesseselerin açılışına yetkili mercilerce izin verilmekte, ruhsatlandırılmakta ve denetlenmekte idi.

27.06.1984 tarihli ve 3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun değişik 6/A-(e) bendinde; “Çevre sağlığı ve korunmasını sağlamak, 1., 2. ve 3 üncü sınıf gayri sıhhi müesseselerini gıda ile ilgili olanları hariç açılış ve çalışmalarına ruhsat vermek ...” hükmü uyarınca büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde gıdaların üretimi ile ilgili olan işletme ve müesseselerin haricinde kalan diğer 1 inci, 2 nci ve 3 üncü sınıf gayri sıhhi müesseselerin açılış ve çalışma ruhsatlarını vermek büyükşehir belediye- rinin görevleri arasında sayılmış idi.

3030 sayılı Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunun, 560 sayılı Gıdaların Üretimi, Tüketimi ve Denetlenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin 21 inci maddesiyle değişik 6/A-(e) bendi gereğince çevre sağlığı ve korunmasını sağlamak, 1 inci, 2 nci ve 3 üncü sınıf gayri sıhhi müesseselerden; sadece gıda maddesi üreten gayri sıhhi müesseselerin açılış ve çalışma ruhsatlarını düzenlemek ve denetlemek görevi büyükşehir belediyelerinden alınmış, bunların dışında kalan 1 inci, 2 nci ve 3 üncü sınıf gayri sıhhi müesseselerin açılış ve çalışma ruhsatlarını vermeye yetkili merciler, büyükşehir belediyeleri idi.

Buna göre; 26 Eylül 1995 tarih ve 22416 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Gayrı Sıhhi Müesseseler Yönetmeliğinin 3/d bendi uyarınca;

Faaliyet alanı nerede olursa olsun 1 inci sınıf gayrı müesseseler yönünden Sağlık Bakanlığınca,¹

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun 2 nci maddesinde belirtilen yakıcı, parlayıcı, patlayıcı ve tehlikeli maddelerle çalışılan işlerle, oksijen LPG dolum ve depoları, bunlara ait dağıtım merkezleri, perakende satış yerleri, taş ocakları, akaryakıt istasyonları ve benzeri işyerleri için il sınırları içerisinde belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde veya dışında olup olmadığına bakılmaksızın 2 nci sınıf gayrı sıhhi müesseseler için valiliklerce,

Yukarıda belirtilen (yakıcı, parlayıcı, patlayıcı ve tehlikeli maddelerle çalışılan işlerle, oksijen LPG dolum ve depoları, bunlara ait dağıtım merkezleri, perakende satış yerleri, taş ocakları, akaryakıt istasyonları ve benzeri işyerleri) dışındaki işyerlerinden; büyükşehir belediyesi sınırları ile mücavir alanları içerisinde bulunan işyerlerine büyükşehir belediyelerince,

Büyükşehir belediyesi ile büyükşehir ilçe ile il merkezine bağlı diğer ilçelerde, belediye ve mücavir alan sınırları içerisindeki işyerleri için ilgili belediye başkanlığınca, bu alanlar dışında kalan işyerleri için valiliklerce,

3 üncü sınıf gayrı sıhhi müesseseler için; 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 2 nci maddesinde belirtilen yakıcı, parlayıcı, patlayıcı ve tehlikeli maddelerle çalışılan işlerle, oksijen LPG dolum ve depoları, bunlara ait dağıtım merkezleri, perakende satış yerleri, taş ocakları, akaryakıt istasyonları ve benzeri işyerleri için il ve merkez ilçe sınırları içerisinde valiliklerce, diğer bütün ilçelerde kaymakamlıklarca,

3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsat-

larına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun'un 2 nci maddesindeki istisnalar bölümünde belirtilen işyerlerinin haricinde kalan diğer işyeri ve işletmelerin;

Büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanları içerisindeki iş yerleri büyükşehir belediyesince,

Büyükşehir belediyesi sınırları dışında kalan ilçeler ile il merkezine bağlı diğer ilçelerlerde; belediye sınırları içerisinde kalan işyerleri için ilgili belediye başkanlığı, belirtilen alanların dışında kalan işyerleri için kaymakamlıklarca,

Merkez ilçesi bulunan illerde; belediye sınırları ve mücavir alanlar içerisinde belediye başkanlığınca, bu alanın dışında kalan işyerlerine valiliklerce açılış ve çalışma ruhsatı verilmekte idi.

Yukarıda, 10 Ağustos 2005 tarihine kadar işyeri ve gayrı sıhhi müesseselere açılış ve çalışma ruhsatının vermeye ve denetlemeye hangi mercilerin yetkili olduğu kısaca izah edilmeye çalışılmıştır.

01 Aralık 2004 tarih ve 25657 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanan Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkındaki 5259 sayılı Kanun'un 2 nci maddesiyle değişik 2559 sayılı Kanunun değişik 7 nci maddesinde; "...Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatı, bağlı olduğu kolluk kuvvetinin görüşü alındıktan sonra belediye ve mücavir sınırları içerisinde belediyeler; bu alanların dışında il özel idareleri tarafından verilecektir. Kolluk kuvveti görüşünü yedi gün içinde verecek, ruhsat talepleri bir ay içinde sonuçlandırılacaktır. İzin alınmadan açılan umuma açık istirahat ve eğlence yerleri ise kapatılır..." hükmü yer almaktadır.

Söz konusu Kanunun 5 inci maddesiyle 14 Haziran 1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanunun 3 üncü maddesinin (a) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilerek;

“... Belediye hudutları ve mücavir alan dışında kalan işyerleri ve işletmelere il özel idareleri...” hükmü getirilmiştir.

Yine 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7/1-j bendinde; “Gıda ile ilgili olanlar dahil birinci sınıf gayrı sıhhi müesseseleri ruhsatlandırmak ve denetle-mek...” görevi büyükşehir belediyelerine verilmiş iken,

Aynı Kanunun 7/2-c bendindeki; “Sıhhi işyerlerini, 2 nci ve 3 üncü sınıf gayrı sıhhi müesseseleri, umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek...” görevi ise ilçe ve ilk kademe belediyelerinin görev ve yetkileri arasında sayılmıştır.

5393 sayılı Belediye Kanununun 15/(1) bendine göre; “Gayrı sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerini ruhsatlandırmak ve denetlemek” görevi belediyenin yetkileri ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

Aynı Yasa’nın 15 inci maddesinin 2 inci paragrafında; “(1) bendinde belirtilen gayrı sıhhi müesseselerden birinci sınıf olanların ruhsatlandırılması ve denetlenmesi büyükşehir ve il merkezi dışındaki olan yerlerde il özel idaresi tarafından yapılır.” hükmüne yer verilmiştir.

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 7/(g) bendinde; “belediye sınırları dışındaki gayrı sıhhi müesseseler ile umuma açık istirahat ve eğlence yerlerine ruhsat vermek ve denetlemek” İl özel idaresinin yetki ve imtiyazları arasında sayılmıştır.

4562 Sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun, 5393 sayılı Belediye Kanununun 85 inci maddesinin (h) bendi ile değişik 4 üncü maddesinin 6 ncı fıkrası uyarınca; “Yürürlüğe giren mevzi imar planına göre arazi kullanımı, yapı ve tesislerin projelendirilmesi, inşaatı ve kullanımıyla ilgili ruhsat ve izinler ile işyeri açma ve çalışma ruhsatları OSB tarafından verilir ve denetlenir. İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesi sırasında işyeri açma ve çalışma ruhsatına ilişkin harçlar, OSB tarafından tahsil edilerek ilgili belediye

veya il özel idaresi hesabına yatırılır.” hükmü yer almaktadır.

2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyat Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Hakkında Kanun², 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu³, 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun⁴, 4562 Sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu⁵, 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu⁶ ile 5393 sayılı Belediye Kanunu⁷ dayanılarak hazırlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik⁸ Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Anılan Yönetmelik, işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının verilmesinde uygulanacak esas ve usulleri düzenlemekte, ayrıca sıhhi (sağlık) ve sıhhi olmayan (gayrı sıhhi) müesseseler ile umuma açık, dinlenme ve eğlence yerlerinin ruhsatlandırılması, denetlenmesine dair iş ve işlemlerinin hangi merciler tarafından ve ne şekilde yürütüleceğini kapsamaktadır.

Ancak 10 Ağustos 2005 tarih ve 25902 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yayımı tarihinde yürürlüğe giren Yönetmelik ile 9 Mart 1989 tarih ve 20103 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik (eski İşyeri Açma ve Çalışma Yönetmeliği) ile aynı Resmi Gazete’ de yayımlanan Yönetmelik ile 26 Eylül 1995 tarihli ve 22416 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Gayrı Sıhhi Müesseseler Yönetmeliği (eski Gayrı Sıhhi Müesseseler Yönetmeliği) yürürlükten kaldırılmıştır.

İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik ile Gayrı Sıhhi Müesseseler Yönetmeliği 10 Ağustos 2005 tarihinde yürürlükten kaldırılmış, aynı gün Bakanlar Kurulunun 2005/9207 sayılı kararının ekinde yer alan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Yönetmelik yürürlüğe girmiştir.

Anılan Yönetmeliğin 3 üncü maddesinde; 2005/9207 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin, 24 Nisan

1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu, 4 Temmuz 1934 tarihli 2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu, 14 Haziran 1989 tarihli ve 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun, 12 Nisan 2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu, 10 Temmuz 2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 22 Şubat 2005 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 3 Temmuz 2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu-na dayanılarak hazırlandığı belirtilmiştir.

2005/9207 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik; hem sıhhi işyerlerini hem de 1 inci, 2 nci ve 3 üncü sınıf işyerlerini ve işletmeleri kapsamaktadır. Oysa ki 10 Ağustos 2005 tarihinden önce yürürlükte bulunan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Yönetmelik, yalnızca sıhhi işyerlerini, 26 Eylül 1995 tarihli ve 22416 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Gayri Sıhhi Müesseseler Yönetmeliği ise sadece gayri sıhhi müesseseleri kapsadığı halde, 2005/9207 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Yönetmelik; hem sıhhi işyerlerini hem de 1 inci, 2 nci ve 3 üncü sınıf işyerleri ve işletmeler ile umuma açık eğlence yerlerini kapsamaktadır.

2005/9207 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin 4 üncü maddesinde;

“...a) Yetkili idare: Belediye sınırları ve mücavir alanlar dışı ile kanunlarda münhasıran il özel idaresine yetki verilen hususlarda il özel idaresini; büyükşehir belediyesi sınırları ve mücavir alanlar içinde büyükşehir belediyesinin yetkili olduğu konularda büyükşehir belediyesini, bunların dışında kalan hususlarda büyükşehir ilçe veya ilk kademe belediyesini; belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediyeyi ve organize sanayi bölgesi sınırları içinde organize sanayi bölgesi tüzel kişiliğini,

b) Gayrisıhhi müessese: Faaliyeti sırasında çevresinde bulunanlara biyolojik, kimyasal, fiziksel, ruhsal ve sosyal yönden az veya çok

zarar veren veya vermesi muhtemel olan ya da doğal kaynakların kirlenmesine sebep olabilecek müesseseleri,

c) Birinci sınıf gayrisıhhi müessese: Meskenlerden ve insanların ikametine mahsus diğer yerlerden mutlaka uzakta bulundurulması gereken işyerlerini,

d) İkinci sınıf gayrisıhhi müessese: Müessese-nin faaliyeti gerektirdiği takdirde meskenlerden ve insanların ikametine mahsus diğer yerlerden, inceleme kurulunca teklif edilip yetkili idare tarafından uygun görülecek bir mesafede faaliyette bulunması gereken işyerlerini,

e) Üçüncü sınıf gayrisıhhi müessese: Meskenlerin ve insanların ikametine mahsus diğer yerlerin yakınında kurulabilmekle birlikte sıhhi yönden denetim altında bulundurulması gereken işyerlerini,

f) Sıhhi müessese: Gayrisıhhi müesseseler dışında kalan her türlü işyerini,

g) Umuma açık istirahat ve eğlence yeri: Kişilerin tek tek veya toplu olarak eğlenmesi, dinlenmesi veya konaklaması için açılan otel, motel, pansiyon, kamping ve benzeri konaklama yerleri; gazino, pavyon, meyhane, bar, birahane, içkili lokanta, taverna ve benzeri içkili yerler; sinema, kahvehane ve kıraathaneler; kumar ve kazanç kastı olmamak şartıyla adı ne olursa olsun bilgi ve maharet artırıcı veya zeka geliştirici nitelikteki elektronik oyun alet ve makinelerinin, video ve televizyon oyunlarının içerisinde bulunduğu elektronik oyun yerleri; internet kafeler, lunaparklar, sirkler ve benzeri yerleri,

h) İçkili yer bölgesi: Belediye sınırları ve mücavir alanlar içinde belediye meclisi, bu sınırlar dışında il genel meclisi tarafından valilik veya kaymakamlığın görüşü alınarak tespit edilen ve içerisinde şarap ve bira dahil her türlü alkollü içeceğin verilebileceği işyerlerinin açılabilceği bölgeyi,

ı) Doğal kaynaklar: Hava, su, toprak ve doğada bulunan cansız varlıkları,

j) Çevre sağlığı: İnsan sağlığının çevredeki fi-

zikî, kimyevî, biyolojik, sosyal ve psiko-sosyal faktörlerle tespit edilen yaşam kalitesini,

k) İnceleme kurulu: Birinci sınıf gayrisihhî müesseseler için yer seçimi ve tesis kurma, deneme ve açılma izni amacıyla inceleme yapan; ikinci ve üçüncü sınıf gayrisihhî müesseseler için açılma iznine esas beyanname bilgilerini denetleyip inceleyen kurulu,

l) Yer seçimi ve tesis kurma izni: Birinci sınıf gayrisihhî müesseselerde tesisin yapılmasından önce söz konusu yerde kurulup kurulamayacağı konusunda ve kurulacak yer, proje ve belgelerin uygun görülmesi durumunda müessesenin kurulması için yetkili idarece verilen izni,

m) Deneme izni: Gayrisihhî müesseselerde onaylı projelerine göre yapılan müessesenin, planlanan şekilde çalışıp çalışmadığının ve doğal kaynakların kirlenmesini önlemek için alınan tedbirlerin yeterli olup olmadığının tespiti için yetkili idarenin izni ve denetimi altında belirli bir süre deneme mahiyetindeki faaliyetlere verilen geçici izni,

n) İşyeri açma ve çalışma ruhsatı: Yetkili idareler tarafından bu Yönetmelik kapsamındaki işyerlerinin açılıp faaliyet göstermesi için verilen izni,

o) Mahallin en büyük mülkî idare amiri: İllerde valiyi, büyükşehir belediyesi hudutları içinde kalanlar dahil ilçelerde kaymakamı,

p) Kolluk: Polis ve jandarma teşkilatını,

r) Konaklama yeri: Otel, motel, pansiyon ve kampingler gibi, asıl fonksiyonları müşterilerin geceleme ihtiyaçlarını sağlamak olan yerleri,

s) Organize sanayi bölgesi: 12/4/2000 tarihli ve 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununa göre kurulan özel hukuk tüzel kişisidir. "ni..." ifade edeceği belirtilmiştir.

Yönetmeliğin 5 inci maddesinde işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilecek işyerlerinin aşağıda belirtilen şartları taşımak zorunda olduğu belirtilmiştir.

Buna göre;

a- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili olarak mevzuatta öngörülen tedbirlerin alınmış olması,

b- 634 sayılı Kat Mülkiyeti Kanunu kapsamına giren gayrimenkullerin, tapu kütüğünde mesken olarak gösterilen bağımsız bölümlerinde sinema, tiyatro, kahvehane, gazino, pavyon, bar, kulüp, dans salonu ve benzeri eğlence ve toplantı yerleri; fırın, lokanta, pastane, süthane gibi gıda ve beslenme yerleri; imalathane, boyahane, basımevi, dükkan, galeri ve çarşı gibi işyerlerinin açılması hususunda kat maliklerinin oy birliği ile karar alması,

Tapuda iş yeri olarak görünen yerlerde, umuma açık istirahat ve eğlence yeri açılması durumunda yönetim planında aksine bir hüküm yoksa, kat maliklerinin oy çokluğu ile aldığı kararın bulunması,

c- Özel yapı şeklini gerektiren sinema, tiyatro, düğün salonu, otel, hamam, sauna; ekmek fırını ile akaryakıt, sıvılaştırılmış petrol gazı, sıvılaştırılmış doğal gaz ve sıkıştırılmış doğal gaz istasyonu için yapı kullanma izin belgesinin alınmış olması,

d- Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinde genel asayiş ve güvenlik yönünden yetkili kolluk kuvvetinin görüşünün alınmış olması,

e- Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin, patlayıcı, parlayıcı, yanıcı ve benzeri tehlikeli maddeler üretilen, satılan, kullanılan, depolanan yerler ile gaz dolum tesislerine mevzuatın öngördüğü uzaklıkta bulunması,

f- Karayolu kenarındaki işyerleri için karayolu trafik güvenliğinin sağlanmış olması,

g- Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri; patlayıcı, parlayıcı ve yanıcı maddelerin üretildiği, satıldığı ve depolandığı işyerleri; otuz kişiden fazla çalışanın bulunduğu her türlü işyerleri, ana giriş kapıları dışında cadde ve sokağa doğrudan bağlantısı olmayan ve birden fazla işyerinin bir arada bulunduğu iş hanı, çarşı ve benzeri işyerlerinde yangına karşı gerekli önlemlerinin alındığını gösteren itfaiye raporunun alınması, diğer işyerlerinde ise yangına karşı gerekli tedbirlerin alınmış olması,

h- Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinden meyhane, bar, kahvehane, kıraathane, elektronik oyun merkezi ile açıkta alkollü içki satılan işyerlerinin okul, yurt, mabet bina ve tesislerine mevzuatın öngördüğü uzaklıkta bulunması,

ı- Sınıf, tıbbî ve radyoaktif atık üreten işyerlerinde bu atıkların toplanması, taşınması, depolanması, işlenmesi ve bertarafı konusunda gerekli tedbirlerin ve izinlerin alınmış olması,

j- Engellilerin işyerine giriş ve çıkışları için gereken kolaylaştırıcı tedbirlerin alınmış olması,

k- Yabancı uyrukluların işyeri açması ve çalıştırması konusunda, yabancılarla ilgili mevzuat hükümlerine uyulması.

Yetkili idareler, işyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapacakları denetimlerde bu hususların yerine getirilip getirilmediğini kontrol eder.

Turizm işletme belgeli tesisler, işletme belgesinin düzenlenmesine esas hususlarla ilgili olarak sadece Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından denetlenir.

Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri için bu hususlar işyeri açma ve çalışma ruhsatı verilmenden önce yerinde kontrol edilir.

Yönetmeliğin 6 ncı maddesi gereğince; yetkili idarelerden usulüne uygun olarak işyeri açma ve çalışma ruhsatı alınmadan işyeri açılmayacağı ve çalıştırılmayacağı açık bir şekilde belirtilmiştir.

Ayrıca il özel idareleri ve belediyelerde işyeri açma ruhsatlarının; idarelerin en üst amiri veya görevlendireceği yetkili tarafından aynı gün düzenleneceği, ruhsat için ayrıca, meclis veya encümen tarafından bir karar alınmaması gerekir.

SAĞLIK İŞYERLERİNİN AÇILMASI VE RUHSATLANDIRILMASI

İşyeri açmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, işyerlerini Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1 ve 2'de yer alan

durumlarına uygun formu doldurarak yetkili idareye başvurmak suretiyle ruhsat talebinde bulunur.

Yönetmeliğe göre yapılacak her türlü ruhsat başvurusunda, müracaat sahibine başvuruyu kabul eden görevlinin adı, soyadı ve unvanı ile başvurunun yapıldığı tarih ve saati gösteren Örnek 6'da yer alan alındı belgesi verilir. Ayrıca, başvuru ve beyan formu ile ekli evrakın verilmesi sırasında başvuruyu kabul eden görevli tarafından yapılacak ön incelemede tespit edilen noksanlıklar, müracaat sahibine verilen alındı belgesinde gösterilir. Bu Yönetmelikte belirtilen ruhsatlandırmaya ilişkin süreler eksik belgelerin yetkili idareye verilmesi ile başlar.

Yönetmeliğin 7 nci maddesinde; yetkili idareler tarafından verilen işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının örnekleri aylık olarak sigorta il müdürlüğüne ve ilgili ise ticaret siciline gönderilir.

Umuma açık istirahat ve eğlence yerleri için düzenlenen işyeri açma ve çalışma ruhsatlarının bir örneği en geç yedi gün içinde yetkili idare tarafından kolluğa gönderilir.

Yönetmeliğin 8 inci maddesi gereğince; ruhsatta belirtilen faaliyet konusu ve adresin değişmemesi kaydıyla işyerinin devredilmesi halinde, devralan kişinin başvurusu üzerine dosyadaki bilgi ve belgeler esas alınmak suretiyle yeni işletmeci adına tekrar ruhsat düzenlenir.

İşyerine yeni ortak alınması veya ortaklardan birinin ayrılması durumunda yeni ruhsat düzenlenmez.

İşyerinin başka bir adrese nakledilmesi halinde yeniden ruhsatlandırılmasının zorunlu olduğu,

Mahalle, cadde, sokak ve benzeri yerlerin isim veya numaralarının değişmesi nedeniyle aynı işyeri için yeni ruhsat düzenlenmez. Ruhsatta yer alan bilgiler güncellenir.

İşyeri sahibinin ölümü halinde, yeni ruhsat düzenlenmeksizin kanunî mirasçıları adına eski ruhsatın intibakı yapılır.

Ruhsatın yenilenmesi veya intibakı gereken hallerde yetkili idareye en geç üç ay içinde müracaat edilmesi zorunludur. Bu süre mirasçılar için altı ay olarak uygulanır. Süresi içinde müracaat yapılmadığının yetkili idarelerce tespiti durumunda tespit tarihinden itibaren onbeş günlük süre verilir. Bu süre sonunda ruhsat yenilenmediği veya intibak yaptırılmadığı hallerde ruhsat iptal edilir.

Yönetmeliğin 12 nci maddesine göre; sıhhi işyeri açmak isteyen gerçek ve tüzel kişiler, işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun olarak tanzim ettikten sonra Örnek 1’de yer alan başvuru ve beyan formuyla yetkili idareye müracaat eder. Başvurunun Yönetmelikte öngörülen kriterlere uygun olduğunun tespiti halinde başkaca bir işleme gerek kalmaksızın işyeri açma ve çalışma ruhsatı düzenlenerek ilgiliye aynı gün içinde verilir.

Umuma açık istirahat ve eğlence yerlerinin ruhsatlandırılmasında İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin dördüncü kısmında belirtilen süreler geçerlidir.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı müracaatı sırasında Yönetmelikte belirtilen bilgi ve belgeler dışında başka herhangi bir belge istenmez ve başvuru formundaki beyana göre ruhsat işlemleri sonuçlandırılır. İlgilinin beyanı-

na göre tanzim edilen ruhsat müktesep hak doğurmaz.

SIHHİ İŞYERLERİNİN DENETLENMESİ

İşyeri açma ve çalışma ruhsatı verilen işyerleri, yetkili idareler tarafından ruhsatın verildiği tarihten itibaren en geç bir ay içinde kontrol edilir. İşyerinin bu süre içinde kontrol edilmesi halinde ruhsat kesinleşir. Kontrol görevini yerine getirmeyen yetkili idare görevlileri hakkında kanunî işlem yapılır.

İşyeri açma ve çalışma ruhsatının verilmesinden sonra yapılacak denetimlerde mevzuata uygun olmayan unsurların ve noksanlıkların tespiti halinde, işyerine bu noksanlık ve hatalarını gidermesi için bir defaya mahsus olmak üzere onbeş günlük süre verilir. Verilen süre içinde tespit edilen noksanlık ve aykırılıklar giderilmediği takdirde, ruhsat iptal edilerek işyeri kapatılır. Ayrıca ilgililerin yalan, yanlış ve yanıltıcı beyanı varsa haklarında kanunî işlem yapılır.

Sıhhi işyerlerinin ruhsatlandırılması sırasında söz konusu Yönetmelikte belirtilen genel şartların yanı sıra sınıflarına ve özelliklerine göre İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek-1’de belirtilen şartlar aranır. (SÜRECEK)

¹ ZÜLÜFLÜ, Hafize İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü Şube Müdürü, İşyerlerinin Açılması, Ruhsatlandırılması ve Denetlenmesi, Kont-Der Yayın No: 14, ANKARA-2001, Sayfa No.: 21-22

² Bu Kanun, 01 Aralık 2004 tarih ve 25657 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

³ 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu, 23 Temmuz 2004 tarih ve 25531 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmış, Kanunun 23/b maddesi hariç diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

⁴ 3572 sayılı İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına Dair Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulüne Dair Kanun, 17 Haziran 1989 tarihli Resmi Gazete’ de yayımlanarak, yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

⁵ 4562 Sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu 15.04.200 tarih ve sayılı 24021 Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

⁶ 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunu, 04 Mart 2005 tarihli Resmi Gazete’ de yayımlanarak, yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

⁷ Bu Kanun, 13 Temmuz 2005 tarih ve 25326 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanmış ve yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

⁸ İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik 10 Ağustos 2005 tarihli Resmi Gazete’ de yayımlanarak, yayımı tarihinde yürürlüğe girmiştir.

ŞİLİ'DE SU ÖZELLEŞTİRMELERİ

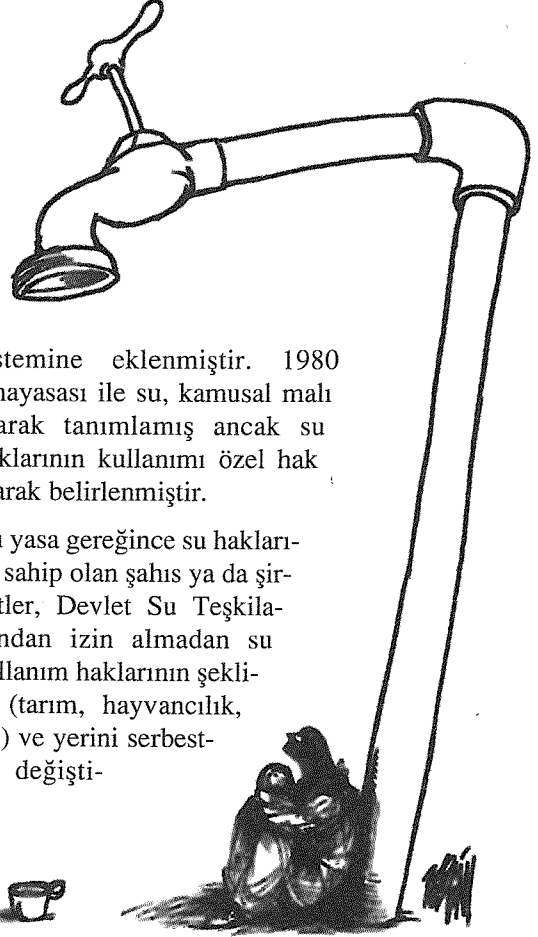
Dr. A. Argun AKDOĞAN
YAYED YK. Üyesi

Son yirmi beş yıldan bu yana Şili, su kaynaklarının özelleştirilmesi konusunda uluslararası finans kuruluşları tarafından "en iyi örnek" olarak gösterilmektedir. 1981 sayılı Su Yasası diğer ülkelerin izlemesi gereken bir model olarak sunulmaktadır. Dünya Bankası tarafından en başarılı neoliberal reform olarak adlandırılmıştır. Şili hükümeti elektrik ve telekomünikasyon özelleştirmelerine 1980 ortalarında, Batılı ülkelerden önce başlamıştır. 1990'lara gelindiğinde hükümet tarafından yürütülen tek kamu hizmeti olan su, bugün tamamıyla özelleştirilmiş durumdadır.

Atık içme suyunu işleyecek yeterli mali kaynağa sahip olmadığı gerekçesiyle Şili Hükümeti su şirketlerinin özelleştirilmesine 1998 sonlarında başlamıştır. Beş büyük su işletmesinden üçü İngiliz, diğerleri ise Fransız ve İspanyol firmalarına satılmıştır. Üç yıl içinde Şili'de konutlardaki su kullanıcılarının dörtte üçüne bu şirketler hizmet vermeye başlamışlardır. Şili'nin Santiago, Valparaiso ve Concepcion gibi en büyük şehir merkezlerinde özel su şirketleri su hizmetinin hemen hemen tamamını karşılamaktadırlar.

1960 ve 1970'li yıllardaki devlet politikalarını tam ters yöne çevirmek amacıyla askeri yönetim, neoliberal ideolojinin Şili'de şahika noktasında olduğu 1981 yılında yeni Su Yasasını yürürlüğe koymuştur. 1967 tarihli Tarım Reformu Yasası su kaynaklarının planlanması ve yönetiminde devletin yetkilerini büyük ölçüde arttırırken yeni yasa özel sektörü destekleyerek su kullanım ve yönetim haklarını tamamıyla özel sektöre aktarmıştır.

1981 yasası ile su kullanım hakları Şili tarihinde ilk kez arazi mülkiyeti sahipliğinden ayrılmış, herhangi bir mülk gibi serbest olarak alınmaya, satılmaya, kiralanmaya ve devredilmeye başlanmıştır. İdari yasalar tarafından düzenlenen su kullanım hakları, medeni yasanın yetki alanına alınarak mülk tahsis ve kayıt

sistemine eklenmiştir. 1980 Anayasası ile su, kamusal malı olarak tanımlanmış ancak su haklarının kullanımı özel hak olarak belirlenmiştir.

Bu yasa gereğince su haklarına sahip olan şahıs ya da şirketler, Devlet Su Teşkilatı'ndan izin almadan su kullanım haklarının şeklini (tarım, hayvancılık, vs.) ve yerini serbestçe değiştirebilir.

rebilirler. Doğal bir su kaynağından alınan (akarsu gibi) dağıtım kanallarının yerlerini değiştirmek için izin gerekmektedir. Ancak kullanım hakkı verilen su kaynağında yeterince su varsa bu tür talepleri Devlet Su Teşkilatı kabul etmek zorundadır. Herhangibir su kaynağındaki su kullanım haklarının dağıtılmasında bu teşkilatın tek görevi, kamu ihalesi açarak su kullanım haklarını en fazla para teklif edene vermektir. Su kullanım haklarına sahip olanlar bu hakkı satın aldıktan sonra her-

hangibir vergi ya da ücret ödememek- tedirler. Daha önceki su kullanım haklarını düzenleyen yasaların aksine su kullanım hakkını satın alanlar suyu kullanmazlarsa herhangi bir yaptırımla karşılaşmamak- tadırlar. Suyun kullanılmaması durumunda ceza ödenmesi ya da su kullanım hakkı sözleşmesinin feshedilmesi gibi önlemler özel mülkiyet haklarına aykırı olduğu için yasaya eklenmemiştir. Dolayısıyla Şili'de tamamıyla deregüle edilmiş ve ve spekülasyona açık bir su kullanım hakları rejimi bulunmaktadır.

Su kullanım haklarını satın alanlar kendi dağıtım kanallarını açarak suyu istedikleri miktar ve fiyatlarda diğer kullanıcılara satmaktadır. Devlet Su Teşkilatı, su kullanım haklarını birkez verdikten sonra su haklarını iptal edememekte ya da kısıtlayamamaktadır (hükümet tarafından ilan edilen kuraklık gibi acil durumlar dışında). Su kullanımıyla ilgili anlaşmazlıklar konusunda Devlet Su Teşkilatı'nın hakemlik yetkisi de yasayla mahkemelere devredilmiştir.

Devlet Su Teşkilatı'nın geriye kalan teknik ve idari görevleri ise şunlardır: Suyla ilgili verileri toplamak ve yayınlamak; kanal ve baraj gibi geniş su kaynaklarının kullanımını denetlemek, su kullanım haklarını ve bu hakkı kullananların kayıtlarını tutmak; planlar, çalışmalar ve politika öneriler hazırlamaktır (tüm bu önerilerin uygulamaya girmesi ilgili devlet örgütlerinin onayına bağlıdır).

2000 yılında, özelleştirme karşıtlarının ve hükümetteki sol düşünceli üyelerin baskısıyla, Şili Hükümeti 1998'den bu yana yapılan beş özelleştirmeyi gözden geçirmeyi kabul etmiştir. Yapılan bu çalışmanın olumsuz sonuçları ve halk tepkisi karşısında hükümet su şirketlerinin hisselerin satılması yerine imtiyaz sözleşmeleri yapılmasına karar vermiştir.

Su fiyatları özelleştirmelerden bu yana sürekli artmıştır. Resmi olarak 1998'den 2000 yılına kadar olan artışlar ortalama olarak %20'dir. Ancak, Şili Tüketici ve Kullanıcı Örgütü, 15.000 su faturasını inceledikten sonra reel artışın %100 hatta bazı durumlarda %200'e ulaştığını bulmuştur.

Milyonlarca yoksul Şilili, yabancı özel şirketlerin çıkarları için su fiyatlarına yaptığı zammın mağduru olmuştur. Halk sürekli yapılan su zamlarını ödeyememektedir. 2001 Nisan ayında, başkent Santiago'daki yoksul mahallelerde oturan yoksullar başkanlık sarayının önünde yüksek su fiyatlarını protesto etmişlerdir. Rancagua şehrinde 120 konutun suyu İngiliz RWE-Thames Water'ın bir yan kuruluşu olan Libertador Su Hizmetleri Şirketi tarafından su paralarını ödemedikleri gerekçeyle kesilmiştir. Bu arada özel su şirketlerinden çalışan sayısı %30 oranında azaltılmıştır.

Gelecek on beş yıl için Şili su sektöründe su sağlama ve arıtma, nehir ıslahı, sulama kanalları yapımı, kıyı su temizliği kontrolü gibi projeler için yapılması gereken toplam yatırımı 3-4 milyar dolar olarak tahmin edilmektedir. Dünya Bankası Şili Hükümetine su özelleştirmelerine devam etmesi için 250-350 milyon dolarlık yapısal uyarlama kredisi vermeyi planlamaktadır.

Bugün Şili, Latin Amerika'da en fazla özelleştirme yanlısı olan ülkedir. Venezüella, Uruguay ve Bolivya gibi diğer Latin Amerika ülkeleri özelleştirmelere karşı çıkarken Şili en değerli kaynağının şirket çıkarları doğrultusunda kullanılmasına izin vermektedir. Son yıllarda Şili'de ortaya çıkan uygulama sonuçları Dünya Bankası'nın tüm başarı ve örnek model söylemlerinin abartılmış ve gerçek dışı olduğunu açıkça göstermektedir. _____

DÖNÜŞ

Deniz SAYIN

YAYED Genel Sekreteri
Kamu Yönetimi Uzmanı

Bazıları hızla döner, hızını alamaz, bir daha, bir daha döner; bazıları ağır, uslu, oturaklı döner. Bazılarını kör talih, bazılarını talih kuşu döndürür. Bazı dönüşler doğrusal, bazıları daireseldir; bazıları dikey, bazıları yataydır; bazıları ise taklasalır.

Dönüş eyleminin öznelereinden bazıları öyle etkili dönerler ki, “dönmek” filinden türemiş isimlerini hakkıyla taşırlar. Örneğin et döner, yatık döner, dönme dolap, firdöndü, gündöndü, döner sermaye bunların en bilinenleridir.

Bazı dönüşler fiziksel bazıları ise fikirseldir. Fikirseldir dönüş deyince aklıma gelen en önemli on yedinci isim Dönek Kautsky’dir, ki doğrusu bu bayın “dönek” sıfatını hak etmediğine inanlar da çoktur.

Dönekler ecnebi olabileceği gibi yerli de olabilirler. Yerli döneklerin bir kısmının dokunulmazlığı, bir kısmının uluslararası dayıları vardır.

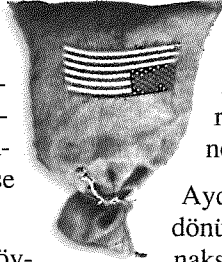
Yerli döneklerin, eskiden solcu olup da şimdi neo-liberal tetikçi olanları, liboş kadrosunda önemli mevkiele elde ederler.

Genellikle dönekler köşe dönücüdür; çok azı ise direktten döner. Direktten dönenlerin eylemi nakıs teşebbüs olarak kaldığından zaten dönme adını hak etmezler.

Bazıları dinden döner, dönene, dönüş iyiye, mühdedi, kötüye mürtet denir. Bazılarının dönüşü cinsidir.

Dünya döner, döner döner, adam döner, kanun döner, KHK döner... Bazıları kendi döner bazılarını döndürürler. Son yılların en tanınmış döndürücüsü Sayın Cumhurbaşkanı’dır. Cumhurbaşkanı Kanunları döndürmesiyle de tarihe geçmiş bulunmaktadır. Hiçbir dönemde, Meclise, bu dönemdeki kadar geri gönderilen kanun olmamıştır.

Bazı dönüşler ise hile, hud-a ile kapalı kapılar arkasında sağlanır; fark edilmez ya da çok zor fark edilir; yani kamuflajlıdır.

Bizim bu sayfamızda esas olarak fikri dönüşler üzerine bina edilen mevzuat dönüşleri ve buna bağlı olarak Türkiye’nin dönüştürülmesi dipnotsuz irdelenecektir.

Ayda bir, bir sayfada, Türkiye’nin büyük dönüşümünü, bütünüyle irdellemenin olanaksız olduğu açıktır. Bu nedenle ayda bir, bu dönüşümün küçük bir parçası anlatılacaktır. Anlayan anlayacaktır kuşkusuz, anlamayanlarla ise bir sorunumuz bulunmamaktadır.

Örneğin, bu 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu apaçık şekilde Anayasaya aykırıdır ve AKP’li vekillerin oylarıyla yasalaşmıştır. Böylesine net ifade kullanıyorum çünkü Anayasanın, bu kanuna uygun hale getirilmesi için, 29/10/2005 tarihli ve 5428 sayılı Kanun ile Anayasa değiştirilmiştir. Bu büyük bir dönüşün ifadesidir; artık Yasaların Anayasaya uygun olmasının gerekmediği, Anayasanın yasaya, hatta yönetmeliğe, Bakanlar Kurulu Kararına uydurulduğu bir süreç yaşanmaktadır.

Artık minareye kılıf hazırlamanın, mızrağı çuvala sığdırmanın mesele olmaktan çıktığı bir dönemdeyiz; bu nedenledir ki Anayasanın Yasaya uydurulmasına da şaşmamak gerekir.

Cumhuriyet kurulduğunda, doğan bebeğe kundak, ölene kefen yapmak için bez bulunamıyordu. Sümerbank kuruldu, bez sıkıntısı bitti. İkinci dünya savaşından sonra amerikan bezi ortaya çıktı; bu sayede bez iyice bollaşta ve tabi çuval da.

Ve çuvalın dikey eksene göre mutat olarak kullanıldığı yönde kullanılmaması yaygınlaşmıştır. Örnek mi, minare, örnek mi, mızrak örnek mi Kanımızca son dönemdeki mevzuat değişikliklerinin bu Anglo-Amerikan çuvalarla ilişkisi çok yakındır; 5428 sayılı Yasayla Yapılan Anayasa değişikliği de küçücük bir çuvalanma örneğidir.

Bu örneğe ilişkin gelişmeler ve bir değerlendirme izleyen iki sayfadadır. _____

VE ANAYASA KANUNA UYGUN HALE GETİRİLDİ

Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu
24.12.2003 tarihli Resmi Gazete'de yayımlandı.

Yasa Dünya Bankasının istediği özellikte idi ve getirdiği yeni sistem yanında Anglo-Amerikan yönetim sisteminin kavramlarını da hukuk sistemimize yerleştiriyordu.

Cumhuriyet Halk Partisi bu Yasanın iptali ve yürürlüğünün durdurulması istemiyle, 20.02.2004 tarihinde Anayasa Mahkemesine başvurmuştu.

Bugüne kadar Anayasa Mahkemesi CHP'nin başvurusuna ilişkin bir karar almadı.

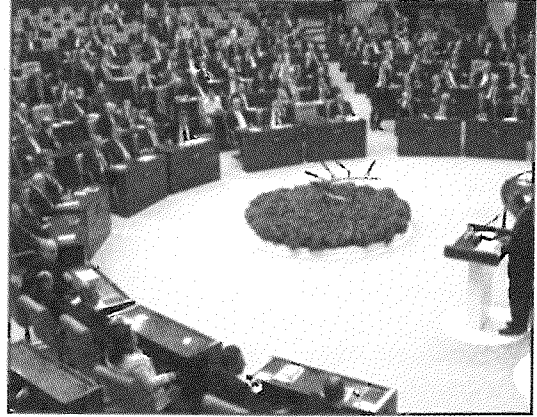
AKP bir torba kanun tasarısı hazırlamıştı. CHP AKP'ye, torba kanun'da iki şart koşmuştu. CNN Türk bu şartlara ilişkin haberinde şöyle diyordu:

*"CHP AKP'ye, Torba Kanun'da iki şart koşmuştu.. Şartlardan ilki aracılı ihracat işlemle-
rinde sahte faturanın suç olmaktan çıkarılma-
sına ilişkin maddenin Torba Kanun'dan çıkarılmasıydı. Söz konusu maddenin Maliye Ba-
kanı Kemal Unakıtan'a da af getireceği iddia
ediliyor.*

*CHP'nin ikinci şartı da, yurtdışında master ve
doktora yaparken YÖK tarafından geri çağır-
lan kişilerin üniversiteye dönmesine olanak
sağlayan düzenlemeydi.*

*CHP bu kişilerin çoğunluğunun 28 şubat süre-
cinde irticai faaliyetleri yüzünden geri çağırıl-
dığını savunuyor, devlete olan borçlarının bir
kısmının affedilmesine de karşı çıkıyor.*

Anayasa değişikliği ve 5018 sayılı yasada de-
ğişiklik tasarılarının tıkanma noktasına gel-
mesi, 2006 bütçe tasarısını yasal dayanaktan
yoksun duruma getirmişti ve bu nedenle Mali-
ye Bakanı Kemal Unakıtan TBMM Plan ve
Bütçe Komisyonu'na bütçe tasarısını sunmayı
ertelemişti.

Başbakan Vekili Abdullah Gül'ün CHP Genel Merkezi'nde, Genel Başkan Deniz Baykal'ı ziyaretinin ardından, Gül ile Baykal, Anayasa değişikliği konusunda uzlaşmaya varıldığını açıkladılar. Bu uzlaşma gereği olarak AKP torba yasa tasarısını geri çekecekti.

Bu uzlaşmanın ardından Anayasa değişikliği kabul edildi ve Maliye Bakanı 2006 Bütçe tasarısını komisyona sundu.

AKP'nin Anayasa değişikliği tasarısının TBMM Plan ve Bütçe Komisyonunda görü-
şülmesin sırasında, komisyon başkanı Burhan
Kuzu 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve
Kontrol Kanunu ile AB müktesebatına uyum-
lu yeni bir bütçe kapsamı benimsendiğini, bu
nedenle Anayasa'nın bütçeyle ilgili maddele-
rinde değişiklik yapılmasına ihtiyaç olduğunu
söyledi.

29 Ekim Cumartesi günü, TBMM Genel Ku-
rulu'nda, Anayasa değişikliği teklifi 433 oyla
kabul edilerek yasalasta. Genel Kurul'daki
ikinci tur görüşmelerde, maddelerin ardından
teklifin tümü oylandı. Yapılan oylamaya 436
milletvekili katılırken, 433 milletvekili kabul,
1 milletvekili ret oyu kullandı. Oylamada, 1
milletvekili çekimser kalırken, 1 oy da geç-
ersiz sayıldı.

Böylece, Cumhuriyet Bayramında, Anayasa değiştirilerek, kanuna ve AB müktesebatına uyumlu hale getirilmiş oldu.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun
09 Kasım 2005 ve 25988 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girdi. _____

İŞTE O KANUN : _____

09 Kasım 2005 Tarihli Resmi Gazete Sayı: 25988

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun

Kabul Tarihi: 29.10.2005

Kanun No: 5428

MADDE 1. — 7.11.1982 tarihli ve 2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 130 uncu maddesinin sekizinci fıkrasında yer alan “genel ve katma bütçelerin” ibaresi “merkezi yönetim bütçesinin” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 2. — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 160 ncı maddesinin birinci fıkrasında yer alan “genel ve katma bütçeli dairelerin” ibaresi “merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının” şeklinde değiştirilmiş ve aynı maddeye üçüncü fıkra olarak aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

Mahallî idarelerin hesap ve işlemlerinin denetimi ve kesin hükme bağlanması Sayıştay tarafından yapılır.

MADDE 3. — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 161 inci maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Malî yıl başlangıcı ile merkezi yönetim bütçesinin hazırlanması, uygulanması ve kontrolü kanunla düzenlenir.

MADDE 4. — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 162 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan “genel ve katma bütçe tasarıları” ibaresi “merkezî yönetim bütçe tasarısı” şeklinde, dördüncü fıkrası ise aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, Genel Kurulda, kamu idare bütçeleri hakkında düşüncelerini, her bütçenin tümü üzerindeki görüşmeler sırasında açıklarlar; bölümler ve değişiklik önergeleleri, üzerinde ayrıca görüşme yapılmaksızın okunur ve oylanır.

MADDE 5. — Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 163 üncü maddesinde yer alan “genel ve katma bütçelerle” ibaresi “merkezî yönetim bütçesiyle” şeklinde değiştirilmiştir.

MADDE 6. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer ve halkoylamasına sunulması halinde tümüyle oylanır.

4857 SAYILI İŞ KANUNU

MADDE GEREKÇELERİ VE YÜRÜRLÜKTEN KALKAN

1475 SAYILI KANUNDA KARŞILADIĞI MADDELER -2-

Ali Rıza YÜCEL

Hukukçu-İnşaat Mühendisi

(Önceki sayıdan devam)

Madde 22- Mahkemenin veya özel hakemin yapılan feshi geçersiz bulması, dolayısıyla işçinin işe iadesine karar vermesi durumunda, işveren karar tarihinden itibaren bir ay içinde işçiye işe başlatmak zorundadır. İşveren mahkemenin veya özel hakemin kararına rağmen işçiye öngörülen süre içinde işe başlatmaz ise, işçiye tazminat ödemekle yükümlü olacaktır. Bu tazminat, iş sözleşmesinin sona erdirilmesi ve işverenin işçiye işe başlatmama sebepleri göz önünde tutularak, en az altı aylık ve en çok bir yıllık ücret tutarında olmak üzere, mahkeme veya özel hakem tarafından takdir edilecektir.

Dava, seri muhakeme usulüne göre görülecek olmakla birlikte, sonuçlanması uygulamada öngörülen dört aylık süreyi aşabilecektir. Böyle bir durumda -işveren işçiye ister işe başlatmış, isterse başlatmamış olsun- işçi çalıştırılmadığı sürenin en çok dört aya kadar olan kısmı için ücretini ve diğer haklarını alabilecektir.

Ancak, bildirim süresine ait ücret ile kıdem tazminatı işçiye peşin ödenmişse, bu tutar yapılacak ödemeden düşülecek; buna karşılık, peşin ödeme yapılmamış ve de bildirim süresi verilmemiş ise, bu süreler için ücret tutarı işçiye ayrıca ödenecektir.

İşçi, çıkarıldığı işinde çalışmayı sürdürmek istiyorsa, mahkeme kararının kendisine tebliğinden itibaren altı işgünü içinde işe başlamak için işverene başvurmak zorunda tutulmuştur. İşçi, belirtilen süre içinde başvuruda bulunmazsa, işverence yapılan fesih geçerli fesih sayılacak ve kendisine buna göre hak ettiği tazminatlar ödenecektir.

Maddede öngörülen tazminatların sözleşmelerle artırılmaması için, bunların değiştirilemeyeceği vurgulanmıştır.

Madde 23- Bu Kanunda benimsenen önemli bir yenilik, işverene belirli koşullarla iş sözleşmesi veya bu sözleşmenin eki niteliğindeki personel yönetmeliği ve benzeri kaynaklar ya da işyeri uygulaması ile oluşan çalışma şartlarında esaslı değişiklik yapma yetkisinin tanınmış olmasıdır. İşveren çalışma koşullarında değişiklik yapmak istediğinde, bunu yazılı olarak işçiye bildirecektir. İşçi değişiklik önerisini altı işgünü içinde yazılı olarak kabul ederse, iş ilişkisi bu yeni koşullarla devam edecektir. İşçi değişiklik önerisini kabul etmez ise, işveren değişiklik isteğinin nedenini yazılı olarak açıklamak ve bildirim sürelerine uymak kaydıyla iş sözleşmesini feshedebilecektir. Kuşkusuz işveren, başka bir geçerli nedene dayanarak da sözleşmeyi feshedebilir. İşçi ise, bu Kanunun 18-22 nci maddeleri uyarınca feshin geçersizliğini öne sürebilecektir. Çalışma şartlarında yapılacak değişiklik geçmişe etkili olarak yürürlüğe konulamayacaktır. Buna karşılık, belirli süreli bir iş sözleşmesi söz konusu olduğunda, işverenin çalışma koşullarında değişiklik yapma, dolayısıyla bu nedenle sözleşmeyi feshetme hakkı olmayacaktır.

Madde ile amaçlanan, belirli olumsuz koşulların varlığında, işçinin sözleşmesinin doğrudan feshedilmesi yerine, çalışma koşullarında belirli değişiklikler yapılması yoluyla, iş ilişkisinin sürdürülmesinin sağlanmasıdır.

Madde 24- 1475 sayılı İş Kanununun 15 inci maddesindeki düzenleme hemen hemen aynı şekilde maddede düzenlenmiştir. Yapılan tek değişiklik, yeni işverenin sorumluluğu için, işçinin bu davranışından dolayı eski işverenin zarar görmüş olmasının aranmayışıdır. İşçinin işi bırakmasına yeni işverenin sebep olması veya işçinin uygun olmayan bu davranışını bilerek onu işe alması ya da çalıştırmaya devam etmesi durumlarında, eski işverenin herhangi bir zararı söz konusu olmasa dahi, işçi ile birlikte yeni işveren de sorumlu tutulabilecektir.

Madde 25- İster belirli süreli, isterse belirsiz süreli bir iş sözleşmesi olsun, işçi maddede belirtilen ciddi ve önemli nedenlerin varlığında sözleşmeyi derhal fesih yoluyla sona erdirebilir. Derhal fesih nedenleri, eski metinde olduğu gibi, üç grupta toplanmış; içerikte ise çok küçük değişiklikler yapılmıştır.

Sağlık sebepleri ile yapılacak fesihlerde (I-a), işin yapılmasının işin niteliğinden doğan bir sebeple işçinin sağlığı veya yaşayışı için tehlikeli olması yeterli görülmüş; bu durumun sözleşme sırasında bilinmemesi koşulu kaldırılmıştır.

Sözleşme yapılırken bilinsin ya da bilinmesin, işçinin yaptığı iş, işin niteliğinden kaynaklanan bir nedenle, işçinin sağlığı veya yaşayışı için tehlikeli olursa, işçi bildirim sürelerini beklemeksizin veya belirli süreli sözleşmelerde, süre dolmadan önce sözleşmeyi haklı nedenle feshedebilecektir.

1475 sayılı Kanun, işçinin işverenin evinde oturması durumunda, belirli koşullarda işçiye iş sözleşmesini derhal fesih yoluyla sona erdirmeye hakkını tanımaktadır. Ne var ki, zamanımızda işçinin işverenin evinde oturması gibi bir olguya rastlamak hemen hemen söz konusu değildir. Bu nedenle, bu fıkra madde metninden çıkarılmıştır.

Maddeye "cinsel taciz"e ilişkin olarak yeni bir fıkra eklenmiştir. Buna göre, işçinin işyerinde başka bir işçi veya üçüncü kişiler tarafından cinsel tacize uğraması ve bu durumu işverene bildirmesine rağmen onun gerekli önlemleri alması durumunda, işçi sözleşmeyi haklı nedenle feshedebilecektir. Buradaki "gerekli önlemler" sözü ile anlatılmak istenen, işverenin, olayın tekrar etmemesi için çaba göstermesi, sözgelimi işçinin çalıştığı yeri değiştirmesi ya da tacizin ağırlığı karşısında tacizci işçinin işine son vermesidir.

Maddenin (II) numaralı bendinin (e) alt bendinde ücretin ödenmemesine ilişkin düzenlemede, iş sözleşmesi şartları ifadesinden "iş" sözcüğü çıkartılarak; ücretin sadece iş sözleşmesi değil, toplu iş sözleşmesi şartları gereğince hesap edilmemesi veya ödenmemesi olgusunun da işçiye derhal fesih hakkı verdiği öngörülmüştür.

Kanunda yapılan yeni bir düzenleme ile işverenin belirli koşullarla çalışma şartlarında değişiklik yapabileceği (m.23) kabul edilmiş bulunmaktadır. Bu nedenle, "iş şartlarının esaslı bir tarzda değişmesi veya başkalaşması"nın bir derhal fesih nedeni oluşturması artık söz konusu olamayacaktır; dolayısıyla bu ifade madde met-

ninden çıkarılmıştır. Buna karşılık, çalışma şartlarının "uygulanmaması" maddedeki yerini korumuştur.

Madde 26- Bu maddede işverenin haklı nedenle derhal fesih hakkı, belirli ekleme ve düzeltmelerle 1475 sayılı İş Kanunu (m.17) paralelinde düzenlenmiştir.

Sağlık sebepleri burada da aynen korunmuştur. Ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan haller çerçevesinde, işçinin işverenin evinde oturması olgusu, bir önceki maddeye uygun olarak, metinden çıkarılmıştır. İşçinin işverenin başka bir işçisine cinsel tacizde bulunması bir derhal fesih nedeni olarak kabul edilmiştir.

Maddenin (h) alt bendinde, işçinin yapmakla ödevli bulunduğu görevleri kendisine hatırlatıldığı halde yapmaması bir derhal fesih nedeni iken, yeni metinde işçinin görevini yapmamakta ısrar etmesi durumunda sözleşmesinin feshedilebileceği öngörülmüştür.

İşçinin eli altında bulunan makineleri, tesisatı veya başka eşya ve maddeleri on günlük tutarı ile ödeyemeyecek derecede hasara veya kayba uğratması bir derhal fesih nedeniydi. Günümüzde makine veya diğer eşyaların maliyetlerinin ulaştığı yükseklik karşısında, on günlük ücret tutarındaki hasar veya kayıp sözleşmenin derhal feshi için uygun görülmemiş; işçinin bunları otuz günlük ücreti tutarıyla ödeyemeyecek derecede hasara ve kayba uğratması durumunda sözleşmesinin haklı nedenle feshedilebileceği kabul edilmiştir.

Sözleşmesi bu bent uyarınca ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan bir neden dolayısıyla feshedilen işçi bazen fesih nedeninin açıklanmasını istemeyebilir. Bu olgu göz önünde tutularak, ancak işçinin istemesi durumunda fesih nedeninin işçiye yazılı olarak bildirilmesi öngörülmüştür. Hem talep ve hem de cevap için 6 işgünlük bir hak düşürücü süre kabul edilmiştir.

İşçinin gözetimine alınması veya tutuklanması halleri de madde kapsamına alınmıştır. Böyle bir durumda, bildirim süreleri kadar bir zaman geçmiş ve işçi yine de işine dönememiştir; işveren bu sürenin sonunda işçinin iş sözleşmesini derhal fesih yoluyla sona erdirebilecektir.

Madde 27- Ahlak ve iyi niyet kurallarına uymayan hallere dayanarak işçi ve işveren için tanınmış olan sözleşmeyi fesih yetkisi için iki hak düşürücü süre söz konusudur. Öğrenme gününden başlayarak altı işgünü; olaydan itibaren bir yıl. 1475 sayılı Kanundan aynen aktarılan bu maddede yeni metinde bir ekleme yapılmıştır; Ülkemizde son yıllarda, özellikle bankacılık alanında yaşanan kötü niyetli davranışlar dikkate alınmış ve işçinin maddi bir çıkar sağlaması durumunda bu bir yıllık hak düşürücü sürenin uygulanmıyacağı belirtilmiştir. Buna göre, işçinin kendisine maddi çıkar sağlayacak bir yolsuzluk yaptığından aradan bir yıl geçtikten sonra öğrenilmesi veya anlaşılması durumunda da sözleşmesi 25 inci maddenin (II) numaralı bendi uyarınca feshedilebilecektir.

Madde 28- 1475 sayılı İş Kanununun 19 ncu madde hükmü aynen alınmıştır. Ayrıca, işverenin iş arama izni esnasında işçiye çalıştırması halinde, işçinin izin kullanarak bir çalışma karşılığı olmaksızın alacağı ücrete ilaveten, çalıştırdığı sürenin ücretini zamlı ödeyeceği öngörülmüştür.

Madde 29- Çalışma belgesine ilişkin eski metin, belgedeki imzanın muhtar veya mülki amir tarafından onaylanması; belirli durumlarda belgenin muhtar veya mülki amir tarafından doğrudan düzenlenmesi gibi bürokratik ve ayrıca da uygulanma olanağı fazla olmayan düzenlemeler içeriyordu. Bu gereksiz hükümler madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 30- Maddede işçilerin topluca işten çıkarılmaları belli bir usule bağlanmış; uluslararası belgelerde de yer aldığı şekilde belirli bir süre önceden yazı ile işyeri sendika temsilcilerine, ilgili bölge müdürlüğüne ve Türkiye İş Kuru-

mu'na bilgi verilmesi kabul edilmiştir. Bu bildirimde yer alacak bilgiler ve taraflar arasındaki görüşmelerin içeriği maddede açıklanmıştır. İşverenin 6 ay içinde aynı nitelikteki iş için yeniden işçi almak istediği takdirde nitelikleri uygun olanları tercihen işe çağırması hükmü getirilmiştir.

Madde 31- İşverenlerin 50 veya daha fazla işçi çalıştırdıkları işyerlerinde her yıl ocak ayında yürürlüğe girecek şekilde Bakanlar Kurulunca belirlenecek oranlarda özürü ve eski hükümlü ile 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun ek 1 inci maddesinin (B) fıkrasına göre istihdamı zorunlu olan terör mağduru işçiye durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir. Bu kapsamda çalıştırılacak işçilerin toplam oranı % 6'dan fazla olamayacağı ve aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısının toplam işçi sayısına göre hesaplanması esası getirilmiştir.

Oranların hesaplanmasında yarıya kadar olan kesirlerin dikkate alınmayacağı, yarım ve daha fazla olanların tama dönüştürüleceği, işyerinin işçisi iken sakatlanan, eski hükümlü yada terör mağduru olanlara öncelik tanınması düzenlenmiştir.

İşyerinden malulen ayrılmak zorunda kalıp da, sonradan maluliyeti ortadan kalkan işçiler eski işyerlerine başvurdıklarında, aranan şartlar bulunduğu halde, bunları işe almayan işverene tazminat ödeme yaptırımı getirilmiştir.

Bakanlar Kurulunca belirlenecek oranların üstünde özürü, eski hükümlü ve terör mağduru çalıştıran işverenlerin kontenjan fazlası işçiler için 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununa göre ödemeleri gereken işveren sigorta prim hisselerinin yüzde ellisinin Hazine tarafından ödenmesi düzenlenmiştir.

Madde 32- 1475 sayılı Kanunun 27 nci maddesi genel olarak korunmuş, son fıkrasında öngörülen sözleşme yapma zorunluluğuyla ilgili hukuki yaptırım boşluğu doldurulmuştur. Buna göre, herhangi bir askeri veya kanuni ödev dolayısıyla işinden ayrılan işçileri, başvurmalarına ve şartlar da uygun olmasına rağmen işe almayan işverene tazminat ödeme yaptırımı getirilmiştir.

Madde 33- Maddede ücretin Türk parası ile ödenmesi esası aynen korunmakla birlikte, yabancı para ile belirlenmesi ve ödeme günündeki rayice göre Türk parası ile ödenmesi olanağı ge-

tırılmıştır. Ayrıca uygulamada yaygınlaşan, işyerinde veya işçinin özel olarak açılmış banka hesabına ücret ödenmesi yolu da yasa kapsamına alınmıştır.

Türkiye'nin taraf olduğu Uluslararası Çalışma Teşkilatı'nın Ücretin Korunmasına İlişkin 95 sayılı Sözleşmesi'ne uygun olarak, ücret ödemesinin hangi araçlarla ve nerelerde yapılamayacağı yasa hükmü haline getirilmiştir.

Maddede getirilen önemli bir yenilik de, ücret alacaklarına ilişkin zamanasımı süresinin beş yıldan on yıla çıkarılmasıdır. Böylece Borçlar Kanunu'nun alacaklar bakımından geçerli olan on yıllık zamanasımı süresinin istinasını oluşturan, ücret alacaklarının tabi olduğu beş yıllık zamanasımı süresi on yıla çıkartılarak genel ilke ile uyumlu hale getirilmiştir.

Cinsiyet ayırımına dayanılarak farklı ücret ödenmesini engelleyen hüküm maddeden çıkarılarak, buna ilişkin düzenleme 5 inci maddede yer alan eşit davranma ilkesi ve cinsiyet ayırımı yasağı kapsamına alınmıştır. Bunların dışındaki hükümler aynen korunmuştur.

Madde 34- İşverenin konkordato ilan etmesi, iflası veya işveren için aciz vesikası alınması gibi nedenlerle ödeme güçlüğüne düştüğü hallerde, iş ilişkisinden kaynaklanan son üç aylık ücreti güvence altına alınan işçi, iflas ve konkordato gibi durumlarda sıkça karşılaşılan ücretini hiç alamama riskinden kurtarılmış olmaktadır.

Bu güvence, "Avrupa Birliği'nin 36 numaralı İşverenin Ödeme Güçlüğüne Düşmesi Hallerinde Bir Fon Veya Benzeri Bir Kurum Oluşturulmasını Öngören 1980 tarihli Yönergesi" doğrultusunda, İşsizlik Sigortası Fonu kapsamında oluşturulacak ayrı bir ücret fonu ile sağlanacaktır. Ayrı bir yük getirilmemesi amacıyla ücret fonu primlerinin işverence Sosyal Sigortalar Kanununun 77 ve 78 inci maddeleri ile belirlenen sigortalının prime esas aylık brüt kazancının işverene düşen bölümünden belli bir oranda kesinti yapmak suretiyle karşılanması esası benimsenmiştir.

Madde 35- Ücretin haczi, başkasına devri ve temlikî konusunda 1475 sayılı Kanunun 28 inci madde hükmü aynen korunmuştur.

Madde 36- Kamu makamlarının ücreti istihkaklardan kesme yükümlülüğüne ilişkin 1475 sayılı Kanunun 29 uncu maddesi aynen korunmuştur.

Madde 37- 1475 sayılı Kanunun 30 uncu maddesi özü itibarıyla aynı kalmakla birlikte, ödeme yerine ilişkin 33 üncü madde ile getirilen, işverence özel banka hesabına yapılacak ödemelerde de ücret hesap pusulası verilmesi bu madde ile hükme bağlanmıştır. Ayrıca pratikte artık fazla bir işlevi kalmamış olan ücret hesap defteri uygulamasına da son verilmiştir.

Madde 38- 1475 sayılı Kanunun 32 nci maddesi aynen korunmuştur.

Madde 39- İşçilerin insan onuruna yaraşır asgari koşullarda bir yaşam sürdürebilmesi için devlet tarafından tespit edilmesi öngörülen asgari ücret kurumundan, bir kısım işçilerin yararlandırılıp, bir kısmının yararlandırılmaması, Anayasamızda temellerini bulan sosyal devlet ilkesine aykırı bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu sakıncayı gidermek amacı ile de tüm işçilerin, bu güvenceden yararlanabileceği bir düzenleme getirilmiştir. Bunun dışında, asgari ücretin süresi ve tespiti usulüne ilişkin mevcut düzenleme aynen korunmuştur.

Madde 40- Yarımlı ücret konusunda 1475 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi hükmü aynen korunmuştur.

Madde 41- Bu maddede, iş sürelerinde yapılan değişiklikler esas alınarak fazla çalışma süresi ve fazla süreli çalışma belirlenmekte ve bunlara uygulanacak fazla çalışma ücreti ile fazla süreli çalışma ücretinin hesaplanması yöntemleri düzenlenmektedir.

63 üncü maddeye göre genel bakımdan iş süresi haftada en çok 45 saattir ve aksi kararlaştırılmamışsa bu süre, işyerlerinde haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanır. Eski düzenlemeden farklı olarak, haftalık çalışma süresi haftanın çalışılan günlerine eşit ölçüde bölünerek uygulanması zorunluluğu kaldırılmış ve bu kurala esneklik getirilerek, sözleşmelerle haftalık normal çalışma süresinin işyerinde haftanın çalışılan günlerine farklı bir şekilde dağıtılabileceği kabul edilmiştir. Bu halde, bir aylık süre içinde işçinin haftalık ortalama çalışma süresinin 45 saatlik normal haftalık iş süresini aşamayacağı hükme bağlanmıştır.

Getirilen bu düzenleme ile fazla çalışma ve fazla süreli çalışmanın belirlenmesinde, artık günlük çalışma süresi yerine haftalık çalışma süresinin esas alınması kabul edilmiştir. Haftalık en çok 45 saati aşan çalışmalar fazla çalışmadır. Ancak işyerlerinde iş sürelerinin günde 12 saati

aşmamak üzere farklı bir biçimde, yoğunlaştırılmış iş haftalarının uygulandığı durumlarda, yani denkleştirme esasının uygulandığı hallerde, işçinin ortalama çalışma süresi normal haftalık iş süresini aşmamak koşulu ile, bazı hallerde toplam 45 saati aşsalar dahi bu çalışmalar fazla çalışma sayılmayacaktır. Ayrıca yeni düzenlemeye göre ortalama çalışma süresi, fazla çalışmalar da dahil olmak üzere, haftada 48 saati aşamaz.

Bu durumda fazla çalışmanın belirlenmesinde haftalık çalışma süresinin 45 saat olması hali esas alınır. Haftada en fazla 3 saat fazla çalışma yapılabilecektir. Günde 12 saati aşmamak koşulu ile farklı günlük çalışma saatleri uygulanması halinde ise, denkleştirme sistemi uygulandığından, bir ay içinde yapılan çalışmaların ortalamasının haftalık 45 saati geçmesi halinde fazla çalışma yapılmış sayılacak ve bu çalışmalarda haftalık ortalama dikkate alındığında haftada 3 artı 45, toplam 48 saati geçmeyecektir. Ancak denkleştirme sistemi içinde ortalama 45 saat haftalık çalışma süresi kuralına uymak koşulu ile bazı haftalar 45 saatin üzerinde çalışılması fazla çalışma sayılmayacaktır.

Fazla çalışma ücreti konusunda bir değişiklik yapılmamış ve her bir fazla saat çalışma için verilecek ücret normal çalışma ücretinin saat başına miktarının yüzde elli yükseltilmesi suretiyle ödeneceği kuralı aynen korunmuştur.

Haftalık çalışma süresinin sözleşmelerle 45 saatin altında belirlendiği durumlarda ise, denkleştirme esasları içinde ortalama haftalık çalışma süresini aşan, fakat 45 saatlik kanuni haftalık çalışma süresinin altında kalan süreler fazla süreli çalışma olarak kabul edilmiştir. Bu yeni düzenleme çerçevesinde yapılan çalışmalar fazla çalışma sayılmayacakları gibi, 45 saatin altında belirlenen ortalama haftalık çalışma süreleri üzerinde de oldukları için bu tür çalışmalar fazla süreli çalışma olarak değerlendirilmiştir. Bu çalışmalar, fazla çalışma sayılamayacaklarından, bunlara fazla çalışma ücreti verilmesi mümkün değildir. Yeni düzenleme ile fazla süreli çalışmalarda, her bir saat fazla çalışma için verilecek ücret normal çalışma ücretinin saat başına miktarının yüzde yirmi beş yükseltilmesi ile ödeneceği kabul edilmiştir.

Bu maddede yapılan önemli bir değişiklik de, fazla çalışma veya fazla süreli çalışma yapan işçilere istemeleri halinde, bu çalışmalarının karşılığı olarak zamlı ücret yerine, fazla çalıştığı her saat karşılığında 1 saat 30 dakikayı, fazla süreli

çalıştığı her saat karşılığında 1 saat 15 dakikayı serbest zaman olarak kullanabilme imkanının tanınmasıdır. Bu durumda işçi isterse yaptığı günlük çalışma süreleri üzerindeki çalışması için zamlı ücret alabilecek, isterse çalıştığı sürelerin karşılığını serbest zaman olarak kullanabilecektir. İşçi hak ettiği bu serbest zamanı 6 ay zarfında, çalışma süreleri içinde ve ücretinde bir kesinti olmaksızın kullanacaktır.

Esnek sürelerle çalışma düzenine imkan verilmesi nedeni ile fazla çalışma yapma olanağı oldukça kısıtlandığından bu konuda ayrıca eski düzenlemede öngörüldüğü gibi Bölge Çalışma Müdürlüğünden izin alınmasına gerek kalmadığı için bu fıkra maddeden çıkarılmıştır.

Maddeye son olarak 69 uncu maddede yer alan gece döneminde yapılan çalışmaların fazla çalışma sayılmayacağı fıkrası eklenmiştir. Bunların dışındaki hükümler aynen korunmuştur. Ayrıca fazla çalışma ve fazla süreli çalışmaların ne şekilde uygulanacağını daha ayrıntılı bir biçimde göstermek için bir tüzük çıkarılması öngörülmüştür.

Madde 42- Zorunlu sebeplerle fazla çalışmaya ilişkin düzenlemede çalışma süresinin sınırsız olmaması için bir değişiklik yapılarak bu gibi hallerde de işçiye uygun bir dinlenme süresi verilmesi ve yapılan fazla çalışmanın yanı sıra gerçekleşmesi halinde fazla süreli çalışma bakımından da 41 inci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları esasları içinde ücret ödenmesi kabul edilmiştir. Bölge Çalışma Müdürlüğüne bildirimde bulunma zorunluluğu ise uygulamada bir yarar sağlamadığı için kaldırılmıştır. Diğer hükümler aynen korunmuştur.

Madde 43- Olağanüstü hallerde fazla çalışmaya ilişkin düzenleme olan 1475 sayılı Kanunun 37 nci maddesinde içerik bakımından bir değişiklik yapılmamış, sadece fazla çalıştırılan işçilere fazla çalışma veya fazla süreli çalışma yapıp yapmadıklarına göre 41 nci maddenin ikinci ve üçüncü fıkraları uygulanacağı düzenlenmiştir.

Madde 44- Ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalışmaya ilişkin 1475 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinde bir değişiklik yapılmamıştır.

Madde 45- Saklı haklara ilişkin 1475 sayılı Kanunun 40 inci maddesinde bir değişiklik yapılmamıştır.

Madde 46- Bu Kanunun 63 üncü maddesi ile iş sürelerinde sözleşmelerle esnekleşme yapılması yolu açıldığından, hafta tatilinin mutlaka 6 iş gü-

nü çalışılmış olmasına bağlı olmaksızın 7 günlük bir zaman dilimi içinde en az 24 saat dinlenme (hafta tatili) verilmesi esası kabul edilmiştir.

Madde metninden, çalışmadığı halde iş sürelerinden sayılan hallerle ilgili üçüncü fıkranın (a) bendinde yeni getirilen iş süreleri sistemine göre cumartesi günleri çalışılıp çalışılmadığına bakılmaksızın iş günü sayıldığından ve cumartesi günü yarım gün çalışılmasının da artık bir anlamı olmadığından, cumartesi gününe ilişkin cümle çıkarılmıştır.

Yüzde usulünün uygulandığı işyerlerinde hafta tatili ücretinin nasıl hesaplanacağı 49 uncu maddede gösterildiğinden bu maddenin son fıkrasından tekrardan kaçınmak için çıkarılmıştır.

Madde 47- 1475 sayılı Kanunun 42 nci maddesindeki genel tatil ücreti ile ilgili hükümde bir değişiklik yapılmamış, yüzde usulü ile çalışılan işyerlerinde genel tatil ücretinin nasıl hesaplanacağı 50 nci maddede gösterildiğinden bu maddenin son fıkrasından tekrardan kaçınmak için çıkarılmıştır.

Madde 48- Geçici iş göremezlik ile ilgili 1475 sayılı Kanunun 44 üncü maddesi aynen korunmuştur.

Madde 49- Bu maddede, 1475 sayılı Kanunun 45 inci maddesinde yer alan, işçinin tatil ücreti çalıştığı günlere göre bir güne düşen "yevmiye" ifadesi yerine "günlük ücreti" şeklinde bir değişiklik yapılmıştır. Bunun dışında eski düzenlemeye olduğu gibi 46 ve 47 nci maddeleri ile 48 inci maddenin birinci fıkrası hükümlerinin hasta, izinli veya diğer nedenlerle mazeretli oldukları halde dahi aylıkları tam olarak ödenen aylıklı işçilere uygulanmayacağı belirlenirken, cumartesi çalışmasına ilişkin düzenleme madde metninden çıkarılmıştır.

Madde 50- Tatil ücretine girmeyen kısımlara ilişkin 1475 sayılı Kanunun 46 ncı maddesi aynen korunmuştur.

Madde 51- Yüzdelerin ödenmesine ilişkin 1475 sayılı Kanunun 47 nci maddesi aynen korunmuştur.

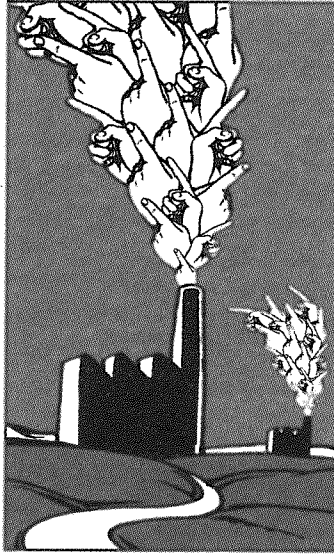
Madde 52- Yüzdelerin belgelenmesine ilişkin bu madde metninden, bürokratik ve bugün için anlamını yitirmiş olan, 1475 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin bir, iki, üç, dört, beş ve yedinci fıkraları çıkarılmıştır. Maddenin altıncı fıkrası asıl madde metni haline getirilmiş ve yüzde usulünün uygulandığı işyerlerinde, işverene bir yükümlülük getirilerek "her hesap pusulasının genel toplamına ilişkin müşterilerden alınan paraları gösteren bir belgeyi" işçi temsilcisine, yoksa işçilerin kendi aralarından seçtikleri bir temsilciye verme zorunluluğu getirilmiştir.

Madde 53- Madde ile, izin hakkından vazgeçilemeyeceğine ilişkin hüküm yıllık izin hakkını ilgilendiren temel bir kural niteliğinde olduğu göz önüne alınarak ikinci fıkra olarak düzenlenmiştir.

Niteliklerinden ötürü bir yıldan az süren mevsimlik veya kampanya işlerinde çalışan işçilerin yasanın yıllık izin haklarından yararlanamayacaklarına ilişkin mevcut 1475 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin beşinci fıkra hükmü ise 53 üncü madde içine alınmıştır. Böylece yıllık izin hakkını düzenleyen 53 üncü madde içinde bu hükmün yer almasının daha isabetli olacağı düşünülmüştür. Avrupa Birliği normlarına Türk mevzuatını yaklaştırmak için yıllık izin sürelerine ikişer gün eklenmiş, ayrıca 50 ve daha yukarı yaşlardaki işçilere verilecek yıllık ücretli iznin de 20 günden az olamayacağı kabul edilmiştir.

Madde 54- Mevsimlik veya kampanya işlerinde çalışanlarla ilgili 1475 sayılı Kanunun 50 nci maddesinin beşinci fıkra hükmü 53 üncü maddeye alınmış, diğer hükümlerin uygulamada bir sorun yaratmadığı dikkate alınarak aynen muhafaza edilmiştir.

Madde 55- 1475 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin sadece yıllık ücretli izinle ilgili olduğu dikkate alınarak madde başlığına açıklık getirilmiş, ayrıca işçinin uğradığı kaza veya tutulduğu hastalıktan ötürü işine gidemediği süreye bir sınırlama getirilmiştir. Bu sınır 26 ncı maddenin (I) numaralı bendinin (b) alt bendinde öngörülen süreler olarak belirtilmiştir. Maddenin diğer bentleri aynen korunmuştur.

Madde 56- Yıllık ücretli iznin amacının işçiyi diğer tatillere nazaran daha fazla dinlendirmek olduğu düşüncesi yeni tasarıda da benimsenmiştir. Bu nedenle yıllık iznin bölünmezliği, işveren tarafından devamlı bir şekilde verilmesi ilke olarak kabul edilmiştir. Ancak 54 üncü maddenin uygulamasının tarafların anlaşması ile esnekleştirilmesinin yararlı olacağı düşünülmüştür. Esasen mevcut yasanın aksini kabul etmesine karşın uygulamada yıllık iznin birden fazla bölündüğü yaygın bir uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu nedenle yeni düzenlemede 54 üncü maddedeki izin sürelerinin tarafların anlaşması ile bir bölümü 10 günden az olmamak üzere en çok üçe bölünebileceği kabul edilmiştir. Böylece yıllık iznin en azından bir bölümünde işçinin dinlendirilmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, işverenin yıllık izinlerle ilgili kayıtları tutma zorunluluğu getirilmiştir.

Öte yandan mevcut yasadaki ücretsiz yol izni, ulaşım sistemindeki gelişmeler dikkate alınarak 4 güne indirilmiş, ayrıca işçiye bu hususu belgeleme yükümlülüğü öngörülmüştür.

Madde 57- Yıllık izin ücretine ilişkin 1475 sayılı Kanunun 54 üncü maddesi hükmü aynen korunmuştur.

Madde 58- İzinde çalışma yasağına ilişkin 1475 sayılı Kanunun 55 inci maddesi hükmü aynen korunmuştur.

Madde 59- İş sözleşmesinin sona ermesinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin ücretine ilişkin 1475 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi esas itibarıyla korunmuş, ancak yıllık izin ücretine ilişkin zaman aşımı süresine açıklık getirilmiştir.

Madde 60- 1475 sayılı Kanunun 57 nci maddesi hükmü aynen korunmuştur.

Madde 61- 1475 sayılı Kanunun 59 uncu maddesi hükmü aynen korunmuştur.

Madde 62- 1475 sayılı Kanunun 60 ıncı maddesi hükmüne açıklık getirilmiştir.

Madde 63- Maddede genel bakımdan çalışma süresi haftada en çok 45 saat olarak muhafaza edilmiştir. Ancak, Türk iş hukuku öğretisinde en çok eleştirilen ve uygulamada da -yasaya aykırı olmasına rağmen- farklı düzenlemelerin getirildiği bilinen, haftalık çalışma süresinin iş günlerine eşit ölçüde bölünmesi kuralına esneklik getirilerek, sözleşmelerle haftalık normal çalışma

süresinin işyerinde haftanın çalışılan günlerine farklı bir şekilde dağıtılabileceği kabul edilmiştir. Bu halde, işçilerin sağlıklarını korumak amacıyla, Avrupa Birliği'nin değişik 23 Kasım 1993 tarih ve 93/104 sayılı Direktifine uygun olarak, 24 saat içinde işçiye kesintisiz 12 saatlik bir dinlenme olanağı sağlayacak şekilde günlük çalışma süresinin bir işçi için en fazla ara dinlenmeleri hariç 11 saat olması ve ortalama haftalık çalışma süresinin de, fazla çalışmalar dahil olmak üzere, 48 saati aşamayacağı hükmü getirilmiştir.

Haftalık çalışma süresinin haftanın çalışılan günlerine farklı şekilde dağıtılması durumunda, o işyerinde haftada 6 gün çalışılıyorsa bir işçi haftada en çok (11 X 6 =) 66 saat, 5 gün çalışılıyorsa en çok (11 X 5 =) 55 saat çalıştırılabilecektir. Böylece, çeşitli nedenlerle iş yerlerinde "yoğunlaştırılmış iş haftası" uygulanabilecektir. Bu tür çalışmalarda işverene iki aylık bir denkleştirme süresi tanınmıştır. Bu süre toplu iş sözleşmeleri ile dört aya kadar artırılabilir. Bu şekilde, yoğunlaştırılmış iş haftasından sonraki haftalarda işveren işçiyi daha az sürelerle çalıştırması durumunda, işçiye fazla çalışma ücreti ödemek zorunda kalmayacaktır. Buna göre, örneğin haftanın 5 günü çalışılan bir işyerinde işçi üç hafta boyunca haftalık toplam 55 saat çalışmışsa, daha sonraki üç hafta boyunca haftada 35 saat çalıştırılmak suretiyle, haftalık ortalama çalışma süresi olan 45 saat aşılmamış olacaktır.

İş sürelerinin yukarıdaki esaslar çerçevesinde uygulama şekilleri çıkarılacak yönetmelikte gösterilecektir.

Maddenin son fıkrasında ise, günde ancak 7,5 saat ve daha az çalışması gereken işlerin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığının ortaklaşa hazırlayacakları yönetmelikle belirleneceği hükmüne yer verilmiştir.

Madde 64- Yürürlükteki çalışma sürelerine ilişkin yasal düzenlemelere aykırı olmakla birlikte, uygulamada işverence işçiler ve/veya sendika ile anlaşmak suretiyle ya da bizzat işçilerin talebi üzerine, özellikle ulusal bayram genel tatil günlerinden önce veya sonra işyerinin tatil edilmesi halinde daha sonraki günlerde yaptırılan telafi çalışmalarının hangi hallerde yaptırılabilceği belirtildikten sonra, bu telafi çalışmasının ne kadar süre içinde ve bir günde en fazla kaç saat olabileceği hüküm altına alınarak telafi çalışmalarına bir düzen getirilmesi amaçlanmıştır.

Maddede ayrıca, telafi çalışmalarının fazla çalışma veya fazla sürelerle çalışma sayılmayacağı açıkça belirtilmek suretiyle, uygulamada ortaya çıkabilecek tereddütler giderilmek istenmiştir.

Madde 65- Özellikle genel ekonomik krizlerde ve zorlayıcı sebeplerle çalışma hayatında sıkça görülen işçilerin ücretsiz izine çıkarılması durumunda, işçilere sınırlı da olsa bir gelir güvencesi sağlamak amacıyla, "kısa çalışma" ve "kısa çalışma ödeneği" kavramları getirilerek bunlarla ilgili düzenlemeler yapılmıştır.

Her şeyden önce, kısa çalışmaya hangi hallerde başvurulabileceği belirlenmiş ve bunlar "ekonomik kriz" ve "zorlayıcı sebep" olarak sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla, zorlayıcı bir sebep dışında, işveren ancak ülke çapındaki bir ekonomik kriz nedeniyle, işyerindeki haftalık çalışma sürelerini geçici olarak önemli ölçüde azaltması kısa çalışma olarak nitelenecektir. Ekonomik ya da yönetsel veya organizasyona dayalı olarak o işyerinin kendisinden kaynaklanan bir krize girmesi yahut pazara bağlı olarak sektörel bir kriz o işyerinde kısa çalışma yapılmasını haklı gösterecek nedenlerden değildir. Kısa çalışma nedenleri ve uygulanması ile ilgili uyumsuzlukların çözümü için İş Mahkemeleri Kanununun 1 inci maddesine uygun olarak İş Mahkemeleri görevli olacaktır.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, işyerinde geçici olarak en az dört hafta işi durdurmak veya kısa çalışma uygulamasına karar veren işveren, bu kararını derhal ve gerekçeleri ile birlikte Türkiye İş Kurumuna ve varsa toplu iş sözleşmesi tarafı işçi sendikasına bildirmekle yükümlü kılınmıştır. Bu karar sonucu kendilerine en az dört hafta ücretsiz izin verilen işçiler işsizlik sigortasından "kısa çalışma ödeneği" almaya hak kazanacaklardır. Bu düzenleme ile, bir ekonomik krizde veya zorlayıcı bir sebebin varlığı halinde, işyerinde işçiler arasında tenkiset yapma yerine, işçilerin tamamının veya bir kısmının geçici olarak ücretsiz izine çıkartılması ekonomik ve sosyal politika olarak tercih edilmekte; işçilerin geçici olarak ücretsiz izine çıkarılması "geçici bir işsizlik" olarak nitelenerek işsizlik sigortasından "kısa çalışma ödeneği" almaları öngörülmektedir. Bu şekilde, bu işçiler işsiz kalsa idi, işsizlik sigortasının bu işçileri yeniden işe yerleştirmek için yapacağı masraflardan da kurtulmuş olmaktadır. Ayrıca kısa çalışma süresi zorlayıcı sebebin devam ettiği süre ve herhalde üç ay ile sınırlı tutulmuştur.

Ekonomik krizin ne olduğunun ilgili kuruluşların görüşleri alınarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca belirlenmesi öngörülmüştür.

Maddede kısa çalışma ödeneği işsizlik ödeneği ile irtibatlandırılarak, kısa çalışma ödeneğine hak kazanma koşulları, bu ödeneğin miktarı, ödemenin başlangıcı ve ödeme süreleri işsizlik ödeneğine paralel bir şekilde düzenlenmiştir. Aynı şekilde, işçi işsizlik ödeneğinden yararlanma süresini doldurmadan tekrar işe başlaması ve işsizlik sigortasından yararlanmak için 4447 sayılı Kanunda öngörülen şartlar gerçekleşmeden tekrar işsiz kalması halinde sözü geçen Kanunun 50 nci maddesinin 4 üncü fıkrası hükmüne paralel bir düzenleme getirilmiştir.

Madde 66- 1475 sayılı Kanunun 62 nci maddesinde iş sürelerinden sayılan haller aynen muhafaza edilmiş, sadece birinci bendin (e) fıkrası dil bakımından sadeleştirilmiştir.

Madde 67- 1475 sayılı Kanunun 63 üncü madde başlığı "Günlük İşe Başlama ve Bitiş Saatleri" olarak değiştirilmiş; genel bir düzenleme ile işverenin işe başlama ve bitiş saatleri ile dinlenme saatlerini işyerinde işçilere duyurulacağı hükmü getirildikten sonra, işin başlama ve bitiş saatlerinin işin niteliğine göre işçiler hakkında farklı bir şekilde belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır.

Madde 68- Ara dinlenmeleri konusunda 1475 sayılı Kanunun 64 üncü madde hükmü aynen muhafaza edilmiştir.

Madde 69- Maddede sadece gece süresi tanımlanmadığı, gece çalışmalarının nasıl yapılacağı da düzenlendiğinden, madde başlığı "Gece Süresi ve Gece Çalışmaları" olarak değiştirilmiş; ancak, madde içeriği bakımından 1475 sayılı Kanunun 65 inci madde hükmü kural olarak muhafaza edilmiş; ancak, Avrupa Birliği Direktifine uyum sağlamak amacıyla, eklenen dördüncü fıkrada gece çalıştırılacak işçilerin sağlıklarının korunması için işe başlamadan önce ve çalışırken periyodik sağlık kontrollerinden geçirilmesi ve gece çalışması nedeniyle sağlığının bozulduğunu belgeleyen işçiye mümkünse gündüz postasında durumuna uygun iş verilmesi yükümlülükleri getirilmiş ve son fıkra ile, postası değiştirilecek işçinin kesintisiz en az 11 saat dinlendirilmeden diğer postada çalıştırılmayacağı hükmü kabul edilmiştir.

Madde 70- 1475 sayılı Kanunun 66 ncı madde hükmü aynen muhafaza edilmiştir.

Madde 71- Çalıştırma yaşı ve çocukların çalıştırılması yasağı bakımından madde Avrupa Birliği'nin 2 Haziran 1994 tarih ve 94/33 sayılı Direktifi'ne uygun olarak yeniden düzenlenmiştir. Öncelikle "çocuk" ve "genç işçi" kavramları getirilmiş; 15 yaşını doldurmamış çocukların çalıştırılması yasaklanmıştır. Ancak, istisnaen 14 yaşını doldurmuş ve ilköğretimi bitirmiş çocukların nitelikleri belirtilen hafif işlerde çalıştırılabileceği kabul edilmiştir. Ayrıca maddede, çocuk ve genç işçilerin çalıştırılabilecekleri işlerde esas alınacak hususlar ve bu işçilerin işyerinde çalışma süreleri okula gidip gitmediklerine göre yeniden düzenlenmiştir.

Madde 72- 1475 sayılı Kanunun 68 inci madde hükmü aynen muhafaza edilmiştir.

Madde 73- Gece çalıştırma ile ilgili olarak 1475 sayılı Kanunun 69 uncu maddesinde her yaştaki kadınlar için getirilen yasak, kadın-erkek eşitliği ve bu konuda günümüzdeki gelişmeler dikkate alınarak kaldırılmış, gece çalıştırma yasağı sadece çocuk ve genç işçiler için kabul edilmiştir.

Madde 74- Avrupa Birliği'nin 19 Ekim 1992 tarih ve 92/85 sayılı Direktifi'ne uygun olarak, doğum öncesi ve doğum sonrası çalıştırma yasağı 14 haftaya çıkartılmıştır. Ayrıca, sağlık durumu uygun olduğu takdirde ve doktorun onayı ile kadın işçi isterse doğumdan önceki 3 haftaya kadar işyerinde çalışabileceği ve çalışılan sürelerin doğum sonrası sürele eklenmesi suretiyle, kadın işçilerin özellikle çocuğuna bakabilmeleri açısından ihtiyaç duydukları doğum sonrası iznin 11 haftaya kadar arttırılması olanağı sağlanmıştır.

Öte yandan, yine sözü geçen Direktife uygun olarak, hamilelik süresince kadın işçiye periyodik kontroller için izin verileceği; ayrıca, hekim raporu ile kanıtlandığı takdirde hamile kadın işçinin hamilelik süresince, ücretinden bir indirim yapılmaksızın, sağlığına uygun daha hafif işlerde çalıştırılması yükümlülüğü getirilmiştir.

Madde 75- 1475 sayılı Kanunun 71 inci madde hükmü, başlığı "İşçi özlük dosyası" olarak değiştirilmiş ve işverene çalıştırdığı her işçi için bir dosya düzenlemesi ve burada işçinin kimlik bilgilerinin yanında, değişik kanunlar uyarınca düzenlemek zorunda olduğu belge ve kayıtları bu dosyada saklamak ve bunları yetkili memur ve mercilere gösterme yükümlülüğü getirilmiştir.

Maddenin ikinci fıkrasında ise, işverenin işçi hakkında edindiği bilgileri dürüstlük kuralı çer-

çevesinde ve hukuka uygun olarak kullanması esası yanında, işverene sır saklama yükümlülüğü getirilmiştir.

Madde 76- 1475 sayılı Kanunun 72 nci madde hükmü yeniden düzenlenerek Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanacak yönetmeliklerde nitelikleri gereği günlük ve haftalık çalışma sürelerinin 63 üncü maddede öngörüldüğü şekilde uygun olmayan uzun yol şoförlerinde olduğu gibi, iş ve işyerlerinde günlük kanuni çalışma süresini aşmayacak şekilde ve en çok 6 aya kadar bir denkleştirme süresi tanınarak uygulanmasını sağlayacak usullerin gösterilmesi öngörülmektedir.

Madde 77- Sadece iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin alınmasının her zaman iş kazaları ve meslek hastalıklarını önlemekte yeterli olmadığı gerçeği karşısında İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü'nün değişik hükümlerinde yer aldığı ve uygulamada yargısal içtihat tarafından kabul edildiği şekilde işverenlere denetim ve eğitim görevleri de getirilmektedir. İşverenler işyerlerinde alınan iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerine işçiler tarafından uyulup uyulmadığını sürekli denetleyeceklerdir. Örneğin koruyucu malzemeyi bulundurmamakla yetinmeyecekler, denetim sonucu bunların kullanılmasını da sağlayacaklar, kullanmayanlara disiplin cezası uygulayabileceklerdir.

Sosyolojik bir gerçek olarak işçilerin bir bölümünün de alınan tedbirlere uymakta ihmal gösterdikleri görülmektedir. Bunun sebebi geniş ölçüde işçilerin iş sağlığı ve güvenliği konusunda yeteri kadar eğitilmemiş ve bilinçlendirilmemiş olmalarıdır. Kanunla işverenlere işçileri mesleki riskler, alınması gerekli tedbirler konusunda gerekli eğitimi verme görevi getirilmiş ve eğitimin usul ve esaslarını düzenlemek üzere bir yönetmeliğin çıkarılması öngörülmüştür. Ayrıca işçilerin bilgi edinme hakkı çerçevesinde gerek belirtilen konularda gerekse iş sağlığı ve güvenliği ile ilgili tüm hak ve sorumlulukları hakkında bilgilendirmeleri görevi işverenlere yüklenmiştir.

İşyerlerinde iş kazası ve meslek hastalığı risklerine işçiler kadar çıraklar ve stajyerler de maruzdurlar. Bu sebeple konuya ilişkin Avrupa Birliği Yönergesi'nde de yer aldığı şekilde iş sağlığı ve güvenliği mevzuatı kurallarından çırakların ve stajyerlerin de aynen işçiler gibi yararlanması sağlanmıştır.

Madde 78- Maddeye, yaş, cinsiyet ve özel durumları sebebiyle korunması gereken kişiler ibaresi

eklenmiş ve küçüklerin, kadın işçilerin, sakatların ve sağlık açısından zayıf durumda olanların iş sağlığı ve güvenliği açısından korunması amacıyla yeni düzenleyici işlemlerin yapılmasına ve hükümler getirilmesine imkan sağlanmıştır. Ayrıca iş sağlığı ve güvenliği konusunda yönetmeliklerin çıkarılabileceği hükme bağlanmıştır.

Madde 79- Maddeye iş mahkemesine itirazın işin durdurulması veya işyerinin kapatılması kararının uygulanmasını durdurmayaacağı bir yeni fıkra olarak eklenmiş ve uygulamada ortaya çıkabilecek olan beş kişilik komisyon kararının derhal kabili infaz olup olmadığı konusundaki tereddütler giderilmiştir.

Madde 80- İş kazaları ve meslek hastalıkları hususunda önleme işyerinden başlar gerçeğinden hareketle işyerinin iş sağlığı ve güvenliği konusunda teşkilatlanması çerçevesinde gerekli hukuki müesseseler İş Kanununda düzenlenmiştir.

Sanayiden sayılan, devamlı olarak en az elli işçi çalıştıran ve altı aydan fazla sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde her işverenin yönetime katılma modeline uygun olarak bir iş sağlığı ve güvenliği kurulu kurma yükümlülüğü yasayla öngörülmüştür.

Devamlı olarak en az elli işçi çalıştırma koşulu işyerinde hiçbir dönemde elliden az işçi çalıştırılmaması anlamını taşır.

Yürürlükte bulunan İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurulları hakkında Tüzük uyarınca bu kurullar danışman kurul niteliğinde olup, kararları bağlayıcı değildir, yaptırım güçleri yoktur. Getirilen yeni düzenlemeyle işverenler iş sağlığı ve güvenliği kurullarının kararlarını uygulamakla yükümlü tutulmuşlar, böylece bu konuda çok önemli işlevler üstlenebilecek bu kurullar etkin hale getirilmiştir.

Madde 81- Devamlı olarak en az elli işçi çalıştıran işverenlerin, işçilerin sağlık durumunun ve alınması gereken iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin denetlenmesi, ilk yardım ve acil tedavi ile koruyucu sağlık hizmetlerini yürütmek üzere işyeri hekimi istihdam etme ve sağlık birimi oluşturma zorunluluğu kanun hükmü haline getirilmiştir. İşyeri hekimleri ilk yardım ve acil tedavi dışında kalan tedavi hizmetlerini yerine getirmeyecek, bu görevler Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından yürütülecek, faaliyetlerini iş sağlığı ve güvenliği konusunda önleyici ve koruyucu hizmetlerde yoğunlaştıracaklardır. İşyeri hekimleri-

nin ücret ve diğer çalışma şartları kanunların emredici hükümleri çerçevesinde akit serbestisine uygun olarak işveren ve işyeri hekimi tarafından belirlenecektir.

Madde 82- Bazı tüzüklerde ayrı ayrı yer alan işyerlerinde iş güvenliği ile görevli mühendis veya teknik eleman istihdam etme zorunluluğu genelleştirilmiş ve sanayiden sayılan, devamlı olarak en az elli işçi çalıştıran ve altı aydan fazla sürekli işlerin yapıldığı tüm işyerlerinde mühendis ve teknik elemanın görevlendirilmesi yasal zorunluluk haline getirilmiştir.

Madde 83- İşçiler iş sağlığı ve güvenliği tedbirleri alınmayan, mesleki risklerin her an ortaya çıkabileceği bir işyeri ortamında çalışmaya zorunlu tutulamazlar. Bu durumda bulunan işçilere iş sözleşmelerini haklı nedenle feshetme veya belirli koşullarla çalışmaktan geçici bir süre kaçınma imkanı tanınmıştır.

İşyerinde iş sağlığı ve güvenliği açısından işçinin sağlığını bozacak veya vücut bütünlüğünü tehlikeye sokacak yakın, acil ve hayati bir tehlikeye karşısında bu kurula başvurması imkanı sağlanmış, işçinin gerekli tedbirler alınmaya kadar çalışmadan kaçınabileceği düzenlenmiştir. Bu tedbirlerin alınmaması halinde işçiye derhal fesih hakkı tanınmıştır.

Çalışmaktan kaçınma hakkını kullanmak isteyen işçiler konunun teknik özellikler taşıması nedeniyle kendiliğinden buna karar veremeyecekler, işyerinde hayati veya acil bir tehlikenin varlığı konusunda iş sağlığı ve güvenliği kurulunun yazılı tespitini almaları gerekecektir. İş sağlığı ve güvenliği kurulunun bulunmadığı işyerlerinde bu tespit yazısı bu konuda görevli işveren vekilinden alınacaktır.

Madde 84- 1475 sayılı Kanunun 77 nci madde hükümleri aynen korunmuştur.

Madde 85- 1475 sayılı Kanunun 78 inci madde hükümleri aynen korunmuştur.

Madde 86- 1475 sayılı Kanunun 79 uncu madde hükümleri aynen korunmuştur.

Madde 87- Kanunda ağır ve tehlikeli işlerde çalışacak işçilerin işin devamı süresince sağlık muayenesinden geçirilecekleri hükme bağlanmış ancak periyodik olması gereken bu muayenelerin hangi sıklıkla yapılacağı belirtilmemiştir. Kanunda bu muayenelerin en az yılda bir yapılması gerektiği öngörülerek durum açıklığı kavuşturulmuştur.

Madde 88- 1475 sayılı Kanunun 81 inci madde hükümleri aynen korunmuştur.

Madde 89- 1475 sayılı Kanunun 82 nci madde hükümleri aynen korunmuştur.

Madde 90- Maddede işçilerin iş ve işverenlerin işçi bulmasına aracılığın, devletin yanı sıra özel istihdam kurumlarınca da yürütülebileceği öngörülmektedir. Böylece söz konusu işlevin esas itibarıyla sadece Devlet tarafından yürütülmesini düzenleyen 1475 sayılı İş Kanunu sistemi terk edilmekte, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 181 sayılı Sözleşmesi'nde düzenlenen ve birçok ülkede uzunca bir süredir yasal çalışma olanağına kavuşturulmuş bulunan özel istihdam bürolarının kurulmalarına ve çalışmalarına olanak sağlanmaktadır.

Maddede belirtildiği gibi iş arayanların elverişli oldukları işlere yerleştirilmeleri ve çeşitli işler için uygun işçiler bulunmasına aracılık görevi, özel istihdam büroları tarafından yerine getirilecektir. Böylece Devletin resmi istihdam hizmetleri yanısıra gerçek ve tüzel kişilerin de, gerekli izin ve denetim koşullarını yerine getirmek kaydıyla, iş ve işçi bulmaya aracılık etmeleri sağlanarak emek piyasalarının yönetiminde esnekli-

ğin artırılması ve bu yolla istihdam düzeyinin yükseltilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 91- 1475 sayılı Kanunun 88 inci madde hükümleri aynen korunmuştur.

Madde 92- 1475 sayılı Kanunun 89 uncu madde hükümleri aynen korunmuştur.

Madde 93- 1475 sayılı Kanunun 90 ıncı madde hükümleri aynen korunmuştur.

Madde 94- 1475 sayılı Kanunun 91 inci madde hükümleri aynen korunmuştur.

Madde 95- 1475 sayılı Kanunun 92 nci madde hükümleri aynen korunmuştur.

Madde 96- 1475 sayılı Kanunun 94 üncü madde hükümleri aynen korunmuştur.

Madde 97- 1475 sayılı Kanunun 95 inci madde hükümleri aynen korunmuştur.

Madde 98- Madde ile, işyerini bildirme yükümlülüğüne aykırılık halinde uygulanacak cezalar belirlenmektedir.

Madde 99- Madde ile, genel hükümlere aykırılık halinde uygulanacak cezalar belirlenmektedir.

Madde 100- Madde ile, toplu işçi çıkarma ile ilgili hükümlere aykırılık halinde uygulanacak cezalar belirlenmektedir.

Madde 101- Madde ile, özürlü ve eski hükümlü çalıştırma zorunluluğuna aykırılık halinde uygulanacak cezalar belirlenmektedir.

Madde 102- Madde ile, ücret ile ilgili hükümlere aykırılık halinde uygulanacak cezalar belirlenmektedir.

Madde 103- Madde ile, yıllık ücretli izin hükümlerine aykırılık halinde uygulanacak cezalar belirlenmektedir.

Madde 104- Madde ile, işin düzenlenmesine ilişkin hükümlere aykırılık halinde uygulanacak cezalar belirlenmektedir.

Madde 105- Madde ile, iş sağlığı ve güvenliği ile hükümlere aykırılık halinde uygulanacak cezalar belirlenmektedir.

Madde 106- Madde ile, iş ve işçi bulma hükümlerine aykırılık halinde uygulanacak cezalar belirlenmektedir.

Madde 107- Madde ile, iş hayatının denetim ve teftişi ile ilgili hükümlere aykırılık halinde uygulanacak cezalar belirlenmektedir.

Madde 108- İspat yönünden bildirimlerin yazılı olarak yapılması öngörülmüştür.

Madde 109- Kapıcılık hizmetleri diğer işlere göre farklılık gösterdiği için, bu hizmetlerin kapsam ve niteliği ile düzenlenmesi ve kapıcı ko-

nutları ile ilgili hususların şekil ve esasları Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmeliğe bırakılmıştır.

Madde 110- Bu Kanunun uygulanması bakımından bir işin sanayi, ticaret, tarım ve orman işlerinden sayılıp sayılmayacağı; tarım ve ormandan sayılan işlerde çalışanların çalışma koşullarına ilişkin hususların Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanacak bir yönetmelikle düzenlenmesi öngörülmüştür.

Madde 111- Kanuna veya kanunun verdiği yetkiye dayanarak kurulan kurum ve kuruluşların haklarında, bu Kanun ve 854, 5953, 5434 sayılı Kanun hükümleri uygulanmayan personelinin ve kamu kuruluşlarında sözleşmeli olarak istihdam edilenlere yapılan kıdem tazminatı niteliğindeki ödemeler bu Kanundaki esas ve miktara bağlanmıştır.

Madde 112- Bazı işlerde çalışanların ücretleri güvenceye alınmıştır.

Madde 113- Yönetmeliklerin geciktirilmeden yürürlüğe konulmaları için hazırlık süreleri belirtilmiştir.

Madde 114- 1475 sayılı İş Kanunu yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçici Madde 1- Bu Kanunla yürürlükten kaldırılan 1475 sayılı Kanuna diğer mevzuatta yapılan atıfları bu Kanuna yapılmış sayılacağı düzenlenmiştir.

Geçici Madde 2- Yeni yönetmelikler çıkarılınca ya kadar yürürlükte bulunan tüzük ve yönetmeliklerin bu Kanuna aykırı olmayan hükümlerinin yürürlükte kalması sağlanmıştır.

Geçici Madde 3- Yenisi tespit edilinceye kadar 1475 sayılı Kanuna göre tespit edilmiş asgari ücretin yürürlükte kalması sağlanmıştır.

Geçici Madde 4- 3008 sayılı İş Kanununa göre kıdem tazminatı hakkından yararlanmayan işçi-

lerin bu haktan hangi tarihten itibaren yararlanacakları düzenlenmiştir.

İlk defa bu kanun kapsamına girenlerin kıdem tazminatlarının hangi tarihten başlayacağının düzenlenmesi gerekli olduğundan bugüne kadar izlenen ilke dikkate alınarak kanunun yürürlüğe girdiği tarihin esas alınması benimsenmiştir.

Geçici Madde 5- 31 inci maddeye göre özürü, eski hükümlü ve 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun ek 1 inci maddesinin (B) fıkrası uyarınca istihdamı zorunlu olan terör mağdurları ile ilgili olarak Bakanlar Kurulunca belirleme yapıncaya kadar 1475 sayılı İş Kanununun 25 inci maddesi ile 3713 sayılı Kanunun ek 1 inci maddesinin (B) fıkrasında yer alan oranların geçerli olduğu belirtilerek, uygulamada ortaya çıkabilecek sorunların giderilmesi sağlanmıştır.

Geçici Madde 6- Kıdem Tazminatı Fonuna ilişkin kanunun yürürlüğe gireceği tarihe kadar işçilerin kıdemleri için 1475 sayılı İş Kanununun 14 üncü maddesi hükümlerine göre kıdem tazminatı haklarının saklı olduğu belirtilmiş, bu işçilerin iş sözleşmelerinin kıdem tazminatına hak kazandıracak şekilde sona erdiğinde, saklı tutulan süreler için iş sözleşmesinin sona erdiği tarihteki son ücretleri üzerinden kıdem tazminatının işverence ödenmesi öngörülmüştür.

Kıdem Tazminatı Fonuna ilişkin kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra ilk defa veya yeniden iş sözleşmesi yapılarak işe alınan işçiler ile birinci fıkraya göre işyerinde çalıştırılanların yürürlük tarihinden sonraki hizmet süreleri hakkında. Yaşlılık, emeklilik, malullük, ölüm ve toptan ödeme halleri ile adına en az 10 yıl prim ödenen işçinin isteği haline mahsus olmak üzere ödenecek kıdem tazminatı için bir Kıdem Tazminatı Fonu Kurulması öngörülmüştür.

Madde 115- Yürürlük maddesidir.

Madde 116- Yürütme maddesidir. _____

BASINDAN SEÇMELER

1 KASIM 2005

HÜRRİYET

İstanbul trafiğine dava

İstanbul'da hergün daha da ağırlaşan trafik sorunu nedeniyle Tüketiciler Birliği, İstanbul Büyükşehir Belediyesi aleyhine 1 YTL'lik tazminat davası açtı. Birlik Başkanı, kamusal hizmet nedeniyle zarar gören tüketicilerin, dava açabileceğini söyledi... Levent'te bulunan Asliye Ticaret ve Tüketici Mahkemesi'ne gelen Tüketiciler Birliği Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Şube Başkanı Murat Köse, burada yaptığı açıklamada, belediyenin yurttışa sağladığı ayıplı kamusal hizmet nedeniyle zarar gören her tüketicinin dava açabileceğini belirterek, bir süreden beri kamuoyunun gündeminde olan İstanbul kent içi ulaşım sorunu had safhaya ulaştığını söyledi...

2 KASIM 2005

CUMHURİYET

HÜKÜMETE SUÇLAMA

CHP: Tarikat hesapları

CHP Grup Başkanvekili Kemal Anadol, AKP'nin SHÇEK'ye bağlı yurt ve yuvaları belediyelere devrederek ve kız-erkek çocukları ayırarak "tarikat yuvalarına çevirmek istediğini" söyledi. Olayların sorumlusunun AKP kadroları olduğunu kaydeden Anadol, SHÇEK Malatya İl Müdürü ve Yuva Müdürü hakkında soruşturmayı yürüten Mükremin Karakoç'un, Sivas olayları sırasında Belediye Başkan Yardımcısı ve eski Milli Görüş Vakfı Genel Sekreteri olduğuna dikkat çekti. CHP, Malatya'daki Çocuk Yuvası'ndaki olaylarla ilgili Meclis araştırma önergesi verdi. CHP'li Anadol, milletvekili Muharrem Kılıç'la birlikte basın toplantısı düzenledi. Anadol, CHP olarak SHÇEK'yle ilgili şimdiye kadar 4 araştırma önergesi verdiklerini, ancak dikkate alınmadığını bildirdi...

2 KASIM 2005

CUMHURİYET

'SPONSORLARI KİM?'

Bir trilyon liralık ramazan eğlencesi

Eskişehir'de AKP'li iki alt belediye; Odunpazarı ile Tepebaşı belediyelerinin ramazan eğlenceleri için yaptıkları harcamalar tartışma yarattı. DSP Eskişehir İl Başkanı Ayhan Kavas, ramazan eğlencelerinin maliyetinin 1'er trilyon lira olduğunu belirterek "Eğlencelere sponsor olan firmaların belediyelerle ilişkisi var mı?" diye sordu. Basın toplantısı düzenleyen Kavas, Odunpazarı ve Tepebaşı belediye başkanlarının konuya açıklık getirmelerini istedi. Konuyu meclis toplantılarında gündeme getireceklerini belirten Kavas, şunları söyledi: "Belediyeler etkinlikleri sponsorların desteği ile yaptıklarını söylüyorlar. Ancak belediyelerin davetiyelerinde bu sponsorların isimlerini göremedik. İsimleri davetiyelere veya etkinliklere yazılsaydı, bizler de katkıları nedeniyle onlara teşekkür edebilirdik. Ancak sponsorların isimlerinin açıklanmaması, kafalarda soru işaretleri oluşmasına neden oluyor. Biz de öğrenmek istiyoruz, eğlencelere sponsor olan firmaların belediyelerle ilişkisi var mı?"

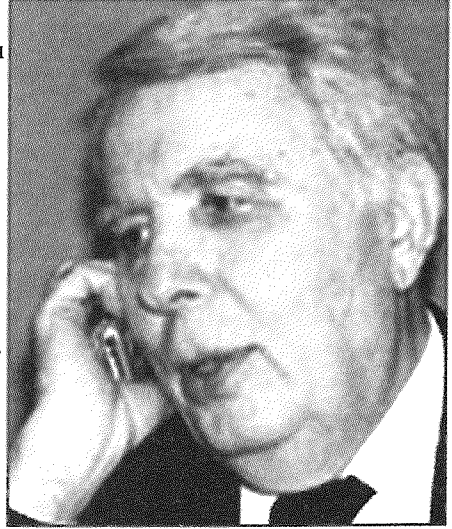
4 KASIM 2005

CUMHURİYET

ESKİ CHP MİLLETVEKİLİ İÇİN SAMSUN CHP İL BİNASINDA TÖREN DÜZENLENDİ

Cumhuriyet aydını Önder toprağa verildi

Ankara'da 1 Kasım günü tedavi gördüğü hastanede yaşamını yitiren eski CHP Samsun Milletvekili ve eski Samsun Büyükşehir Belediye Başkanı **Muzaffer Önder** Samsun'da düzenlenen törenle toprağa verildi. Önder'in cenazesi Lise Caddesi'ndeki evinden alınarak CHP İl Başkanlığı'na taşındı. Buradaki törenin ardından cenaze Büyükşehir Belediye Başkanlığı önüne götürüldü. Burada düzenlenen törene CHP Genel Başkanı **Deniz Baykal** 'ın da aralarında bulunduğu kalabalık bir kitle katıldı. Baykal, burada yaptığı konuşmada, **Muzaffer Önder** 'in bir cumhuriyet aydını olduğunu belirterek "Samsun'un kaybı büyük. Sadece Samsun değil, Türkiye bir aydınını kaybetti" dedi. Muzaffer Önder'in örnek bir Türk vatandaşı olduğunu ifade eden Baykal, "Muzaffer Önder, Türkiye'ye sahip çıkan, anayasaya bağlı,

Cumhuriyetçi bir Türk evladı idi. Kendi çıkarını düşünmeyi hiçbir zaman zihninden geçirmeyen, parti ayrımı yapmadan hizmet eden, parti çıkarının üzerinde düşünen örnek bir insandı. 'Kim partili, kim değil' gibi sorular aklında bulunmayan, kimseyi ayırt etmeden hizmet veren örnek bir siyaset adamıydı" diye konuştu. Önder'i "CHP'nin ilkelerini içine sindirmiş, gerçek Atatürkçü, demokrasiye inanan, siyasette pırıl pırıl kalan bir insan" olarak niteleyen Baykal, "Türkiye Cumhuriyeti'nin başı sağ olsun, CHP'nin başı sağ olsun, hepimizin başı sağ olsun" dedi.

4 KASIM 2005

CUMHURİYET

'Kamu yönetimi' inadı

EMİNE KAPLAN

AKP hükümeti, Sezer'in veto ettiği Kamu Yönetimi Temel Yasası'nı fiilen yaşama geçiriyor ...

AKP, Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer 'in üniter yapıya aykırı olduğu gerekçesiyle veto ettiği Kamu Yönetimi Temel Yasası'nı kamuoyundan gelen yoğun eleştiriler üzerine bir süre önce askıya aldı. Ancak yasanın içindeki düzenlemeler, değişik yasaların içine yerleştirilerek yaşama geçiriliyor. Bu çerçevede, ilk operasyon Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü ile Arsa Ofisi Genel Müdürlüğü konusunda yapıldı. İki ayrı yasa çıkarılarak söz konusu genel müdürlükler kaldırıldı. Kamu Yönetimi Temel Yasası ile Yüksek Denetleme Kurulu'nu Sayıştay'a devretmeyi amaçlayan hükümet, bunu yapamayınca Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Yasası'nda operasyonun ikinci ayağını gerçekleştirerek Sayıştay'ın denetim alanını genişletti. Bu duruma, anayasada yapılan son değişiklikle anayasal dayanak sağlandı. Hükümet, operasyonun üçüncü ayağını ise TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşmeleri süren Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Yasası'nda değişiklik öngören yasa tasarısı ile gerçekleştiriyor. Tasarıyla, kamu kurum ve kuruluşlarındaki tüm APK'ler kaldırılarak yerine "Strateji Geliştirme Başkanlığı" kuruluyor... AKP, Malatya Çocuk Yuvası'nda yaşanan olaylar sonrasında gündeme getirdiği yeni Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu (SHÇEK) Yasa Taslağı ile kurumu yerel yönetimlere devretmeyi planlıyor. Kamu Yönetimi Temel Yasası'nda da, bu yönde bir düzenleme bulunuyordu... CHP İstanbul Milletvekili, Plan ve Bütçe Komisyonu üyesi Kemal Kılıçdaroğlu , "hükümetin Kamu Yönetimi Temel Yasası'nı fiilen yaşama geçirdiğini, bunu yaparken kadrolaşmaya da yasal dayanak getirdiğini" söyledi....

4 KASIM 2005

CUMHURİYET

Gürtuna: Bu yönetimle İstanbul batar

Kendi belediye başkanlığı döneminde çok sayıda gökdelenin yapım projesine onay veren eski İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Ali Müfit Gürtuna** da İstanbul'daki boş arazilerin rant için imara açılmasını eleştiriyor. Gürtuna, "Kamuoyundaki tepkiler, gökdelen ya da yabancı sermaye düşmanlığı gibi gösterilerek yapılanlar örtbas ediliyor. Sermayenin ırka göre tasnifi ne kadar yanlışsa, ortadaki konuları da böyle bir suçlama ile kapatmaya çalışmak o kadar yanlış. Birilerinin rantı için İstanbul boğuluyor. Bu yönetimle İstanbul batar" diyor...

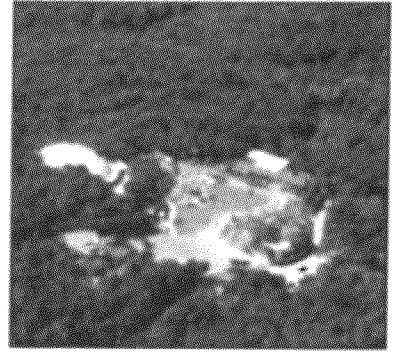
7 KASIM 2005

HURRIYET

2-B yeniden geliyor

Hükümet, 2-B olarak adlandırılan "orman vasfını kaybetmiş Hazine arazilerinin" satışı için yeniden harekete geçiyor. 4 milyar 473 bin metrekarelik bir alanı kapsayan 2-B'lerin satışından 10 milyar YTL'lik bir gelir bekleniyor.

Daha önce Anayasa değişikliği ile gerçekleştirilmeye çalışılan, ancak Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer'in veto etmesi nedeniyle gündemden düşen 2-B'lerin, bu defa kanun değişikliği ile satılması planlanıyor. Çevre ve Orman Bakanlığı ile Maliye Bakanlığı bürokratlarının bir süredir devam eden çalışmaları sonucunda, 2-B'lerin satışına dönük bir Kanun Taslağı hazırlandı: "2924 Sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi Hakkında Kanunda Bazı Değişiklikler Yapılması ile 13 ve 18. Maddelerinin Yeniden Düzenlenmesine ve Orman Kanunu'nun 2. Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Taslağı" 15 maddeden oluşuyor.

8 KASIM 2005

RADIKAL

İsim kavgasında galip Çankaya

Çankaya Belediyesi ile Ankara Büyükşehir Belediyesi arasında patlak veren 'isim koyma hakkı' kavgasında kazanan Çankaya oldu. Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek, parklara "Ata, Cumhuriyet, Ruhi Su gibi isimler koymak isteyen Çankaya Belediyesi'ne karşı Danıştay'da açtığı davayı kaybetti. Danıştay 1. Dairesi'nin kararında ilçe belediyelerinin öngörülen limiti aşmayan park, bahçe ve yeşil sahaları büyükşehirden ayrı olarak yapabileceği ve parkı yapan belediyenin parkın ismini de verebileceği ifade edildi...

8 KASIM 2005

MILLİYET

Sekiz imamı yaktı: Teravih seven bir başkan...

Dinar Belediye Başkanı AKP'li Mustafa Tarlacı'nın, ramazan ayında sekiz camide teravih namazı kıldırması, bu camilerin imamlarını yaktı. Valilik, imamlar hakkında soruşturma açtı. Tarlacı'nın ramazanda camilerde imamlık yaptığını Anavatan Partisi Afyonkarahisar Milletvekili Reyhan Balandı gündeme getirdi....

8 KASIM 2005

VATAN

Başbakan önerdi: 50 bin kişiye Arnavut kaldırımı ile iş bulalım

Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın, AKP'li belediye başkanlarından "yollara parke taş döşetmelerim" istediği öğrenildi. Başbakan Erdoğan bu tavsiyeyi AKP Yerel Yönetimler Başkanlığı'nca 4 Haziran'da Uludağ'da düzenlenen toplantının basına kapalı bölümünde yaptı. Erdoğan belediye başkanlarına "Bu yolla en az 50 bin kişiye iş imkanı yaratılır. Tavsiyemi dikkate alın" dedi. Erdoğan'ın bu tavsiyesinden sonra pek çok AKP'li belediyenin asfalt yerine parke taşa yöneldiği de anlaşıldı...

10 KASIM 2005

MILLİYET

İstiklal Caddesi ağaçsız kaldı

MUTLU BOZDAĞ İstanbul

İstanbul Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan çevre düzenlemeleri çerçevesinde İstiklal Caddesi'nde bulunan ağaçlar söküldü. Büyükşehir Belediyesi'nin, İstiklal Caddesi'nin imajını düzenleme çalışmaları kapsamında yol üzerinde bulunan tüm ağaçları kesme kararı, dün gece uygulamaya konuldu. Galatasaray Lisesi önünden başlayarak Taksim Meydanı'na kadar dikilen yaklaşık 170 ağaç, belediye ekipleri tarafından sökülerek kamyonlara yüklendi...

11 KASIM 2005

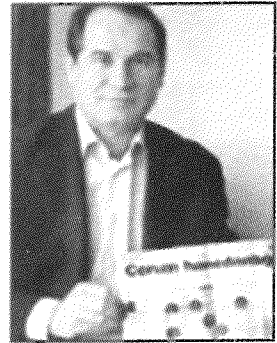
MILLİYET

Çorum'da kişiye özel imar planı

Çorum Belediye Meclisi'nin karar tutanaklarında çok sayıda "kişiye özel imar planı" değişikliği olduğu, CHP'li üyelerin bunlara itiraz ettiği ortaya çıktı

AYDIN HASAN Çorum

AKP yönetimindeki Çorum Belediyesi'nde rüşvet iddiaları ve kasa operasyonuna neden olan "inşaatlarda kat artırımı" kararlarının şahsa özel ve Çorum Belediye Meclisi toplantılarında tek tek alındığı ortaya çıktı. Belediye meclisinin karar tutanaklarında çok sayıda kişiye özel imar planı değişikliği yer aldı. Milliyet'in elde ettiği kararlara ilişkin dosyada 17 kat artırım ruhsatı bulunuyor. Belediye meclisinin CHP'li üyeleri kararlardan 15'ine karşı çıktı...

4 KASIM 2005

CUMHURİYET

Depremi yıktığı bölgeye 4 kat**Yeni mezarlar için izin çıktı!**

FARUK KIRTAY'ın haberi -17 Ağustos depreminde yüzlerce kişinin enkaz altında kalarak yaşamını yitirdiği Yalova'daki Hacımehmet Ovası çok katlı yapılaşmaya açıldı. Belediye meclisinin kararını eleştiren CHP'li üye Vefa Salman, "Burada yapılaşmaya gitmek, yeni bir felakete davetiye çıkarmak demektir" dedi...

12 KASIM 2005

EVRENSEL

Köy Hizmetleri kapatılınca 81 ilde işler durdu

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı ve Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün (KHGM) kesin hesaplarını görüşen Plan ve Bütçe Komisyonu'na, Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün kapatılması sonucunda ortaya çıkan sorunları ileten Yapı-Yol Sen, sulama ve projelendirme işlerinin 81 ilde durduğunu ortaya koydu...

12 KASIM 2005

RADİKAL

AKP'li başkana sokak dayaağı

Kimliği belirlenemeyen bir kişinin sokak ortasında dövdüğü Çukurçayır beldesinin AKP'li Belediye Başkanı Sabri Baysal, beyin travması geçirdi... 47 yaşındaki Baysal, kendisine ait işyerinden çıktıktan sonra kimliği belirlenemeyen bir kişinin saldırısına uğradı. Yumruk ve tekmeyle Baysal'ı döven 30 yaşlarındaki saldırgan olay yerinden kaçtı. Ambulansla Numune Hastanesi Yoğun Bakım Servisi'ne kaldırılan Baysal'ın beyin travması geçirdiği ve hayati tehlikesinin bulunduğu belirtildi.

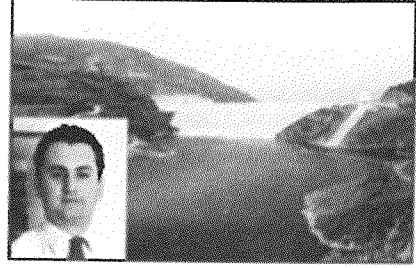
12 KASIM 2005

RADIKAL

Yuvacık Barajı 'tahkimlik' oluyor

Yuvacık Barajı'nı yapan Thames Water, 'alacaklarını tahsil edemediği' gerekçesiyle tahkime gideceğini açıkladı. Kocaeli Belediyesi'ne su satan şirketin, sözleşme gereği, ürettiği bütün suyun parasını 'garantör' olan Hazine ödüyor... Alman RWE Grubu'na bağlı İngiliz kökenli su şirketi Thames Water'ın Türkiye CEO'su Evren Köprülü, Hazine'den İzmit'teki Yuvacık Barajı ile ilgili alacakları nedeniyle bir ay içinde tahkime (uyuşmazlığın taraflarca seçilen kurumlar tarafından nihai çözümü) gideceklerini açıkladı.

Thames Water şirketi Hazine garantisi altında yıllık 142 milyon metreküp alım anlaşması imzalamış durumda. Ancak anlaşmanın devreye girdiği 1998 yılında İzmit Belediyesi'nin şirketi İZSU, bu suyun 67 milyon metreküplük bölümünü kullandı. Geri kalan kısmı ise kullanmadığı halde anlaşma gereği parası ödendi. Bu bedel, belediye ödemediği için Hazine'den çıktı.

25 KASIM 2005

MILLİYET

İçki yasağına ilginç yorum

AFP, bazı AKP'li belediyelerin içki yasaklarını işlediği haberinde, "Erdoğan belediye başkanı seçildiğinde İstanbul'da benzer yasaklar görülmüştü" diye yazdı

AKP'li belediyelerin içki yasakları, Fransız Basın Ajansı (AFP) tarafından dünyaya "Türk iktidar partisi alkole karşı sıkı önlemler alıyor" başlığıyla duyuruldu.

AFP'nin haberinde, AKP'nin İslamcı kökenlerine dikkat çekilerek "Başbakan Recep Tayyip Erdoğan belediye başkanı seçildiğinde, İstanbul da benzer yasakların ilk adımını görmüştü" denildi.

Erdoğan'ın yasakçı belediye başkanlarına "gençleri alkolden koruma" görevleri olduğu gerekçesiyle destek verdiği hatırlatıldı...

14 KASIM 2005

MILLİYET

'Çorum işi, cahillik'

Milliyet'in ortaya çıkardığı, biri "AKP İl Başkanlığı" yazılı zarfta ele geçen çeklere ilişkin skandal, Çorum Belediyesi'ni sarstı. Henüz kullanılmayan çekler ile kullanılanların bedelleri sahiplerine iade edilirken, AKP heyetinin hazırladığı raporda, "belediye görevlilerinin rüşvet amacıyla değil, bağış için cahilce ve usulsüz biçimde para topladıkları" belirtildi...

14 KASIM 2005

RADIKAL

Gökçek'e karşı 'sosyal' direniş

Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek tarafından Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'ndan (SHÇEK) devralınan Saray Rehabilitasyon Merkezi'nin çalışanları isyanda. Devir ile birlikte başka kurumlara gönderilmesi öngörülen 550 çalışan, bugün eylem yaparak göreve devam etme kararı aldı.

Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) da, Gökçek'in merkezi devralmasına tepki gösterdi. Aynı zamanda Saray Rehabilitasyon Merkezi çalışanı olan, SES Ankara Şubesi Yönetim Kurulu üyesi Adem Bulat da, görevi bırakmayı düşünmediklerini, bugün eylem yapacaklarını belirterek, Gökçek'i arsa peşinde olmakla suçladı

15 KASIM 2005

MILLİYET

Güllüce'nin sessiz rövanşı

İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Kadir Topbaş tarafından yapılan operasyonla "başkan vekili" unvanı kaldırılan İdris Güllüce, Belediye Meclisi'nde büyük çoğunluğu elinde bulunduran AKP grubu tarafından Meclis 1. Başkan Vekili seçildi.

15 KASIM 2005

YENİASYA

Pakistan'a 70 ton patates

Nevşehir Belediyesi ve Deniz Feneri Derneği Nevşehir Temsilciliği'nce, Pakistan'daki depremzedelere gönderilmek üzere 70 ton patatesle çeşitli gıda maddeleri ve giyim eşyası toplandı...

16 KASIM 2005

SABAH

Büyükşehir'in bütçesi 7 bakanlıktan büyük Belediye ve bağlı kuruluşlarının bütçeleri belirlendi...

Ceyda Karaaslan

Büyükşehir Belediyesi'nin bütçesi 1 milyar 385 milyon 172 bin YTL olarak açıklandı... ASKİ'nin 1 milyar 155 milyon 956 bin YTL bütçesi ile EGO'nun 1 milyar 585 milyon 281 bin 567 YTL'lik bütçesi de eklendiğinde rakam 4 milyar 126 milyon 409 bin 567 YTL'ye ulaşıyor. Büyükşehir Belediyesi, Meclis kararıyla ASKİ ve EGO'nun bütçesindeki parayı kullanabiliyor... İstanbul Büyükşehir Belediyesi 2006 bütçesi Ankara'dan 7.5 kat daha fazla. İstanbul Büyükşehir'in bütçesi 10 milyar 412 milyon 156 bin YTL. Bağlı kuruluşlar İSKİ ule İETT'nin bütçeleri bile Ankara Büyükşehir Belediyesi Bütçesinden fazla. İSKİ bütçesi 1 milyar 730 milyon 350 bin, İETT'nin bütçesi 1 milyar 427 milyon 806 bin YTL iken bağlı 19 şirkete 4 milyar 54 milyon YTL bütçe öngörüldü.

Yargı bütçesini 32'ye katladı...

Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay ve Sayıştay'ın toplam bütçesi Ankara Büyükşehir Belediyesinin yalnızca 1/32'si kadar...

BAKANLIKLARIN BÜTÇESİ

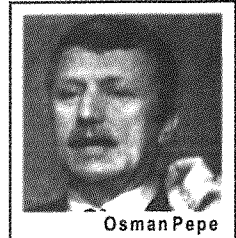
Başbakanlık 1.317.236.150 YTL
İçişleri Bakanlığı 917.872.000 YTL
Dışişleri Bakanlığı 633.079.000 YTL
Ulaştırma Bakanlığı 939.878.000 YTL
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı76.081.750 YTL
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı 310.597.000 YTL
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı.... 280.254.000 YTL
Kültür ve Turizm Bakanlığı 280.254.000 YTL
Çevre ve Orman Bakanlığı 438.502.000 YTL

16 KASIM 2005

REFERANS

Belediyelere 25.5 milyon YTL çevre ödeneği

Çevre ve Orman Bakanı Osman Pepe, çevre kirliliğinin önlenmesi ve temizlenmesine ilişkin özel ödenekten, yerel yönetimlere 25 milyon 446 bin 500 YTL yardım yapıldığını bildirdi... Yardımlardan AKP'li belediyeler 21 milyon 519 bin, CHP'li belediyeler 1 milyon 222 bin YTL aldı.

Osman Pepe

16 KASIM 2005

MILLİYET

İmar'ın başına müteahhit

İstanbul Büyükşehir Belediye Meclisi İmar Komisyonu Başkanlığı'na, AKP İstanbul İl Başkanı Mehmet Müezzinoğlu'nun ortağı olan, müteahhit Sefer Kocabaş getirildi...

16 KASIM 2005

CUMHURİYET

Başkan Eryılmaz: Personel maaşlarını ödeyemiyoruz Gökçek'ten CHP'li belediyenin parasına haciz

... Çankaya Belediye Başkanı Eryılmaz, "Ankara Büyükşehir Belediyesi, Uzlaştırma Kurulu'nda çözüme kavuşturmamıza karşın bazı borçlarımıza karşılık olarak bankadaki paralarımıza haciz koydurdu" diye konuştu. Tıpkı geçen ay olduğu gibi personel maaşlarının ödenmesine iki gün kala paralarına el koyulduğunu belirten Eryılmaz, "Hükümetin çıkardığı yeni uygulama gereği Uzlaştırma Kurulu'na başvurduk. Sunulması gereken belgeleri de sunduk. Ama maalesef evrakları geciktiriyorlar" diye konuştu. Eryılmaz, zaten mal varlıkları üzerinde Anakent Belediye'sinin haczi bulunduğunu ve yeniden haciz konulmaması gerektiğini ifade ederken "Buna karşın İller

Bankası'ndaki personel maaşlarına el konuldu" dedi. Önceki ay koyulan haczi mahkeme kararı ile kaldırttıklarını ve personel maaşlarını ödediklerini söyleyen Eryılmaz, şu anda da hukuki mücadelelerinin sürdüğünü kaydetti. Anakent Belediyesi'yle de iletişim kurmaya çalıştıklarını işaret eden Eryılmaz, henüz bu girişimlerinden bir sonuç alamadıklarını belirtti. Bu ayın vergi ve beyanname ayı olduğuna ve elde edecekleri kaynaklardan maaşları ödemeye çalışacaklarına işaret eden Eryılmaz, "Anakent Belediyesi 'alacağımız var, ondan el koyduk' diyor. Ama zaten alacaklarının 5-6 misli kadar mal varlığımız üzerinde hacizleri var. Bu zamana kadar karşılıklı uzlaşma konusunda yol alamadık" dedi.

17 KASIM 2005

VATAN

Kuşlar konmasın diye kütüğe çevirdiler.

Bolu kent merkezindeki Anıt Park'ta, Atatürk anıtının arkasında bulunan 6 çınar ağacı, Park ve Bahçeler Müdürlüğü'nce budandı. 20-30 yıllık çınar ağaçlarını katleden belediye görevlileri kendilerini "Nasıl olsa çabuk büyürler" diye savundu...

18 KASIM 2005

CUMHURİYET

'Vali bizi hedef gösterdi'

METİN TEKÇE

Hakkâri Belediye Başkanı Metin Tekçe, önceki gün bir ulusal gazetede "Halk DEHAP'lı belediye başkanlarını dinliyor" diyen Hakkâri Valisi Erdoğan Gürbüz 'ün kendilerini hedef gösterdiği gerekçeyle suç duyurusunda bulunacağını açıkladı...

19 KASIM 2005

CUMHURİYET

'İstanbul'da kentsel talan yaşanıyor'

Prof. Dr. Ahmet Vefik Alp, İstanbul Belediyesi'nin, İstanbul'a ilişkin projesinin olmadığını söyledi

BARIŞ DOSTER

En son yerel seçimlerde Doğru Yol Partisi'nden (DYP) İstanbul Büyükşehir Belediye başkan adayı olan mimar ve kentbilimci Prof. Dr. Ahmet Vefik Alp, İstanbul'da görülmemiş boyutta kentsel talan

ve toprak yağması yaşandığını vurgulayarak "Kentin doğası, tarihi siliniyor. Kanserli bir tümör gibi bu hastalık yayılıyor. Çöküntüyü hızlandıran ve binalar kalabalığından öteye gidemeyen projeler hep hükümetin dayatmaları. İstanbul Belediyesi'nin, İstanbul'a ilişkin projesi yok" dedi.

Uluslararası Mimarlık Akademisi'nce "Büyük Usta" unvanı verilen, 1994, 1999 ve 2004 yıllarında İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığına aday olan Alp, tüpgeçişin temeli atılırken "Bu proje 10 köprüye bedel" diyenlerin, şimdi yeni köprüleri gündeme getirdiklerini vurguladı...

19 KASIM 2005

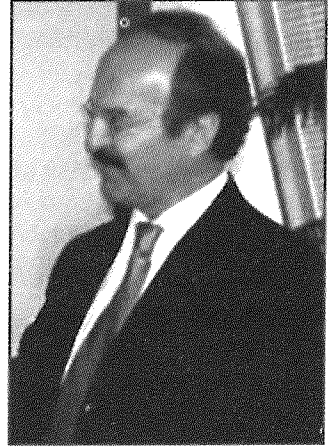
CUMHURİYET

'İstanbul'u kavrayamadılar'

Eski İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Gürtuna, İstanbul'daki yanlış yapılaşma sürdürüldüğü müddetçe trafik sorununun kalıcı hale geleceği uyarısında bulundu.

GÖKÇE UYGUN

Eski İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ali Müfit Gürtuna, İstanbul'daki yanlış yapılaşmanın sürdürüldüğü müddetçe trafik sorununun kalıcı hale geleceği uyarısında bulundu. Gürtuna, 1998 yılı sonunda göreve geldiğinde ilk olarak İstanbul'un 2023 vizyonu konulu bir plan hazırladıklarını, belediyede ortak bir ekip ruhu oluşturduklarını belirterek kendisinden sonraki süreçte bu ekiplerin dağıtılarak siyasi ayrımın ön plana alındığını söyledi. Gürtuna, "Böylece başta ulaşım

olmak üzere kentin birçok sorununun çözümü için yapılan çalışmalar da ilerlemez hale geldi. 25 bin km altyapı yaptık. Bu sorunu önemli ölçüde bitirdik. Ancak planlama yaptığımız için halka bugünkü sıkışıklığı yaşatmadık. Bir hamle daha yapabilseydik kentimizin utanılacak hiçbir şeyi kalmayacaktı. İstanbul cazibe merkezi olmaya başlamışken bu gidişle kaçış merkezi olacak" diye konuştu.

21 KASIM 2005

RADIKAL

İdeal çöpçü böyle olur

Türk Standartları Enstitüsü (TSE), ideal çöpçü standardını belirledi; ideal çöpçü Türkçeyi güzel, doğru ve etkili konuşmalı, okuduğunu anlamalı, anladığını ve düşüncelerini sözlü, yazılı, resim ve çizimlerle ifade edebilmeli, başkalarıyla rahat iletişim kurmalı, gerektiğinde inisiyatif kullanabilmeli ve soğukkanlı olmalı...

21 KASIM 2005

RADIKAL

Veto edilen kanun yeniden Meclis'e...

Hükümet, Belediye Kanunu'nun, okul öncesi eğitimi belediyelere veren ancak Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından veto edilen hükümlerini yeniden Meclis'e getirmeye hazırlanıyor. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, yasanın bütçeden sonra Meclis'e geleceğini söyledi...

22 KASIM 2005

MILLİ GAZETE

Yolsuzluğu önlemek için personeli Kur'an Kursu'na gönderdi

...The Jakarta Post gazetesinin haberine göre, başkent Cakarta yakınlarındaki Bogor kentinin Belediye Başkanı Diani Budiarto, "memurların yolsuzluğa bulaşmış, tembel, disiplinsiz ve profesyonellikten uzak görüntülerini değiştirmek için" personeli üçgün süreyle Kur'an kursuna gönderdiğini belirtti. Endonezya, bağımsız kuruluşlarca, uzun bir süreden beri, dünyada en çok yolsuzluk yapılan ülkeler arasında gösteriliyor...

21 KASIM 2005

CUMHURİYET

'KÖY OLMAK İSTİYORUZ'**Nacarlı köylüsü kente alışamadı**

ABİDİN YAĞMUR

Tarsus ilçesine bağlı bir köy iken Mersin Büyükşehir Belediyesi'nin mücavir alanına alınan Nacarlı köyünün sakinleri, köy tüzelkişiliğinin yeniden verilmesini istiyor. İdare mahkemesine başvuran köylüler, "Biz dört başı mamur bir köydük, belediyeler bize hiçbir şey vermeden vergi alacaklar. Biz yeniden köy olmak istiyoruz" diyorlar. Son yasal düzenlemeler sonucunda 2004'te merkez ilçeye bağlı Huzurkent Belediyesi'ne bağlanan 1500 nüfuslu Nacarlı köyü, yeni adıyla Nacarlı mahallesi, yeni düzenden rahatsız. Nacarlı köyü kendi olanaklarıyla içme ve sulama suyu şebekesi kurmuş, ilköğretim okulunun anasınıfını açmış, sağlıkevi, doktor lojmanı, cami inşa etmiş...

24 KASIM 2005

RADİKAL

CHP: Bunlar Hitler gibi

Bursa'nın AKP'li Osmangazi Belediyesi'nin içkili yerleri 'kırmızı sokaklarda' toplama kararı, CHP'nin tepkisini çekti. Girişimi, Hitler dönemi uygulamalarına benzeten CHP Grup Başkanvekili Kemal Anadol, "Oraları kırmızı, yeşil diye ayırırsanız, Hitler'in yaptığını yapmış olursunuz. Onları cüzamlı gibi ayırırsanız hedefiniz Brüksel değil, Tahran'dır, Cidde'dir. İnsanları ayıran bu anlayış, Anayasa'nın ruhuna aykırı bir anlayıştır" dedi...

24 KASIM 2005

VATAN

'Kırmızı sokak' akşamcıya 'vesika' vermektir!

...Bursa'da AKP Osmangazi Belediyesi Başkan Vekili Abdullah Karadağ'ın dün gazetemizde yer alan "Avrupa'da olduğu gibi, sadece içkili mekanların bulunduğu 'Kırmızı Sokak'lar oluşturmak istiyoruz" sözleri büyük yankı uyandırdı. Çünkü 'Kırmızı Sokak' tabiri dünyada seks turizminin yapıldığı merkezler için kullanılıyor...

25 KASIM 2005

ORTADOĞU

Çanakkale'de işyerlerine Türkçe isim zorunluluğu

Türkiye'de yabancı isim hayranlığı sürerken Çanakkale Belediyesi örnek bir karar aldı. Çanakkale Belediye Başkanı Ülgür Gökhan, tescilli markalar dışında, yabancı isim veya Türk Alfabesi'nde bulunmayan harflerle adlandırılan işyerlerine, ruhsat verilmeyeceğini bildirdi.

Gökhan, yaptığı açıklamada, Türkçe'nin yok edilmesine, iyi kullanılmamasına yol açacak işyerlerinin açılmasına izin verilmeyeceğini, bu nedenle yeni açılacak işyerlerine, Türkçe isim zorunluluğu getirildiğini söyledi...

25 KASIM 2005

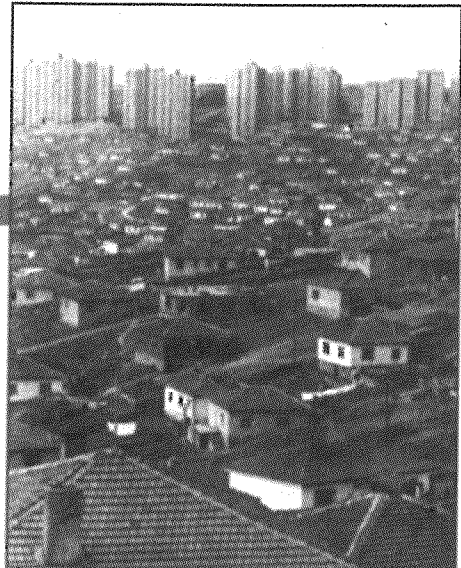
TAKVİM

Kaçak yapıya 'şartlı' af...

Tapusu olmasına rağmen yapı kullanım izni bulunmayan bina sahipleri, 1 yıl içinde vergisini ödeyerek izin alabilecek. Başvurmayanlara ise Bin YTL ceza geliyor.

Kayıt dışı konut sahibine fırsat! Tapu müdürlüklerine başvurup vergisini ödeyen bu sorununu çözebilecek. 1 yıl içinde başvurmayanlara ise Bin YTL'lik ceza var...

Hükümetten; tapu kayıtlarında arazi olarak görünen, yapı izni bulunmayan ve kat mülkiyetine geçilmeyen bina

sahiplerine müjdeli haber geldi. Kat Mülkiyeti Kanunu Tasarısı, Bakanlar Kurulu'nda imzaya açıldı. Tasarı ile yapı kullanım izni ve ruhsatı olmayan bina sahipleri, 1 yıl içinde tapu müdürlüklerine başvurup vergisini ödeyerek bu durumu düzeltecek. Böylelikle tapu kayıtlarındaki pafta, kayıt-zemin uyumsuzluğu da giderilmiş olacak. Bir yıl içinde başvuruda bulunmayanlara ise Bin YTL cezai yaptırım uygulanacak...

27 KASIM 2005

ZAMAN

Kaçak yapılaşmaya hapis cezası belediyelerin elini güçlendirdi

Bursa 9. Asliye Ceza Mahkemesi'nin ruhsatsız bina yapan bir kişiye 3 yıl 4 ay hapis cezası vermesi, kaçak yapı ile mücadele eden belediyeleri cesaretlendirdi...

Türk Ceza Kanunu'na (TCK) eklenen yeni maddeye göre 12 Ekim 2004'ten sonra kaçak inşaat yapan ve bunlara göz yumanlar hapis cezasına çarptırılacak. 1 Haziran 2005'te yürürlüğe giren yeni düzenleme uygulanmaya başlandı. İlk örnek, Bursa'da kaçak yapılaşmanın en fazla görüldüğü Osmangazi ilçesi Yeni Karaman Mahallesi'nde yaşandı. Ümit Aydemir (24), kaçak olduğu gerekçesiyle 4 kez zabıt tutulan 5 katlı binanın inşaatına ara vermediği için 14 Şubat'tan bu yana Bursa 9. Asliye Ceza Mahkemesi'nde yargılanıyordu... Mahkeme, Aydemir'i, 3 kat imar izni olan arsaya ruhsat almadan 5 katlı bina yapınca önce 4 yıl hapis cezasına çarptırdı. Mahkemenin daha sonra 3 yıl 4 aya düşürdüğü ceza, Yargıtay onaylarsa kesinleşecek.

DEĞİŞEN MEVZUAT...

YASALAR, BAKANLAR KURULU KARARLARI, TÜZÜKLER, YÖNETMELİKLER,
TEBLİĞLER, GENELGELER

01.10.2005-30.11.2005

İsmail BİNGÖL
YAYED Yönetim Kurulu Üyesi

NO	KONU	RESMÎ GAZETE	
		TARİH	SAYI
KANUNLAR			
5428	Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun	09.11.2005	25988
5429	Türkiye İstatistik Kanunu	18.11.2005	25997
5432	Bilgi Edinme Hakkı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	22.11.2005	26001
BAKANLAR KURULU KARARLARI			
2005 / 9437	Sınırları Belirlenen Alanın "İzmir Çeşme Alaçatı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi" Olarak Belirlenmesi Hakkında Karar	12.10.2005	25964
2005 / 9479	Sınırları Belirlenen Alanın "Muğla-Milas-Bodrum-Tuzla Gölü Güneyi Turizm Merkezi" Olarak Belirlenmesi ve "Trabzon Çakırgöl Turizm Merkezi"nin Adının "Gümüşhane Çakırgöl Turizm Merkezi" Olarak Değiş­ tirilmesi Hakkın­ da Karar	12.10.2005	25964
2005 / 9486	Yüksek Planlama Kurulunun 13.10.2005 Tarihli ve 2005/75 Sayılı Raporu ile Bakanlar Kuruluna sunulan Ekli "2006 Yılı Programı" ile "2006 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar"ın Kabulü Hakkında Karar	19.10.2005	25971
2005 / 9532	Bazı Mahalli İdare Birliklerinin Kurulmasına İzin Verilmesine Dair Karar	12.11.2005	25991
2005 / 9539	Tabii Afet Nedeniyle Gelir Kaybı ve Altyapı Hasarına Uğrayan Belediyelere Yapılacak Yardımlara Dair Karar	15.11.2005	25994
2005 / 9540	Tabii Afet Nedeniyle Gelir Kaybı ve Altyapı Hasarına Uğrayan Belediyelere Yapılacak Yardımlara Dair Karar	15.11.2005	25994
2005 / 9541	Tabii Afet Nedeniyle Gelir Kaybı ve Altyapı Hasarına Uğrayan Belediyelere Yapılacak Yardımlara Dair Karar	15.11.2005	25994

YÖNETMELİKLER			
	İç Denetim Koordinasyon Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik	08.10.2005	25960
	İç Denetçi Adayları Belirleme, Eğitim ve Sertifika Yönetmeliği	08.10.2005	25960
	Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği	09.10.2005	25961
	İl Genel Meclisi Çalışma Yönetmeliği	09.10.2005	25961
	İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği	09.10.2005	25961
	Halk Sağlığı Alanında Haşerelere Karşı İlaçlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik	15.10.2005	25967
	İl Genel Meclisi Çalışma Yönetmeliğinde Yapılan Düzeltme	15.10.2005	25967
	Su Ürünleri Yetiştiriciliği Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik	15.10.2005	25967
	Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik	17.10.2005	25967
	Kültür Yatırım ve Girişimlerine Taşınmaz Kullandırılması Hakkında Yönetmelik	20.10.2005	25972
	Kanatlı Hayvan Eti ve Et Ürünleri Üretim Tesislerinin Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik	22.10.2005	25974
	Kırmızı Et ve Et Ürünleri Üretim Tesislerinin Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik	22.10.2005	25974
	Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik	27.10.2005	25979
	Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik	27.10.2005	25979
	Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu Kapsamına Giren Kurum ve Kuruluşların Girdikleri Hizmet Kollarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik	02.11.2005	25984
	Güneydoğu Anadolu Projesi Yüksek Kurulunun Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik	06.11.2005	25985
	Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik	10.11.2005	25989
	Hazineye, Katma Bütçeli Kuruluşlara, Belediyelere veya İl Özel İdarelerine Ait Arazi veya Arsaların Gerçek veya Tüzel Kişilere Bedelsiz Devrine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik	11.11.2005	25990
	İçmesuyu Elde Edilen veya Elde Edilmesi Planlanan Yüzeysel Suların Kalitesine Dair Yönetmelik (79/869/AB ile değişik 75/440/AB)	20.11.2005	25999

	Belediye Meclislerinin Çalışma Usulüne Dair Belediye Kanununun 59 uncu Maddesine Tevfikan Tanzim Edilen Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Yönetmelik	25.11.2005	26004
	Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik	25.11.2005	26004
	Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği (76/464/ AB)	26.11.2005	26005
	Alan Yönetimi ile Anıt Eser Kurulunun Kuruluş ve Görevleri ile Yönetim Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik	27.11.2005	26006
TEBLİĞLER			
Maliye Bakanlığından			
	2005 Mali Yılı Bütçe Uygulama Talimatı (Sıra No: 17) (Tedavi Yardımı)	13.10.2005	25965
	Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 351)	13.10.2005	25965
	Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Genel Tebliğ (Seri No: 66)	13.10.2005	25965
	Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No : 300)	20.10.2005	25972
	Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No : 352)	15.11.2005	25994
	Özel İletişim Vergisi Genel Tebliği Seri No: 1	18.11.2005	25997
	Katma Değer Vergisi Genel Tebliği Seri No: 96	18.11.2005	25997
	Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 353)	18.11.2005	25997
TEBLİĞLER			
Tarım ve Köyleri Bakanlığından			
2005/43	Türk Gıda Kodeksi Yenilebilir Buzlu Ürünler Tebliği	07.10.2005	25959
TEBLİĞLER			
Toplu Konut İdaresi Başkanlığından			
2005/1	Toplu Konut Yapımcılarına Kredi Açılmasına İlişkin Tebliğ	06.10.2005	25958
TEBLİĞLER			
Kamu İhale Kurumundan			
	Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ	11.11.2005	25990
GENELGELER			
Başbakanlık			
2005/26	Yardım Kampanyası	15.10.2005	25967

MEVZUAT AÇIKLAMALARI

YAYED

Toplu Konut Yapımcılarına Kredi Açılmasına İlişkin Tebliğ

06.10.2005 tarih ve 25958 sayılı resmi gazete-
de yayımlanan Toplu Konut İdaresi Başkanlı-
ğının ""nin 1.maddesinde (Tebliğ No:2005/1),
bu tebliğin, Toplu Konut İdaresi Başkanlığın-
dan daha önce kredi açılmamış projelerin ta-
mamlanmasını sağlamak amacıyla kooperatif-
lere, sosyal yardımlaşma kurumlarına, beledi-
yelere ve yapımcılara kredi açılmasına ilişkin
esas ve usulleri düzenler.

Tebliğin tanımlar başlığı altındaki Toplu Ko-
nut Yapımcıları arasında Kooperatifler, Ko-
operatif Birlikleri, Sosyal Yardımlaşma Ku-
rumları, Belediyeler ve Yapımcılar sayılmıştır.

Tebliğin 6.maddesinde, bu Tebliğe göre açıla-
cak kredilerden yararlanmak isteyen Kooperat-
tifler, Sosyal Yardımlaşma Kurumları, Beledi-
yeler ile en az 200 konut üreten Yapımcılar,
Tebliğin yayım tarihinden itibaren 31/12/2005
günü mesai bitimine kadar maddede belirtilen
belgelerle bankaya başvuracakları belirtilmek-
tedir. Bu belgeler aynı maddede sayılmıştır. Bu-
na göre kooperatif, belediye ve sosyal yardım-
laşma kurumundan istenecek belgeler şunlardır.

1-Tanıtıma ilişkin belgeler

Belediyeler : Kredi talebine ilişkin yazı ve bu
konudaki Belediye Meclis Kararı

2-Arsalara İlişkin Belgeler

- Kooperatif, Sosyal Yardımlaşma Kuru-
mu veya Belediye adına düzenlenmiş
onaylı kat irtifaklı tapu örneği.
- Aynı arazi üzerinde konut ve altyapı te-
sisleri ile bir bütün olarak uygulanacak
yeni yerleşim niteliği taşıyan projeleri
gerçekleştirmek üzere kurulmuş ve ko-
operatif birlikleri veya merkez birliği
halinde örgütlenmiş kooperatiflerde, ta-
punun bu kuruluşlara ait olması halinde
kooperatif birliği veya merkez birliğin-
den alınan tahsis belgesi ile, ayrıca, arsa
tapusunun kamu kuruluşlarına ait olma-
sı halinde de yine arsa tahsis belgesi ile,

arsanın tümüne veya kısımlarına ipotek
konulmak suretiyle de kredi açılabilir.
Ancak, bu durumda kat irtifaklı tapuların
Kredi geri ödemeleri başladığında Kredi
kullanan kişiler adına devri zorunludur.

- Arsanın takyidat durumuna ilişkin Tapu
Sicil Müdürlüğünün son tarihli yazısı.
- Yetkili kurumlardan alınacak Zemin
Etüd raporu

3-Projeyle İlişkin Belgeler

- Belediyece onaylanmış; imar durumu
belgesi, imar planı, mimari proje, vazi-
yet planı ve İnşaat ruhsatı örneği,
- İnşaat yasağı uygulanan günlere ilişkin
ilgili kurum yazısı.

4- Ortaklara veya Üyelere İlişkin Belgeler

- Kooperatif ve sosyal yardımlaşma ku-
rumlarının ortaklarının veya üyelerinin
isim listesi.
- Belediyelerin ürettiği konutların tahsi-
sinde belediye encümeni kararı ve isim
listesi.
- İsim listeleri, kredi talep eden veya et-
meyen ayrımına göre adresleri de kapsa-
yacak şekilde düzenlenecektir.
- Kredi talep eden ortaklar, üye ve kişiler
tarafından düzenlenen ve örneği bu Teb-
liğin ekinde yer alan Beyanname ve Ta-
ahhütnameler.

5-Kontrol Teşkilatına İlişkin Belgeler

Kooperatif, sosyal yardımlaşma kurumu veya
belediye tarafından kontrol teşkilatının kurul-
duğuna ve bu teşkilatların inşaat mahallinde
çalışacaklarına ilişkin belge. (Bu belgede
isim, meslek ve referansları belirtilir).

Kullandırılan kredilerin geri ödenmesinin ko-
şulları tebliğin 8.maddesinde düzenlenmiştir.
Buna göre açılan kredilerin geri ödemelerine;
% 100 seviye karşılığı olan son hakedişin Ko-
operatiflere, Sosyal Yardımlaşma Kurumları
veya Belediyelere ödendiği tarihten itibaren
inşaat süresi bitmemiş olsa dahi üç (3) ay son-

raki ayın ilk iş günü itibariyle başlanır. Koope-
ratifler, Sosyal Yardımlaşma Kurumları, Bele-
diyeler veya Bankanın talep etmesi veya İdare
tarafından süre uzatımı verilmemesi halinde
inşaatlar % 100 seviyesine ulaşmadan da açıl-
an kredinin kalan kısmı iptal edilerek, son se-
viye üzerinden geri ödeme işlemi başlatılır.

Kredi geri ödemelerini başlatmak için Yapı
Kullanma İzin Belgesi ve ferdi tapuların alın-
mış olması şart değildir. Kredi geri ödemesi-
nin başladığı tarihe kadar Yapı Kullanma İzin
Belgesi alınmamış ise, ferdileşme, kat irtifak-
lı arsa tapusu üzerinden yapılabilir.

Altyapı Kredileri tebliğin 9.maddesinde düzen-
lenmiştir. Maddeye göre kredi açılmış olan
Toplu Konut Yapımcılarına, talep etmeleri ha-
linde, altyapı tesislerinin yapımı amacıyla bu
tesisler için Bankaca teklif edilen keşif bedelle-
rinin İdare’ce uygun görülen kısmına Kredi
açılır. Ancak bu kredi miktarı, konut başına
1.000.00 YTL.’yi geçemez. Altyapı Kredileri
için başvuruların, Konut Kredisi başvurusu sı-
rasında veya konutların inşaat seviyesi en fazla
% 95’e ulaşınca kadar yapılması zorunludur.

Altyapı kredisi talep eden Toplu Konut Yapım-
cıları aşağıdaki belgelerle Bankaya başvururlar:

- Onaylı altyapı ve vaziyet planına göre
hazırlanmış çevre düzeni projesi,
- Metraj ve keşifler,
- Kredi talebine ilişkin yetkili kurul kararı,
- Detay Projesi.

Altyapı tesisleri için açılan kredilerin geri
ödemelerinde ise; kredi borcunun her bir ko-
nuta isabet eden payı bulunur ve Kooperatif-
ler, Sosyal Yardımlaşma Kurumları ve Bele-
diyelere açılan kredilerin geri ödenmesi 8 inci
madde (a) bendi esaslarına göre, yapımcılara
açılan kredinin geri ödenmesi ise 8 inci mad-
denin (b) bendi esaslarına göre yapılır.

Denetim Koordinasyon Kurulunun Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik

Denetim Koordinasyon Kurulunun Çalışma
Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
08.10.2005 tarih ve 25960 sayılı resmi gazete-
de yayımlanarak yürürlüğü konulmuştur. Yö-
netmeliğin 1.maddesinde; yönetmeliğin ama-

cı, İç Denetim Koordinasyon Kurulunun çalış-
ma usul ve esasları ile diğer hususların düzen-
lenmesi olarak açıklanmış, 2.maddesinde de
Yönetmeliğin, 5018 sayılı Kamu Mali Yöneti-
mi ve Kontrol Kanununun 66. maddesi uya-
rınca hazırlandığı belirtilmiştir.

Yönetmeliğin devamı maddelerinde kurulun
teşekkülü, görev, yetki ve sorumlulukları, ku-
rulun toplanması, karar nisabı, kurul kararları-
nın açıklanması, dış denetimle işbirliği ve sek-
reteryanın görevleri düzenlenmiştir.

Yönetmeliğin belediyeleri ilgilendiren en
önemli hükmü, 6.maddesinin (i) bendinde yer
almaktadır. Maddede “**İşlem hacimleri dikka-
te alınmak suretiyle ilçe ve belde belediyeleri
için iç denetçi atanıp atanmayacağına karar
vermek.**” kurulun görevleri arasında sayılmış-
tır. Buna göre kurulun işlem hacimleri itiba-
riyle gerekli görmediği belediyelerde iç denet-
çi atanamayacak, dolayısıyla iç denetim yapı-
lamayacaktır.

İç Denetçi Adayları Belirleme, Eğitim ve Ser- tifica Yönetmeliği

İç Denetçi Adayları Belirleme, Eğitim ve Ser-
tifica Yönetmeliği 08.10.2005 tarih ve 25960
sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe
konulmuştur.

Yönetmeliğin amacı, “.... iç denetçi adayları-
nın belirlenmesini, eğitimini, yapılacak sınav-
larını, eğitim programının süresini, konularını,
eğitim sonucunda yapılacak işlemler ile başa-
rılı adaylara verilecek iç denetçi sertifikasına
ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.”

Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği

5393 sayılı Belediye Kanununun 19 uncu
maddesine dayanılarak hazırlanan Belediye
Meclisi Çalışma Yönetmeliği 09.10.2005 ta-
rih ve 25961 sayılı Resmi Gazetede yayımla-
narak yürürlüğe konulmuştur.

Yönetmelik 6 bölüm ve 25 maddeden oluş-
maktadır. Yönetmeliğin 1.bölümünde amaç,
kapsam, yasal dayanak ve tanımlar yer almış-
tır. Yönetmeliğin 1.maddesinde, yönetmeliğin
amacının; belediye meclisinin çalışma usul ve
esaslarını düzenlemek olduğu, yönetmeliğin
belediye meclisinin, meclis başkanlık divanı-
nın, meclis ihtisas ve denetim komisyonları-

nın çalışma usul ve esaslarını kapsadığı, 3.maddede yönetmeliğin 5393 sayılı yasanın 19.maddesine dayanılarak hazırlandığı belirtilmiş, yönetmelikte geçen tanımlara da 4.maddede yer verilmiştir.

İkinci bölümde toplantı usul ve esasları başlığı altında meclisin ilk toplantısı, Meclis toplantıları, toplantı yeri, toplantı gündemi ve duyurulması konuları yer almaktadır.

Üçüncü bölümde başkanlık divanı, toplantı karar yeter sayısı, görüşmeler ve yönetim ve mecliste düzenin sağlanması açıklanmaktadır.

Dördüncü bölümde; oylama usulleri, mecliste görüşülen konuların kabul veya reddedilmesi, oturuma ara verilmesi ve birleşime son verilmesi, tutanak düzenlenmesi ve kararların yazılması, meclis kararlarının kesinleşmesi ve yürürlüğe girmesi gibi hususlar ayrıntılı bir şekilde düzenlenmektedir.

Beşinci bölümde; başkan vekilleri ve katip üyelerin seçimi, encümen üye seçimi, ihtisas komisyonları ile denetim komisyonunun oluşumu ve komisyonlarda çalıştırılacak uzman kişiler hakkında düzenleme yer almaktadır.

Altıncı bölümde ise yürürlük ve yürütme maddeleri yer almaktadır.

Belediye Meclisleri Çalışma Yönetmeliğinin tümü belediyelerle ilgili olup, ayrı bir yazı konusu olması gerektiği düşünüldükçe, ana hatları ile değinilmiştir.

İl Genel Meclisi Çalışma Yönetmeliği

5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 11 inci maddesine dayanılarak hazırlanan 09.10.2005 tarih ve 25961 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Yönetmelik 6 bölüm 24 maddeden ve bir geçici maddeden oluşmaktadır. Yönetmeliğin 1.bölümünde amaç, kapsam, yasal dayanak ve tanımlar yer almıştır. Yönetmeliğin 1.maddesinde, yönetmeliğin amacının; il genel meclisinin çalışma usul ve esaslarını düzenlemek olduğu, 2.maddesinde bu Yönetmeliğin, il genel meclisinin, meclis başkanlık divanının, meclis ihtisas ve denetim komisyonlarının çalışma usul ve esaslarını kapsadığı, 3.maddede yönetmeliğin 5302 sayılı İl Özel İdare yasası-

nın 11.maddesine dayanılarak hazırlandığı belirtilmiş, yönetmelikte geçen tanımlara da 4.maddede yer verilmiştir.

İkinci bölümde toplantı usul ve esasları başlığı altında meclisin ilk toplantısı, Meclis toplantıları, toplantı yeri, toplantı gündemi ve duyurulması konuları yer almaktadır.

Üçüncü bölümde başkanlık divanı, toplantı ve karar yeter sayısı, görüşmeler ve yönetim ve mecliste düzenin sağlanması açıklanmaktadır.

Dördüncü bölümde; oylama usulleri, mecliste görüşülen konuların kabul veya reddedilmesi, oturuma ara verilmesi ve birleşime son verilmesi, tutanak düzenlenmesi ve kararların yazılması, meclis kararlarının kesinleşmesi ve yürürlüğe girmesi gibi hususlar ayrıntılı bir şekilde düzenlenmektedir.

Beşinci bölümde; başkan, başkan vekilleri ve katip üyelerin seçimi, encümen üye seçimi, ihtisas komisyonları ile denetim komisyonunun oluşumu ve komisyonlarda çalıştırılacak uzman kişiler hakkında düzenleme yer almaktadır.

Altıncı bölümde ise bir geçici madde ile yürürlük ve yürütme maddeleri yer almaktadır.

İl Genel Meclisi Çalışma Yönetmeliğinin tümü il özel idareleriyle ilgili olup, ayrı bir yazı konusu olması gerektiği düşünüldükçe, ana hatları ile değinilmiştir.

İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği

İl Özel İdaresi ve Belediye Hizmetlerine Gönüllü Katılım Yönetmeliği 09.10.2005 tarih ve 25961 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur. Yönetmelik dört bölüm ve 15 maddeden oluşmaktadır.

Birinci bölümde amaç, kapsam, yasal dayanak ve tanımlar yer almaktadır. Birinci maddeye göre "Bu Yönetmeliğin amacı; il özel idaresi ve belediye hizmetlerinin yürütülmesinde hemşehrilerin gönüllü katılımına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir." Yönetmeliğin 2.maddesinde bu yönetmeliğin, sağlık, eğitim, spor, çevre, park, trafik, itfaiye, kütüphane, kültür, turizm ve sosyal hizmetlerle, yaşlılara, kadınlara, gençlere, çocuklara, özürliülere,

yoksul ve düşkünlere yönelik hizmetlere gönüllü katılıma ilişkin hususları kapsadığı, 3.maddesinde de bu yönetmeliğin 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanunun 65. ve 5393 sayılı Belediye Kanununun 77. maddelerine dayanılarak hazırlandığı belirtilmektedir.

Yönetmeliğin ikinci.bölümünde gönüllülerin çalışma alanları ile çalışma usul ve esaslarına ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Üçüncü bölümde gönüllülerde aranacak özellikler, ortak çalışma ve işbirliği esasları ve gönüllülere verilecek kimlik kartlarının şekli ve içerdiği bilgiler düzenlenmekte, dördüncü bölümde ise gönüllülerin katılımı ile yapılan hizmetlerden doğacak sorumluluk, bu sorumluluğun kapsamı, gönüllülerin çalıştıkları alanla ilgili il özel idaresi veya belediyece belirlenecek uyum veya yeterlik eğitimine tabi tutulacakları ve gönüllüler tarafından yapılacak hizmetleri planlayıp sonuçlarını takip etmek, eğitimlerini yürütmek ve gerekli kayıtları tutmak üzere bir sekreteryaya hizmetleri birimi oluşturulacağı veya ilgili birimlerden birine görev verileceğine ilişkin hükümler yer almaktadır.

2005 Mali Yılı Bütçe Uygulama Talimatı (Sıra No: 17)

13.10.2005 tarih ve 25965 sayılı resmi gazete-de yayımlanarak yürürlüğe konulan 2005 Mali Yılı Bütçe Uygulama Talimatı (Sıra No: 17) ile 09.02.2005 tarihli ve 25722 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanmış bulunan tedavi yardımına ilişkin (4) sıra numaralı 2005 Mali Yılı Bütçe Uygulama Talimatında değişiklikler ve düzenlemeler yapılmıştır.

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 351)

13.10.2005 tarih ve 25965 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 351 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğinde, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 1 mükerrer 257 nci maddesinin Maliye Bakanlığına verdiği yetkiye dayanarak vergi beyannamelerinin elektronik ortamda gönderilmesi mecburiyeti getirildiği ve bu mecburiyete ilişkin usul ve esasların 340 ve 346 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğlerinde açıklandığı belirtildikten sonra, ".....beyannamelerini elektronik ortamda verme zorunluluğu getirilen mükelleflerin, elektronik ortamda vermek zorunda oldukları beyannamelerini kanunî sü-

resi içerisinde vermeyip kanunî süresinin sonundan başlayarak birinci 15 günlük süre içerisinde ve elektronik ortamda vermeleri halinde Vergi Usul Kanununun mükerrer 355 inci maddesinin 1, 2 ve 3 numaralı bentlerinde belirtilen ve mükelleflerin durumuna uyan özel usulsüzlük cezası miktarları 1/4 oranında; bunu takip eden ikinci 15 günlük süre içerisinde vermeleri halinde ise bu ceza miktarları 1/2 oranında uygulanacaktır.

Beyannamelerini elektronik ortamda verme zorunluluğu getirilen mükelleflerin, elektronik ortamda vermek zorunda oldukları beyannamelerini kanunî süresi içerisinde vermekle beraber kanunî süresinin sonundan başlayarak birinci ve ikinci 15 günlük sürelerin her ikisinde ve elektronik ortamda vermeme-leri veya birinci ve ikinci 15 günlük sürelerin dolmasından sonra elektronik ortamda göndermeleri durumunda ise Vergi Usul Kanununun mükerrer 355 inci maddesinin 1, 2 ve 3 numaralı bentlerinde yazılı olan ve mükelleflerin durumuna uyan özel usulsüzlük cezası uygulanmak suretiyle işlem yapılacaktır." şeklinde açıklama yapılmıştır.

Halk Sağlığı Alanında Haşerelere Karşı İlaçlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik,

Halk Sağlığı Alanında Haşerelere Karşı İlaçlama Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 15 Ekim 2005 tarih ve 25967 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Yönetmeliğin 1.maddesiyle söz konusu yönetmeliğin 6.maddesinin ikinci fıkrasının (a) ve (d) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve fıkra (l) bendi eklenmiştir.

"a) 14/7/2005 tarihli ve 2005/9207 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan İşyeri Açma ve Çalışma Ruhsatlarına İlişkin Yönetmelik gereği; 100 kg/litre'den fazla ilaç bulundurulamayan iş yerine üçüncü sınıf gayri sıhhi müessese niteliğinde ilgili makamdan alınmış işyeri açma ve çalışma ruhsatının bir örneği, eğer 100 kg/litre'den fazla depolama yapılacaksa depolama yerine ait ikinci sınıf gayri sıhhi müessese niteliğinde ilgili makam-

dan alınmış işyeri açma ve çalışma ruhsatının bir örneği,"

"d) Bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde belirtilen ekip sorumlusuna ait sözleşme ve diplomasının veya geçici mezuniyet belgesinin noter onaylı örneği,"

"l) İş yerine ait veya kiralama suretiyle ilaçlama hizmetlerinde kullanıma uygun en az bir aracın tahsis edildiğine dair araç ruhsat fotokopisi veya noter onaylı kira sözleşmesi."

Yönetmeliğin 2.maddesiyle aynı Yönetmeliğin 8 inci maddesinin birinci ve dördüncü fıkraları değiştirilmiş ve ikinci fıkraya aşağıdaki (l) bendi eklenmiş; 5.madde ile aynı yönetmeliğin 18. maddesi değiştirilmiştir.

Ekip sorumlusu, bu Yönetmeliğin 9 uncu maddesinde belirtilen görevlerini ihmal ve ihlal etmesi durumunda uyarılır. Bir takvim yılı içerisinde üç kere uyarı alan personele ekip sorumluluğu verilmez. Bu husustan mesûl müdür ve işyeri sahibi sorumludur. Bir takvim yılı içerisinde üç kere uyarı alan personeli ekip sorumluluğundan almayan işyerinin İlaç Uygulama İzin Belgesi iptal edilir.

Bu Yönetmeliğin 11, 14, 16, 17, 18 ve 19 uncu maddelerinde belirtilen gereklerin ihmal ve ihlal edilmesi durumunda, işyerine uyarı yapılarak on beş (15) gün süre verilir. Süre sonunda yapılan denetimde, uyarıya sebep olan eksiklik veya aksaklıkların giderilmemesi durumunda, işyeri bu Yönetmelik hükümlerine uygun hale getirilinceye kadar faaliyetten men edilir. Bu hususta Müdürlük tarafından alınan kararın işyerine tebliğ edilmesi yeterlidir.

Bu Yönetmelik hükümlerine göre izin almadan faaliyet gösteren; bu madde hükümlerine göre ilaç uygulama izin belgesi iptal edildiği halde faaliyetine devam eden; İlaç Uygulama İzin Belgesi bulunmasına rağmen 21 inci maddede belirtilen yasağa aykırı hareket eden ve faaliyeti durdurulduğu halde faaliyet gösteren işyerleri hakkında, 24/4/1930 tarihli ve 1593 Sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ile 26/9/2004 tarihli ve 5237 Sayılı Türk Ceza Kanunu'na göre işlem yapılır."

Bu yönetmeliğin 7.maddesiyle aynı yönetmeliğin Geçici 1. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Geçici Madde 1 — Bu Yönetmeliğin yayımından önce faaliyete geçmiş ilaçlama işyerleri, 27/3/2006 tarihine kadar işyerlerini bu Yönetmeliğe uygun hale getirmek zorundadır."

Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 17.10.2005 tarih ve 25969 sayılı Resmi Gazete yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Bu yönetmeliğin 1.maddesiyle Organize Sanayi Bölgeleri Uygulama Yönetmeliğinin 55. maddesinin üçüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve üçüncü fıkradan sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Organize sanayi bölgelerinde, sanayi parsellerinde yapılaşma koşulları Taban Alanı Kat Sayısı : TAKS = 0.55 ; Emsal : Kat Alanı Kat Sayısı = 0.70 ; Yükseklik : h = Serbest, üretim teknolojisinin getirdiği yükseklik olarak belirlenir. Karadeniz bölgesinde bölgenin genel doğal yapısı nedeniyle TAKS = 0.55, Emsal = 0.75 ve h = Serbest olarak koşullandırılır. İhtisas OSB'lerde yukarıda belirtilen yapılaşma koşullarının faaliyet konusu itibari ile yetmemesi halinde; ÇED raporu ile belirlenmesi, proses planı ile kanıtlanması ve bu konuda diğer teknik açıklamaların yapılması yoluyla bu oran, üretim konusuna yetecek şekilde Bakanlık tarafından belirlenir."

"4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun yürürlüğe girdiği 15/4/2000 tarihinden sonra imar planı Bakanlıkça onaylanan OSB'lerde yapılaşma koşullarının yukarıdaki oranlarla değiştirilmesine dair plan revizyonlarında mevcut planlardaki mekansal alan dağılımında teknik ve sosyal altyapı alanlarının da aynı oranda artırılması zorunludur."

Yönetmeliğin 2.maddesiyle aynı yönetmeliğin 56. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendinde yer alan tablo değiştirilmiş ve bendin sonuna bir paragraf eklenmiştir.

Yönetmeliğin 3.maddesiyle aynı yönetmeliğin 58. maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Özel OSB'lerde Yer Seçimi, İmar Planı ve Değişiklikleri

Madde 58 — Bu Yönetmeliğin 22 nci maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde belirtilen usullere uygun olarak hazırlanan imar planı ve değişikliklerinde, belediye ve mücavir alan sınırları içinde belediyelerin, belediye ve mücavir alan sınırları dışında Valiliklerin uygun görüşü alınarak onama, askı, plana itiraz, itirazların değerlendirilmesi ve dağıtımı konusunda Yönetmeliğin imar planı onayına ilişkin maddeleri uygulanır. Ancak özel mimari tasarım gerektiren özel OSB projeleri bu Yönetmelikte belirtilen yapılaşma koşullarına tabi değildir.

Özel mimari tasarım gerektiren özel OSB proje teklifleri; yer seçimine başvuru esnasında vaziyet planı ve avan projeleri ile birlikte Bakanlığa sunulur. Bakanlık bu tekliflerin yer seçimi komisyonunda projenin özelliklerine göre de değerlendirilmesini sağlar."

Yönetmeliğin 4.maddesi ile aynı yönetmeliğin 66. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 66 – Düzenleme sınırı içinde kalan kadastral yolların ihdası herhangi bir bedel ödenmeksizin OSB adına yapılır. Parselasyon planları ve ekleri mahalli kadastro müdürlüklerince kontrol edildikten sonra tescil edilmek üzere mahalli tapu sicil müdürlüklerine gönderilir. OSB imar planı hudutları içinde kalan imar yolları, yeşil alanlar park ve sağlık koruma bandı terk edilir, idari ve sosyal tesis alanları, fuar alanları, eğitim, sağlık...vb. ortak donatı alanlarının OSB adına tescili yapılır. OSB sınırları içindeki tüm ortak kullanım alanlarının tasarrufu OSB'ye aittir.

Tescili tamamlanan parselasyon planlarının tescilli birer nüshası Bakanlığa bilgi için gönderilir. "

"2006 Yılı Programı" ile "2006 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar"

"2006 Yılı Programı" ile "2006 Yılı Programının Uygulanması, Koordinasyonu ve İzlenmesine Dair Karar" 19.10.2005 tarih ve 25971 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur. Bakanlar Kurulu Kararında mahalli idarelerle ilgili hükümler aşağıya aynen alınmıştır.

Mahalli İdare Yatırımları

Madde 11 - Mahalli idarelerin (il özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birlik ve idareler) dış kredili projelerinin belirlenmesinde, dış borç limitleri içinde kalınması esastır. Mahalli idarelerin dış finansman (kredi ve/veya hibe) kullanımı söz konusu olan projeleri; makro politikalar, sektör programları, bölgesel planlar ve yatırım öncelikleri dikkate alınarak bu Karardaki esaslara göre Yatırım Programına alınır. Dış finansman kullanımı olan projelerden İller Bankası Yatırım Programında yer almak üzere teklif edilenlere öncelik verilir. Dış kredi kullanımından doğacak yükümlülükler ilgili mahalli idarelerce yerine getirilir.

Köy hizmetleri yatırımları için 2006 yılı bütçesinden ayrılan ve alt hizmet programları itibarıyla 2006 Yılı Yatırım Programında yer alan ödeneklerin, 79 İl Özel İdaresi ile İstanbul ve Kocaeli Büyükşehir Belediyelerine il bazında dağılımı, 2006 Yılı Yatırım Programının Resmi Gazetede yayımlanmasını takiben Yüksek Planlama Kurulu tarafından karara bağlanır.

Mahalli İdarelere Yapılacak Yardımlar Ödeneği

Madde 12 - Bu Karara ekli listede yer alan Kalkınmada Öncelikli Yörelerdeki tarım, imalat sanayii, turizm ve diğer kamu hizmetleri (belediye hizmetleri-sosyal altyapı) kapsamına giren projelerin desteklenmesi amacıyla, il özel idareleri ve belediyeler ile bunların kurdukları birlik ve idareler müstakilen yapacakları yatırımların ve/veya mahalli teşebbüslerle yapacakları ortaklıkların, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı bütçesinde yer alan "Mahalli İdarelere Yapılacak Yardımlar" ödeneginden yararlanabilmesi için 9/9/1992 tarihli ve 21340 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan "Kalkınmada Öncelikli Yörelere İlişkin Program ve Projeleri Desteklemek Amacıyla Devlet Planlama Teşkilatı Bütçesinde Yeralan Ödenekten Yapılacak Yardımların Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik"te belirtilen türdeki yatırımlar kapsamında yer alması gerekir. Ödenğin tahsisi, harcanması ve denetimine dair esaslar söz konusu Yönetmelik hükümlerine tabidir.

Kalkınmada Öncelikli Yörelere ile ilgili değişiklikler Yüksek Planlama Kurulunca karara bağlanır.

III. İZLEME

Madde 24 - Kamu iktisadi teşebbüsleri ve bağlı ortaklıklarının, fon idarelerinin, Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağ - Kur'un, büyük şehir belediyeleri ile nüfusu 50 bin ve daha fazla olan belediyelerin, nüfusu 50 binin altında kalmakla birlikte Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca tespit edilecek diğer belediyelerin, büyük şehir belediyeleri su ve kanalizasyon idareleri ile gaz ve otobüs işletmelerinin, il özel idareleri ve İller Bankasının, Türkiye Radyo-Televizyon Kurumunun, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Genel Müdürlüğünün, Atatürk Orman Çiftliği Müdürlüğünün, Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğünün, Küçük ve Orta Ölçekli Sanayi Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı ve döner sermayeli kuruluşların Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca belirlenen kabullere ve formlara uygun olarak hazırlayacakları 2005 yılı gerçekleşme, 2006 yılı birinci gerçekleşme tahmini konsolide yatırım ve finansman tabloları 15 Mayıs 2006 tarihine kadar, 2006 yılı ikinci gerçekleşme tahmini, 2006 yılı program konsolide yatırım ve finansman tabloları ise 15 Temmuz 2006 tarihine kadar, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına gönderilir.

Fon idarelerince doğrudan veya özelleştirme kapsamına alınan kamu kuruluşları aracılığı ile yapılacak yatırımlara dair teklifler, fonun yönetiminden sorumlu bakanlıklar veya fon idareleri tarafından en geç 15 Temmuz 2006 tarihine kadar Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına gönderilir.

Özelleştirme kapsamındaki kuruluşlar, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca belirlenen kabullere ve formlara uygun olarak hazırlayacakları konsolide yatırım ve finansman tablolarını Özelleştirme İdaresi Başkanlığının uygun görüşünü de ekleyerek en geç 15 Eylül 2006 tarihine kadar Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığına gönderirler.

İzleme Raporları

Madde 28 - Kuruluşların yatırım ve işletme faaliyetleri ile hukuki ve kurumsal düzenlemelere ait tedbirler ve bilgiler, belirli zamanlarda verilecek raporlarla takip edilir.

a)Yatırım Uygulama Raporu: Yatırımcı kamu kuruluşlarının (projeleri Programda yer alan belediye ve il özel idareleri dahil) yatırım projeleri kuruluş, sektör ve proje bazında yatırım uygulama raporları ile izlenir. Yatırım Uygulama Raporlarında her yatırım projesinin, uygulama yılı başından dönem sonuna kadar ve dönem içinde harcama ve gerçekleşme durumları ve bunların finansman ayrıntısı (genel bütçe, fon, döner sermaye ve/veya dış krediden -nakit ve makina teçhizat olarak- hangilerinin kullanıldığı) belirtilir.

Ödeneği toplu olarak verilmiş ve/veya ödenekleri toplulaştırılmış projelerin alt detayları ile ilgili bilgilere, geliştirilmiş formlara uygun olarak Yatırım Uygulama Raporunda yer verilir.

Ödeneği toplu olarak verilmiş, ödenekleri toplulaştırılmış veya çeşitli illerdeki yatırımları kapsadığı için 2006 Yılı Yatırım Programında yeri "muhtelif" olarak belirtilen projelerin yatırım harcamaları il bazında izlemeye tabi tutulur. Bölgesel gelişme planlarının hazırlanması, uygulanması, koordinasyonu ve izlenmesinde etkinliğin artırılması açısından ve yatırımcı kamu kuruluşları bu bilgilere yatırım uygulama raporlarında yer verme konusunda gerekli hassasiyeti gösterirler.

b) Dış Kredi İzleme Raporu: Yatırım projelerinde dış kredi kaynakları kullanan kuruluşlar ve mahalli idareler, kredi kullanım durumlarını, belirlenen formlara uygun olarak hazırlayarak, (a) bendinde belirtilen dönemler itibarıyla dönem sonunu izleyen 30 gün içinde Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığına gönderirler. Genel ve özel bütçeli kuruluşlar ile mahalli idareler bu formları ayrıca Maliye Bakanlığına da gönderirler.

...

m) İstanbul Depreme Hazırlık Çalışmaları İzleme Raporu: İstanbul İl Özel İdaresi tarafından İstanbul'un depreme karşı hazırlanması amacıyla yürütülen, Yatırım Programında yer almayan, İstanbul'da Sismik Riskin Etkilerinin Azaltılması ve Acil Durum Hazırlık Projesi (ISMEP) çalışmalarıyla ilgili her dört ayda bir gelişme raporu Başbakanlığa, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına ve Hazine Müsteşarlığına gönderilir.

...

Madde 30 - Mahalli idarelerin bütçe ve kesin hesap durumlarını belirleyen bilgiler İçişleri Bakanlığı ve Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığı kanalıyla 15 Temmuz 2006 tarihine kadar Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığına gönderilir.

Kültür Yatırım ve Girişimlerine Taşınmaz Kullandırılması Hakkında Yönetmelik

5225 sayılı Kültür Yatırımları ve Girişimlerini Teşvik Kanununun 5. maddesinin (a) bendine dayanılarak hazırlanan Kültür Yatırım ve Girişimlerine Taşınmaz Kullandırılması Hakkında Yönetmelik 20.10.2005 tarih ve 25972 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Yönetmeliğin 1.maddesinde yönetmeliğin amacı, 14.07.2004 tarihli ve 5225 sayılı Kanunun amacı doğrultusunda kullanılmak üzere taşınmazların Turizm Bakanlığına tahsisi, kültür girişimci veya yatırımcılarına kullandırılması işlemleri ile bu işlemlere ilişkin süre, bedel, hakların sona ermesi ve diğer hususlara ilişkin usul ve esasları belirlemek olarak belirlenmiş, 2.maddesinde de yukarıda belirtilen hususlara ilişkin hükümleri kapsadığı belirtilmiştir.

Yönetmeliğin mahalli idareleri ilgilendiren 13.maddesi aynen şöyledir.

Belediye ve il özel idarelerinin taşınmaz tahsisi

Madde 13 — Belediye ve il özel idareleri kendi mülkiyetlerindeki taşınmazları Bakanlıktan belgeli yatırım veya girişimlere Kanun hükümlerine göre kullandırabilirler. Bu durumda ilgili idareler kullandırma sözleşmesinin imzalanmasından itibaren veya feshi halinde fesihden itibaren bir ay içinde Bakanlığa bilgi vermekle yükümlüdürler. Bakanlıkça verilen belgenin iptal edilmesi halinde kullandırma sözleşmesi feshedilir. Fesih halinde taşınmaz üzerindeki tesislerin ne olacağı ilgili idarece şartnamesinde belirtilir.

Bu maddede belirtilen hususlar ilgili idarelerce kullandırma sözleşmesine konulur.

Milli Emlak Genel Tebliği (Sıra No : 300)

20.10.2005 tarih ve 25972 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Milli Emlak Genel Tebliği

(Sıra No : 300) Hazinesinin özel mülkiyetinde ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan taşınmazların kiraya verilmesi işlemleri ilgili mevzuat hükümleri ve esaslar açıklanmaktadır. Tebliğde yer alan önemli hususlar aynen aşağıya alınmıştır.

II. KİRAYA VERİLEMEYECEK TAŞINMAZLAR

Aşağıda belirtilen taşınmazların Bakanlığımızca kiraya verilmesi mümkün değildir.

1. Kamu hizmetlerine tahsisli olup tahsis amacıyla kullanılan taşınmazlar, (Bu gibi taşınmazların içinde bulunan büfe, kantin, çay ocağı ve benzeri ticari üniteler hariç)

2. 3621 sayılı Kıyı Kanunu kapsamında bulunup, bu Kanunda belirtilen amaçlar dışında kullanılmak üzere kiralanması talep edilen taşınmazlar,

3. 2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında olup, Kültür ve Turizm Bakanlığınca kiraya verilmesi uygun görülmeyen taşınmazlar,

4. 2873 sayılı Kanun uyarınca; millî park, tabiat parkı, tabiat anıtı ve tabiat koruma alanları içinde kalan ve Çevre ve Orman Bakanlığına tahsisi gereken taşınmazlar,

5. 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu kapsamında olup, Tarım Reformu Genel Müdürlüğünce kiraya verilmesi uygun görülmeyen taşınmazlar,

6. 2565 sayılı Askerî Yasak Bölgeler ve Güvenlik Bölgeleri Kanunu kapsamında olup, Genelkurmay Başkanlığınca kiraya verilmesi uygun görülmeyen taşınmazlar,

7. 6831 sayılı Orman Kanunu kapsamında kalan taşınmazlar,

8. 5393 sayılı Belediye Kanununun 79. maddesinin 2 nci fıkrası kapsamında kalan taşınmazlar,

9. İbadet yerleri,

10. Devletin hüküm ve tasarrufu altında olup da ilan edilmiş olan özel çevre koruma bölgesinde kalan taşınmazlar,

11. Özel kanunları gereğince hak sahiplerine devri gereken ve devrine yönelik işlemleri devam eden taşınmazlar. (4070, 4071, 4072 vb.)

12. İl Özel İdarelerince kiraya verilmesi gereken, su ürünü üretim yerleri ile kaynak ve yer altı suları.

Bu bölümün 7, 8, 10 ve 12. maddelerinde belirtilen taşınmazların kiralanmasına yönelik talepler ilgili kurumlara yönlendirilecek, diğerleri ise reddedilecektir.

V. KİRA BEDELİNİN TESPİTİ

Tahmini kira bedeli, idarece tespit edilir veya ettirilir. Tespitte rayiç bedel esas alınır.

Bu bedel;

Tespit genel beyan yılında yapılacaksa bu yılda, genel beyan yılından sonraki bir yılda yapılacak ise o yılda, aynı veya benzer vasıfta emsal taşınmaz için emlak vergisi beyannamesinde gösterilen değer %5 (Yüzdebeş)'inden az olmamak üzere idarece doğrudan,

Tespit, beyan yılından sonraki bir yılda yapılacak ve o yılda da aynı veya benzer vasıfta taşınmaz için beyanda bulunulmamış ise bedel, ilgisine göre belediye, ticaret odası, sanayi odası gibi kuruluşlardan veya bilirkişilerden soruşturularak,

Tespit ve hesap edilir.

IX. İZİN TALEPLERİNDE, BAKANLIĞA VEYA VALİLİĞE GÖNDERİLECEK BİLGİ VE BELGELER

Bakanlığa veya valiliğe gönderilecek izin talep yazılarına, tebliğin ekinde yer alan "Hazinein Özel Mülkiyetinde Ve Devletin Hüküm Ve Tasarrufu Altında Bulunan Taşınmazlara Ait Kira İşlemi Bilgi Formu (Ek 3)" ile aşağıda açıklanan belgeler eklenecektir.

- 1.
- 2.
- 3.

4. İmar planı sınırları içinde olup olmadığı, imar planı içinde ise, hangi ölçekte, hangi tür plân (bölge plânı, çevre düzeni plânı, nazım

imar plânı, uygulama imar plânı gibi) içinde olduğu, plânda ne kadarının hangi amaca ayrıldığı, belediyesince onaylı imar durum belgesi veya üzerinde kadastro yahut imar parseli işaretlenerek yeri belirlenmiş ve varsa kıyı kenar çizgisi işlenmiş onaylı imar planı örneği,

5. Belediye ve belediye mücavir alanı sınırları içinde bulunup bulunmadığı,

6.

2. Ağaçlandırma İzni Verilmeyecek Arazi

a) Tebliğin "Kiraya Verilemeyecek Taşınmazlar" bölümünde belirtilen taşınmazlar,

b) Belediye ve mücavir alan sınırları içerisinde imar planı bulunmayan yerler ile onaylı imar planlarında "ağaçlandırılacak alan" dışında bir amaca ayrılmış yerlerde,

c) Belediye ve mücavir alan sınırları dışında olup, herhangi bir ölçekteki plânda ağaçlandırma dışında başka bir amaca ayrılmış yerlerde,

.....

Ağaçlandırma izni verilmeyecektir. Bu tür yerler için yapılan talepler Bakanlığımıza iletilmeyecektir.

Ağaçlandırma taleplerinin, şiddetli erozyona maruz kaldığı göz önüne alınarak öncelikle Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan ve ağaçlandırmaya elverişli olan yerlerden karşılanmasına özen gösterilecektir.

5. Taleplerin Değerlendirilmesinde Uyulması Gereken Öncelik Sırası

Aynı yer için birden fazla talep olması halinde öncelik;

a)

b) Genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile sahanın mülki sınırları içerisinde bulunduğu köy veya belediye tüzel kişilikleri ile il özel idarelerine,

c) Köy halkının hane sayısının en az % 51'inin üye olduğu tarımsal kalkınma kooperatiflerine,

d) Köy veya belde nüfusuna kayıtlı olup o yerde oturan gerçek kişilere,

e)

f) Köy veya belde nüfusuna kayıtlı kişiler tarafından kurulan ve o yerlerin yararına faaliyet gösteren dernek, vakıf ve gönüllü kuruluşlara,

g) Köy veya belde nüfusuna kayıtlı olup o yerde oturmayan gerçek kişilere,

h) Diğer gerçek veya tüzel kişilere,

Ağaçlandırma izni verilir.

Diğer taraftan, genel yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile köy tüzel kişilikleri Hazine taşınmazları üzerinde ağaçlandırma yapmak istedikleri takdirde taleplerinin tahsis yoluyla karşılanması gerekmektedir.

10. Geçici Devri Yapılan Balıkçı Barınakları
6237 sayılı Limanlar İnşaatı Hakkında Kanun çerçevesinde yapımı gerçekleştirilen ve geçici olarak Belediye, Köy Tüzel Kişiliği, İl Özel İdaresi ve benzeri kuruluşlara devredilen barınaklar, Balıkçı Barınakları Yönetmeliğinin 8 inci maddesine göre kiralanıncaya kadar, devir protokolü ile bu Yönetmelik hükümlerine uyulması kaydıyla geçici olarak devredildiği kuruluşlarca işletilmeye devam edilir.

Bu barınakları kiralamak için su ürünleri kooperatif veya birliklerinden talep gelmesi halinde, Tarım ve Köyişleri Bakanlığına geçici devir işlemleri tamamlandıktan sonra kiralamaya işlemlerine başlanır. Bu devir işlemi esnasında eski işletmecisi kuruluş tarafından hiçbir bedel ve hak talebinde bulunulamaz ve barınak sağlam ve çalışır vaziyette teslim edilir.

11. Kesin Devir Yapılan Balıkçı Barınakları
Bakanlar Kurulu Kararı ile kamu kurum ve kuruluşlarına, il özel idarelerine, belediyelere, köy tüzel kişiliklerine devredilen barınaklar, Balıkçı Barınakları Yönetmeliğinin 8 inci maddesine göre kiralanıncaya kadar bu Yönetmelik hükümlerine uyulması kaydıyla kesin olarak devredildiği kuruluşlarca işletilmeye devam edilir.

13. Barınağın Kira Sözleşmesinin ve Geçici veya Kesin Devir Protokolünün İptali

6237 sayılı Limanlar İnşaatı Hakkında Kanun çerçevesinde, geçici ve kesin olarak Belediye, Köy Tüzel Kişiliği, İl Özel İdaresi ve benzeri kuruluşlara devredilen barınakların Balıkçı

Barınakları Yönetmeliğine aykırı olarak işletildiğinin tespiti halinde devir işleminin iptali teminen gerekli bilgi ve belgeler Bakanlığa gönderilir.

G - KIYI KANUNU KAPSAMINA GİREN YERLERİN KİRAYA VERİLMESİ

.....

5393 sayılı Belediye Kanununun 79. maddesinin 2. fıkrası kapsamında kalan dolgu alanları kiraya verilmeyecektir.

B - BELEDİYELER TARAFINDAN DOLDURULAN DOLGU SAHALARI HAKKINDA YAPILACAK İŞLEMLER

5393 sayılı Belediye Kanununun "Belediye tasarrufundaki yerler" başlıklı 79 uncu maddesinin 2 nci fıkrasında; "Belediye tarafından deniz, akarsu ve gölden doldurma suretiyle kazanılan alanlar, Kıyı Kanunu ve ilgili mevzuata uygun olarak kullanılmak şartıyla Maliye Bakanlığı tarafından belediyelerin, büyükşehirlerde büyükşehir belediyelerinin tasarrufuna bırakılır." hükmü yer almaktadır.

3621 sayılı Kıyı Kanunu ile getirilen hükümler çerçevesinde 5393 sayılı Belediye Kanununun 79 uncu maddesinin 2 nci fıkrasına ilişkin olarak aşağıdaki şekilde işlem yapılması uygun görülmüştür.

Buna göre;

1. Belediyelerce deniz, akarsu, tabii ve suni göllerden doldurma suretiyle kazanılan ve Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunan yerler, mücavir alan sınırları dikkate alınarak ilgili belediyelerin tasarrufuna geçecektir. Büyükşehir belediyesi bulunan yerlerde ise dolgu alanları, hangi büyükşehir ilçe belediyesi sınırları içinde olduğuna bakılmaksızın büyükşehir belediyelerinin tasarrufuna bırakılacaktır.

2. 3621 sayılı Kıyı Kanunu kapsamında kalmakla birlikte dolgu vasfında olmayan yerlerin (kumluk, çakıllık vs.) idaresi eskiden olduğu gibi Bakanlığımızca yürütülecektir.

3. Dolgu vasıflı olmakla birlikte bir kamu hizmetine tahsisli olan veya kiraya verilenler ile üzerinde kullanım izni tesis edilen yerlerin idaresi sözleşmelerinde öngörülen süre sonuna kadar Bakanlıkça yürütülecektir.

4. Bu esaslar çerçevesinde belediyelerin tasarrufuna bırakılması gereken ancak, Bakanlıkça gelirin paylaşımı esasına dayalı olarak belediyelere kiraya verilen alanların kira sözleşmeleri, bu alanlarla sınırlı olmak üzere ilgili belediyelerin talepleri halinde feshedilecektir.

5. Belediyelerin tasarrufuna bırakılacak yerler, 3621 sayılı Kıyı Kanunu ile Kıyı Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik hükümlerine uygun olarak kullanılacaktır.

6. 5393 sayılı Kanun hükümlerine göre şlerin tasarrufuna bırakılan dolgu sahalarında ki, herhangi bir hukuki nedene dayalı olmayan kullanımlara yönelik tahliye işlemleri sonuçlandırılıncaya kadar ecrimisil tahakkuk ve tahsilâtı işlemleri Bakanlıkça yürütülecektir.

Kanatlı Hayvan Eti ve Et Ürünleri Üretim Tesislerinin Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik

Kanatlı Hayvan Eti ve Et Ürünleri Üretim Tesislerinin Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik 22.10.2005 tarih ve 25974 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Bu yönetmeliğin 1.maddesiyle aynı yönetmeliğin 4.maddesinin (m) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"m) Ambalajlama ve/veya Paketleme Tesisi: Kombina bünyesinde bulunan veya tek başına da faaliyet gösterebilen, bu Yönetmelikte belirtilen şartlara sahip, ambalaj ve/veya paketler halinde ithal edilen ya da bu şekilde ülke içinde üretilen et, sakatat ve ürünlerinin ambalajının ve/veya paketinin açılıp daha küçük dilimler ya da porsiyonlar haline getirildikten sonra yeniden ambalajlandığı ve/veya paketlenildiği, bunların soğukta muhafazasının yapıldığı ve nakledildiği tesisi,"

Yönetmeliğin 2.maddesiyle aynı Yönetmeliğin ekinde yer alan "EK-1", değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin 3.maddesiyle aynı Yönetmeliğin 25. maddesinin dördüncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Tesisin faaliyetinin tesis sahibi veya mevzuat hükümleri gereği ilgili resmi kurum tarafından geçici veya sürekli olarak durdurulması veya tesisin kapatılması hallerinde bu durum, il müdürlüğünün çalışma izni verme yetkisinde olduğu tesislerde il müdürlüğüne, genel müdürlüğünün çalışma izni verme yetkisinde olduğu tesislerde ise genel müdürlüğe bildirilir. Bu durumdaki tesislerin çalışma izin belgeleri geri alınır ve il müdürlüğünde muhafaza edilir."

Yönetmeliğin 4.maddesiyle aynı Yönetmeliğin Geçici 1 inci maddesi ile Geçici 2 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Geçici Madde 1 — Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce kurulmuş ve yetkili merci tarafından geçici çalışma izni verilmiş ve Gayri Sıhhi Müessese Ruhsatı bulunmayan et ve et ürünleri üretim tesislerinin bu izinleri 31/8/2006 tarihine kadar geçerlidir."

"Geçici Madde 2 — Bu Yönetmelik kapsamındaki tesislere aşağıda sıralanan durumlar dahilinde 31/8/2006 tarihine kadar geçerli olmak üzere geçici çalışma izni verilir:

a) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinde Gayri Sıhhi Müessese Ruhsatı ve yetkili merci tarafından verilmiş çalışma izni olmayan,

b) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce yetkili merciye müracaatta bulunmuş ve çalışma izni işlemleri çeşitli aşamalarda devam eden,

c) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce yetkili merci tarafından çalışma izni verilmiş ancak faaliyet alanında değişiklik ve/veya kapasitelerinde artış yapılmak istenilen tesislere müracaatları halinde bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen belgelerden Gayri Sıhhi Müessese Ruhsatı hariç diğer belgeleri getirmeleri ve yapılacak denetimde uygun bulunmaları durumunda, formatı Bakanlıkça düzenlenecek talimatla belirlenecek taahhütnamenin müracaatta bulunan tesis sahibi veya yetki verdiği şahıs ile sorumlu yöneticisi tarafından imzalanmasından sonra yetkili merci tarafından geçici çalışma izni verilir. Geçici çalışma izni alan et ve et ürünleri üretim tesislerinin bu izinleri, 31/8/2006 tarihine kadar Gayri Sıhhi Müessese Ruhsatı alınmadığı takdirde iptal edilir. 31/8/2006 tarihine kadar Gayri Sıhhi Müessese Ruhsatı alan ve geçici

çalışma izni bulunan tesislerin bu izinleri çalışma iznine çevrilir."

Kırmızı Et ve Et Ürünleri Üretim Tesislerinin Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik

Kırmızı Et ve Et Ürünleri Üretim Tesislerinin Çalışma ve Denetleme Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılması Hakkında Yönetmelik 22.10.2005 tarih ve 25974 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Bu yönetmeliğin 1.maddesi ile aynı yönetmeliğin 2.maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Yönetmelik taze et satış yerlerinde müşteri talebinden önce karkasın ana parçalarına kadar parçalanması ile müşteri talebi üzerine ana parçalardan kuşbaşı ve sote gibi daha küçük parçaların hazırlanması veya dilimlenmesi işlemleri ile kıyma hazırlama işlemleri ve bu işlemlerin yapıldığı üretim alanlarını, bu iş yerlerine parçalanmak üzere getirilen karkasların muhafaza edildiği soğuk depo veya soğutucu dolapları kapsamaz. Bu işyerlerinde yapılacak parçalama işlemleri sonucunda elde edilen parça ürünler sadece o iş yerinde satılabilir. Bu işyerlerinin teknik ve hijyenik şartları Bakanlıkça belirlenir."

Bu yönetmeliğin 2.maddesi ile aynı yönetmeliğin 4.maddesinin (ğ) bendinde geçen 2 nci sınıf mezbaha tanımı, 3 üncü sınıf mezbaha tanımı, (I) ve (o) bendleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"2 nci Sınıf Mezbaha: Bu Yönetmelikte belirtilen şartlara sahip, günde en fazla 40 kesim ünitesi hayvan kesebilen mezbahayı,"

"3 üncü Sınıf Mezbaha: Bu Yönetmelikte belirtilen şartlara sahip, günde en fazla 20 kesim ünitesi hayvan kesebilen mezbahayı,"

"I) Ambalajlama ve/veya Paketleme Tesis: Kombina bünyesinde bulunan veya tek başına da faaliyet gösterebilen, bu Yönetmelikte belirtilen şartlara sahip, ambalaj ve/veya paketler halinde ithal edilen ya da bu şekilde ülke içinde üretilen et, sakatat ve ürünlerinin ambalajının ve/veya paketinin açılıp daha küçük dilimler ya da porsiyonlar haline getirildikten

sonra yeniden ambalajlandığı ve/veya paketlenildiği, bunların soğukta muhafazasının yapıldığı ve nakledildiği tesisi,"

"o) Karkas: Kasaplık hayvanın kanının akıtılıp, yüzüldükten, iç organları boşaltılıp baş ve ayaklarından ayrıldıktan sonra elde edilen gövdesi olup bu gövdenin sığır ve dana karkası için parçaları ; Arka çeyrek : Arka incik, tranç, nuar, yumurta, sokum, rosto, kontrnuar, bonfile, kontrfile, boşluğu. Ön çeyrek: Ön incik, boyun, pırzola, döş, kaburga, kolu. Bu gövdenin koyun karkası için parçaları: But, bel ve pırzola, karın, göğüs, kol, incik ve boyunu. Bu gövdenin keçi karkası için parçaları: But, bel ve pırzola, karın, göğüs, kol, incik ve boyunu,

Domuzda ise; hayvanın kesildikten, kanı akıtıldıktan, başı ayrılıp baş ve gövdesi haşlandıktan, tüyleri yolunup ütüldükten, tırnakları alındıktan ve iç organları boşaltıldıktan sonra elde edilen gövdesini"

Yönetmeliğin 3.maddesi ile aynı Yönetmeliğin ekinde yer alan "EK-1" değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin 4.maddesi ile aynı Yönetmeliğin 7. maddesinin birinci fıkrasının (f) bendinin (5) numaralı alt bendinin (bb) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve (aa) ile (dd) bentleri yürürlükten kaldırılmıştır.

"(bb) Ekipmanlar, bağırsakların mideden veya işkembeden ayrılması ve midenin veya işkembenin temizlenip boşaltılması işlemlerinin hijyenik olarak yapılmasına imkan verecek şekilde ayarlanmalıdır.

Yönetmeliğin 5.maddesi ile aynı Yönetmeliğin 8. maddesinin ikinci fıkrasının (2) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"2) Çalışma yerleri ile temizlik yapılan bütün bölümlerde devamlı, içilebilir nitelikte ve yeterli basınçta sıcak ve soğuk su imkanı ile yeterli sayıda elle kolla çalışan veya elle kolla çalışmayan tipte musluk bulunur. Buralardaki lavabolarda sıvı temizlik malzemesi, dezenfektan, bir kez kullanıma mahsus havlu ve kapağı ayakla açılan çöp bidonu bulundurulur. Çalışan personelin sayısına bağlı olarak bu personelin kullanımına mahsus, düzgün, su geçirmez, yıkanabilir duvar ve zemine sahip yeterli büyüklükte ve sayıda oda veya odalar

ile lavabo, duş ve tuvalet ve her işçi için elbiselerini koyabileceği iki bölümlü bir dolap bulunur. Musluklar isteğe bağlı olarak elle kolla çalışan veya elle kolla çalışmayan tipte olur, sıcak ve soğuk su imkanı ile lavabolarda sıvı temizlik materyali ve bir defalık kullanıma mahsus havlu ve ayakla açılabilen çöp bidonu gibi imkanlar bulundurulur. Tuvaletlerin doğrudan çalışma bölümlerine açılmaması gerekir."

Yönetmeliğin 6.maddesi ile aynı Yönetmeliğin 9. maddesinin ikinci fıkrasının (6) numaralı bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"6) Çalışma yerleri ile temizlik yapılan bütün bölümlerde devamlı, içilebilir nitelikte ve yeterli basınçta sıcak ve soğuk su imkanı ile yeterli sayıda elle ve kolla çalışan veya elle kolla çalışmayan tipte musluk bulunur. Buralardaki lavabolarda sıvı temizlik malzemesi, dezenfektan, bir kez kullanıma mahsus havlu ve kağıdı ayakla açılan çöp bidonu bulundurulur."

Yönetmeliğin 7.maddesi ile aynı Yönetmeliğin 25. maddesinin beşinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Tesisin faaliyetinin tesis sahibi veya mevzuat hükümleri gereği ilgili resmi kurum tarafından geçici veya sürekli olarak durdurulması veya tesisin kapatılması hallerinde bu durum, il müdürlüğünün çalışma izni verme yetkisinde olduğu tesislerde il müdürlüğüne, genel müdürlüğünün çalışma izni verme yetkisinde olduğu tesislerde ise genel müdürlüğe bildirilir. Bu durumdaki tesislerden kombina ve mezbahaların çalışma izin belgeleri ile damgaları, diğer tesislerin ise çalışma izin belgeleri geri alınır ve il müdürlüğünde muhafaza edilir."

Yönetmeliğin 8.maddesi ile aynı Yönetmeliğin Geçici 1. maddesi ile Geçici 2. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Geçici Madde 1-- Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce kurulmuş ve yetkili merci tarafından geçici çalışma izni verilmiş ve Gayri Sıhhi Müessese Ruhsatı bulunmayan et ve et ürünleri üretim tesislerinin bu izinleri 31/8/2006 tarihine kadar geçerlidir."

"Geçici Madde 2 — Bu Yönetmelik kapsamındaki tesislere aşağıda sıralanan durumlar dahilinde 31/8/2006 tarihine kadar geçerli olmak üzere geçici çalışma izni verilir:

a) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinde Gayri Sıhhi Müessese Ruhsatı ve yetkili merci tarafından verilmiş çalışma izni olmayan,

b) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce yetkili merciye müracaatta bulunmuş ve çalışma izni işlemleri çeşitli aşamalarda devam eden,

c) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce yetkili merci tarafından çalışma izni verilmiş ancak faaliyet alanında değişiklik ve/veya kapasitelerinde artış yapılmak istenilen tesislere müracaatları halinde bu Yönetmeliğin 5 inci maddesinde belirtilen belgelerden Gayri Sıhhi Müessese Ruhsatı hariç diğer belgeleri getirmeleri ve yapılacak denetimde uygun bulunmaları durumunda, formatı Bakanlıkça düzenlenecek talimatla belirlenecek taahhütnamenin müracaatta bulunan tesis sahibi veya yetki verdiği şahıs ile sorumlu yöneticisi tarafından imzalanmasından sonra yetkili merci tarafından geçici çalışma izni verilir. Geçici çalışma izni alan et ve et ürünleri üretim tesislerinin bu izinleri, 31/8/2006 tarihine kadar Gayri Sıhhi Müessese Ruhsatı alınmadığı takdirde iptal edilir. 31/8/2006 tarihine kadar Gayri Sıhhi Müessese Ruhsatı alan ve geçici çalışma izni bulunan tesislerin bu izinleri çalışma iznine çevrilir."

Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Esaslarına Dair Genel Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 27.10.2005 tarih ve 25979 sayılı Resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Bu yönetmeliğin 1.maddesi ile aynı yönetmeliğin 9.maddesinin birinci fıkrasında yer alan "iki katını" ibaresi "üç katını" olarak değiştirilmiştir.

Yönetmeliğin Geçici Madde 1 göre bu yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihte devam eden görevde yükselme eğitim programları bu Yönetmelikten önceki hükümlere göre sonuçlandırılır.

Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Özel Beden Eğitimi ve Spor Tesisleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 27.10.2005 tarih ve 25979 sayılı Resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur

Yönetmeliğin 2.maddesi ile aynı Yönetmeliğin 6. maddesinin (1) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"1) Belediyelerce verilecek işyeri açma izin belgesi, itfaiye raporu, illerde il sağlık müdürlüğü, ilçelerde ilçe sağlık müdürlüğü raporu ve mahallin güvenlik teşkilatınca verilecek izin belgesi,"

Yönetmeliğin 4.maddesi ile aynı Yönetmeliğin 9. maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiş olup, aynı maddeye (k) bendi eklenmiştir.

"c) Bayan ve erkek sporcuların birlikte spor yaptığı tesislerde, ihtiyaç duyulmayan spor dalları hariç, en az iki duş ve iki tuvaletin sonunma odalarının içinde bulunması,"

"k) Engellilere ve sporcuların can güvenliğine yönelik tedbirlerin alınması,"

Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu Kapsamına Giren Kurum ve Kuruluşların Girdikleri Hizmet Kollarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu Kapsamına Giren Kurum ve Kuruluşların Girdikleri Hizmet Kollarının Belirlenmesine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 02.11.2005 tarih ve 25984 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur. Bu yönetmeliğin 1.maddesi ile aynı adlı yönetmelik eki listenin "01" sıra nolu "Büro, Bankacılık ve Sigortacılık Hizmetleri" hizmet koluna; "50" kurum kodu ile "Gelir İdaresi Başkanlığı" ifadesi eklenmiştir.

Güneydoğu Anadolu Projesi Yüksek Kurulunun Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik

Güneydoğu Anadolu Projesi Yüksek Kurulunun Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik 06.11.2005 tarih ve 25985 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur. Yönetmeliğin amacı 1.maddesinde "... Güneydoğu Anadolu Projesi Yüksek Kurulunun çalışma usul ve esasları ile diğer hususları düzenlemektir." şeklinde belirlenmiş, yönetmeliğin 2.maddesinde; GAP İdaresi tarafından hazırlanıp, Güneydoğu Anadolu Bölgesinde uygulanacak olan her türlü plan, proje ve programların incelenmesi ve karara bağlanılmasına ilişkin Güneydoğu Anadolu Projesi Yüksek Kurulunun çalışma usul ve esaslarını kapsadığı belirtilmiştir.

Yönetmeliğin izleyen maddelerinde yüksek kurulun oluşumu, görevleri, toplantı usulü, toplantı gündemi ve sekreteryaya hizmetlerinin yürütülmesi gibi hususlar ile ilgili düzenlemeler yer almaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında 5428 sayılı Kanun

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında 5428 sayılı Kanun 09.11.2005 tarih ve 25988 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur. (Yasa metnine dergimizin 30, sayfasında yer verilmiştir.)

Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Bilgi Edinme Hakkı Kanununun Uygulanmasına İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 10.11.2005 tarih ve 25989 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Bu Yönetmeliğin 1.maddesiyle aynı yönetmeliğin 22. maddesinin birinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Kurum ve kuruluşlar, elektronik posta yoluyla erişim sağlananlar dahil, erişimine olanak sağladıkları bilgi veya belgeler için başvuru sahibinden, bilgi veya belgelere erişimin gerektirdiği inceleme, araştırma, kopyalama, postalama ve diğer maliyet unsurları ile orantılı ölçüde ücret tahsil edebilir. Kurum ve kuruluşlarca uygulanacak bilgiye erişim ücret tarifi Maliye Bakanlığınca belirlenir. Ancak erişimine olanak sağlanan bilgi veya belgelerin ilk on sayfalarının kopyaları için, postalama maliyeti dahil herhangi bir ücret alınmaz."

Hazineye, Katma Bütçeli Kuruluşlara, Belediyelere veya İl Özel İdarelerine Ait Arazi veya Arsaların Gerçek veya Tüzel Kişilere Bedelsiz Devrine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Hazineye, Katma Bütçeli Kuruluşlara, Belediyelere veya İl Özel İdarelerine Ait Arazi veya Arsaların Gerçek veya Tüzel Kişilere Bedelsiz Devrine İlişkin Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 11.11.2005 tarih ve 25990 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Bu yönetmeliğin 1.maddesiyle aynı adlı yönetmeliğin 1.maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde — 1 Bu Yönetmeliğin amacı, Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca 2001 yılı için belirlenen fert başına gayri safi yurt içi hâsıla tutarı, 1500 ABD Doları veya daha az olan iller ile bu iller dışında kalan ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca 2003 yılı için belirlenen sosyo-ekonomik gelişmişlik sıralamasına göre endeks değeri eksi olan illerde ve kalkınmada öncelikli yöreler kapsamındaki diğer illerde istihdam yaratan yeni yatırımlara bedelsiz arazi veya arsa sağlanmasına ilişkin esas ve usulleri tespit etmektir."

Bu yönetmeliğin 2.maddesi ile aynı yönetmeliğin 3. maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 3 — Devlet İstatistik Enstitüsü Başkanlığınca 2001 yılı için belirlenen fert başına gayri safi yurt içi hâsıla tutarı, 1500 ABD Doları veya daha az olan iller ile bu iller dışında kalan ve Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığınca 2003 yılı için belirlenen sosyo-eko-

mik gelişmişlik sıralamasına göre endeks değeri eksi olan illerde ve kalkınmada öncelikli yöreler kapsamındaki diğer illerde yatırım yapmak isteyen, fiili ve sürekli olarak en az 30 kişilik istihdamı öngören gerçek veya tüzel kişiler; Hazineye, katma bütçeli kuruluşlara, belediyelere veya il özel idarelerine ait taşınmazların bedelsiz devrinden yararlanabilirler."

Bu yönetmeliğin 3.maddesi ile aynı yönetmeliğin 4.maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Madde 4 — Organize sanayi bölgesi kurulacak alandaki Hazineye ait taşınmazlar, bu Yönetmeliğin 1 inci maddesi kapsamındaki illerde 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanununun 4 üncü maddesine göre organize sanayi bölgelerine bedelsiz devredilebilir.

Taşınmazların devre konu edilebilmesi için, organize sanayi bölgesince aşağıda belirtilen ' bilgi ve belgelerle birlikte ilgili defterdarlığa veya malmüdürlüğüne başvuruda bulunulması gerekir.

a) Organize sanayi bölgesi kuruluş protokolünün Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onaylı örneği,

b) Organize sanayi bölgesi yer seçim komisyonunca düzenlenmiş yer seçim raporu ile bu raporun Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca onandığına ilişkin yazı örneği,

c) Varsa devre konu taşınmazların bulunduğu alana ilişkin plan örneği,

d) Organize sanayi bölgesinin söz konusu taşınmazlara ilişkin bedelsiz devir kararı ve talep yazısı.

Bedelsiz devredilecek taşınmazların imar planlarının, parselasyon planlarının ve alt yapı uygulama projelerinin yapılmasında Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca belirlenecek esas, usul ve sürelerle uyulması zorunludur."

Bu yönetmeliğin 4.maddesi ile aynı yönetmeliğin 5.maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesindeki istisnalar dışında kalan arazi veya arsalar, üzerinde henüz faaliyete geçmemiş yatırım bulunsada hi devredilebilirler. Devletin hüküm ve tasarrufu altında olup da tescili mümkün olan yerler tescilden sonra devre konu edilebilir. Ayrıca, 6831 sayılı Orman Kanununa tabi alanlar

hariç olmak üzere, Devletin hüküm ve tasarrufu altında bulunması nedeniyle mülkiyeti devredilemeyen taşınmazlar üzerinde bedelsiz kullanma izni verilir.”

Bu yönetmeliğin 5.maddesi ile aynı yönetmeliğin 13.maddesindeki “on kişinin” ibaresi “otuz kişinin” olarak değiştirilmiştir.

Bu yönetmeliğin 6.maddesi ile aynı yönetmeliğin 15.maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bedelsiz devre konu taşınmaz üzerindeki kamuya ait bina ve müştemilatın, 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanununun 29 uncu maddesinin birinci fıkrasının (b) bendi uyarınca binalar için arsa payı hariç hesaplanan vergi değerleri, bina ve müştemilatın devir tarihini izleyen ikinci yılın sonundan başlayarak iki yıl içinde altışar aylık dönemler itibarıyla eşit taksitler halinde tahsil edilir."

Bu yönetmeliğin 7.maddesi ile aynı yönetmeliğin 17.maddesindeki “üçüncü fıkrasında ” ibaresi “dördüncü fıkrasında ” olarak değiştirilmiştir.

Bu yönetmeliğin 8.maddesi ile aynı yönetmeliğin 21.maddesine, üçüncü fıkrasından sonra gelmek üzere aşağıdaki fıkra eklenmiştir.

"Ancak, devredilen veya kullanma izni verilen taşınmazın devir tarihindeki değerinin yine devir tarihindeki yatırım maliyet bedelinin yüzde ellisinden fazla olması halinde, bu Yönetmeliğin 16 ncı maddesindeki şerh kaldırılırken bu taşınmazın Kanunda öngörülen amaçlar dışında kullanılmayacağına dair tapu kütüğünün beyanlar hanesine yeni bir şerh konulur."

Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ

11.11.2005 tarih ve 25990 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğin 1.maddesi ile 25.07.2005 tarih ve 25886 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Kamu İhale Genel Tebliğinin, IX. Bölümüne H maddesi olarak aşağıdaki hüküm eklenmiştir.

“H. 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin son fıkrasının (f) bendinin uygulamasına ilişkin olarak;

İdareye karşı yüklenilen işin yapımı sırasında gerçekleşen yasak fiil ve davranışlar dolayısıyla meslek ve iş ahlakına aykırı davranışların 4734 sayılı Kanun’un 17 nci maddesinde belirtilen fiil ve davranışların dışında değerlendirilmesi gerekmektedir.

4735 sayılı Kanunun 25 inci maddesinde sayılmış olan yasak fiil ve davranışlar ile bu fiil veya davranışlar içine girmemekle birlikte, sözleşme hükümlerine aykırı veya idareye zarar verecek fiil ve davranışlar ya da yüklenicilerin iş veya mesleklerinden dolayı yürürlükteki kanunların yüklediği mükellefiyetlere aykırı davranışların iş veya meslek ahlakına aykırı faaliyet kapsamında değerlendirilebilecektir.

Ancak, 4735 sayılı Kanunun 25 inci maddesinin (f) bendinde yer alan "mücbir sebepler dışında, ihale dokümanı ve sözleşme hükümlerine uygun olarak taahhüdünü yerine getirmeme" fiilinden ötürü hakkında yasaklama kararı verilmiş bir isteklinin yasaklama kararını veren idarenin ihalesine katılması halinde;

a - 4734 sayılı Kanunun 10 uncu maddesinin son fıkrasının (f) bendi uyarınca ihale dışı bırakılabilmesi için, bu isteklinin davranışının iş ve meslek ahlakına aykırı bir davranış olup olmadığının her olayın kendi özgün koşulları içinde değerlendirilmesi gerekmekte ve bu hususta takdir idareye ait bulunmaktadır.

b - Yine bu isteklinin 10 uncu maddenin (f) bendi uyarınca ihale dışı bırakılabilmesinin ancak ihaleyi yapan idareye yaptığı işler sırasında iş veya meslek ahlakına aykırı faaliyetlerde bulunduğu bu idare tarafından ispat edilebilmesi halinde mümkün olabilecektir.”

Bazı Mahalli İdare Birliklerinin Kurulmasına İzin Verilmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı

12.11.2005 tarih ve 25991 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2005/9532 sayılı Bazı Mahalli İdare Birliklerinin Kurulmasına İzin Verilmesi Hakkında Bakanlar Kurulu Kararı ile Bartın Merkez İlçede Bartın Merkez İlçe Köylerine Hizmet Götürme Birliği, Bilecik İl merkezinde Bilecek Belediyeler Birliği (B.B.B.), Bilecik İl merkezinde Bilecik Merkez İlçe Köylere Hizmet Götürme Birliği (BİMKÖY-BİR), Erzurum İl merkezinde Doğu Anadolu Belediyeler Birliği (DOĞ-AN BEL-BİR), İz-

mir İli Ödemiş İlçesinde Küçükmenderes Sulama Birliği (KMSB), Kırşehir İl merkezinde Kırşehir Merkez İlçe Köylerine Hizmet Götürme Birliği, Kocaeli İli Gölcük İlçesinde Gölcük Köylerine Hizmet Götürme Birliği (GÖLCÜKBİR), Tekirdağ Merkez İlçede Tekirdağ Merkez İlçe Köylerine Hizmet Götürme Birliği, Uşak İli Merkez İlçede Uşak İli Sürdürülebilir Çevre Yönetimi Belediyeler Birliği adıyla birlik kurulmasına izin verilmiştir.

Tabii Afet Nedeniyle Gelir Kaybı ve Altyapı Hasarına Uğrayan Belediyelere Yapılacak Yardımlara Dair Bakanlar Kurulu Kararı

15.11.2005 tarih ve 25994 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2005/9539 sayılı "Tabii Afet Nedeniyle Gelir Kaybı ve Altyapı Hasarına Uğrayan Belediyelere Yapılacak Yardımlara Dair Bakanlar Kurulu Kararı"nın aşağıda belirtilen 1.maddesi ile toplam 457 belediyenin paylarının arttırılmasına karar verilmiştir.

"Madde 1 — Deprem, su baskını, heyelan, çığ, kaya düşmesi, tasman ve fırtına gibi tabii afetler sebebiyle gelir kaybına ve altyapı hasarına uğrayan belediyelerin 2/2/1981 tarihli ve 2380 sayılı Kanun ile Bütçe Kanunundaki hükümlere göre tahakkuk edecek paylarının arttırılmasına ilişkin 13/1/2000 tarihli ve 2000/9 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı; Danıştay 11. Dairesinin 4/12/2001 tarihli ve Esas No: 2000/8815, Karar No: 2001/2920 ve Esas No: 2000/8675, Karar No: 2002/463 sayılı kararları ile iptal edildiğinden, Mahkeme kararlarında belirtilen gerekçeler esas alınarak; iptal edilen Kararnamede işlemleri tamam olan 183 belediyenin aynı katsayı ve aynı sürelerle işlemlerinin devamı, evrakları eksik olduğu halde Kararnamede bulunan 77 belediyenin anılan Kararnameden çıkarılması, o tarihte evrakları tamam olduğu halde Kararname listesine alınmayan 176 belediyenin Kararnameye ilave edilmesi, 37 adet belediyenin katsayılarının yükseltilmesi, 61 adet belediyenin katsayılarının düşürülmesi ile toplam 457 belediyenin yer aldığı 2000 yılının 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı aylarında uygulanmak üzere yeniden hazırlanan ve ekli listede yer alan belediyelerin 2000 yılının 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı aylarındaki gelir payları, aynı listede belirtilen katsayılarla çarpılarak arttırılmıştır."

Aynı Kararın 2.maddesine göre belediye paylarının artırılan kısmı 23.07.1995 tarihli ve 4123 sayılı Kanunun 1. maddesinde belirtilen amaçlar dışında kullanılamaz.

Tabii Afet Nedeniyle Gelir Kaybı ve Altyapı Hasarına Uğrayan Belediyelere Yapılacak Yardımlara Dair Bakanlar Kurulu Kararı

15.11.2005 tarih ve 25994 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2005/9540 sayılı "Tabii Afet Nedeniyle Gelir Kaybı ve Altyapı Hasarına Uğrayan Belediyelere Yapılacak Yardımlara Dair Bakanlar Kurulu Kararı"nın aşağıda belirtilen 1.maddesi ile toplam 317 belediyenin paylarının arttırılmasına karar verilmiştir.

"Madde 1 — Deprem, su baskını, heyelan, çığ, kaya düşmesi, tasman, fırtına gibi tabii afetler nedeniyle gelir kaybına ve altyapı hasarına uğrayan belediyelerin, 2/2/1981 tarihli ve 2380 sayılı Kanun ile Bütçe Kanunundaki hükümlere göre tahakkuk edecek paylarının arttırılmasına ilişkin 11/1/2001 tarihli ve 2001/1958 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, Danıştay 11. Dairesinin 4/12/2001 tarihli ve Esas No: 2001/480, Karar No: 2001/2893 sayılı Kararı ile iptal edildiğinden, Mahkeme Kararında belirtilen gerekçeler esas alınarak; söz konusu iptal olan Kararnamede işlemleri tamam olan 131 belediyenin aynı katsayı ve aynı sürelerle işlemlerinin devamı, evrakları eksik olan 149 belediyenin anılan Kararnameden çıkarılması, O tarihte evrakları tamam olduğu halde Kararname listesine alınmayan 186 belediyenin Kararnameye ilave edilmesi ve toplam 317 belediyenin yer aldığı 2001 yılının 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı aylarında uygulanmak üzere yeniden hazırlanan ve ekli listede yer alan belediyelerin 2001 yılının 1, 2, 3, 4, 5 ve 6 ncı aylarındaki gelir payları, aynı listede belirtilen katsayılarla çarpılarak arttırılmıştır"

Aynı Kararın 2.maddesine göre belediye paylarının artırılan kısmı 23.07.1995 tarihli ve 4123 sayılı Kanunun 1. maddesinde belirtilen amaçlar dışında kullanılamaz.

Tabii Afet Nedeniyle Gelir Kaybı ve Altyapı Hasarına Uğrayan Belediyelere Yapılacak Yardımlara Dair Bakanlar Kurulu Kararı

15.11.2005 tarih ve 25994 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 2005/9541 sayılı "Tabii Afet

Nedeniyle Gelir Kaybı ve Altyapı Hasarına Uğrayan Belediyelere Yapılacak Yardımlara Dair Bakanlar Kurulu Kararı'nın aşağıda belirtilen 1.maddesi ile toplam 331 belediyenin paylarının arttırılmasına karar verilmiştir.

"Madde 1 — Deprem, su baskını, heyelan, çığ, kaya düşmesi, tasman, fırtına gibi tabii afetler nedeniyle gelir kaybına, alt ve üst yapı hasarına uğrayan belediyelerin, 2/2/1981 tarihli ve 2380 sayılı Kanun ile Bütçe Kanunundaki hükümlere göre tahakkuk edecek paylarının arttırılmasına ilişkin 25/6/1999 tarihli ve 99/13136 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı, Danıştay 11. Dairesinin 18/2/2002 tarihli ve Esas No: 2000/8651, Karar No: 2002/468 sayılı Kararı ile iptal edildiğinden, Mahkeme Kararında belirtilen gerekçeler esas alınarak; iptal edilen Kararnamede işlemleri tamam olan 318 belediyenin aynı katsayı ve aynı sürelerle işlemlerinin devamı, evrakları eksik olduğu halde Kararnamede bulunan 19 belediyenin anılan Kararnameden çıkarılması, o tarihte evrakları tamam olduğu halde Kararname listesine alınmayan 13 belediyenin Kararnameye ilave edilmesi ve toplam 331 belediyenin yer aldığı 1999 yılının 7, 8, 9, 10, 11 ve 12 nci aylarında uygulanmak üzere yeniden hazırlanan ve ekli listede yer alan belediyelerin 1999 yılının 7, 8, 9, 10, 11 ve 12 nci aylarındaki gelir payları, aynı listede belirtilen katsayılarla çarpılarak arttırılmıştır."

Aynı Kararın 2.maddesine göre belediye paylarının artırılan kısmı 23.07.1995 tarihli ve 4123 sayılı Kanunun 1. maddesinde belirtilen amaçlar dışında kullanılamaz.

Türkiye İstatistik Kanunu

18.11.2005 tarih ve 25997 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur. Yasanın geçici 10.maddesinde şu anda yürürlükte bulunmayan eski belediye yasasına atıfta bulunmaktadır. Geçici 10. maddesine göre "7.12.2004 tarihli ve 5272 sayılı Belediye Kanununun 12 nci maddesinin üçüncü fıkrasında öngörülen yerleşim yerlerinin nüfus tespiti işlemleri ile geçici 4 üncü maddesinde yer alan süre sınırı, Başkanlık ile İçişleri Bakanlığının müştereken yürüteceği ikametgâha dayalı nüfus kayıt sisteminin kurulmasına kadar ertelenir. Ancak, aynı Kanunun 8 inci maddesi hükümleri doğrultusunda işlem yapılması hâlinde 2000 Genel Nüfus Sayımı sonuçları esas alınır."

Katma Değer Vergisi Genel Tebliğinde (Seri No: 96)

18.11.2005 tarih ve 25997 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Katma Değer Vergisi Genel Tebliğinde (Seri No: 96); Kültür ve Tabiat varlıkları Koruma Kanunu Kapsamındaki İşlemlerden katma değer vergisi istisna uygulaması başlığı altında "İlgili Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Müdürlüğü veya Tapu Sicil Müdürlüğünden tescil kaydı alınan taşınmaz kültür varlığına ait rölöve, restorasyon ve restitüsyon projeleri ile proje kapsamındaki işlerde kullanılacak malzemeler liste halinde proje müelliflerince hazırlanacaktır. Hazırlanan proje ve analizler, belediye sınırları içerisinde belediyeye, belediye sınırları dışında valiliğe onaylatılarak koruma bölge kuruluna sunulacaktır. Koruma bölge kurulu, tescilli taşınmaza ait proje ile malzeme listesini inceleyip uygun bulduğu takdirde, projeyi onaylayarak projeden yararlanacak olana bu Tebliğ ekinde yer alan örneğe uygun olarak hazırlayacağı istisna belgesini verecektir." hükmü yer almaktadır.

Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 353)

18.11.2005 tarih ve 25997 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 353) ile 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinin (B) fıkrasında yer alan "Yeniden değerlendirme oranı, yeniden değerlendirme yapılacak yılın Ekim ayında (Ekim ayı dahil) bir önceki yılın aynı dönemine göre Devlet İstatistik Enstitüsünün Toptan Eşya Fiyatları Genel Endeksinde meydana gelen ortalama fiyat artış oranıdır. Bu oran Maliye Bakanlığınca Resmi Gazete ile ilan edilir." hükmü gereğince yeniden değerlendirme oranı 2005 yılı için % 9,8 (dokuz virgül sekiz) olarak tespit edilmiş, bu oranın, aynı zamanda 2005 yılına ait son geçici vergi dönemi için de uygulanacağı, bu konuda daha önce yayımlanmış olan tebliğlerin de yürürlükte bulunduğu belirtilmiştir.

İçmesuyu Elde Edilen veya Elde Edilmesi Planlanan Yüzeysel Suların Kalitesine Dair Yönetmelik

İçmesuyu Elde Edilen veya Elde Edilmesi Planlanan Yüzeysel Suların Kalitesine Dair Yönet-

melik (79/869/AB ile değişik 75/440/AB) 20.11.2005 tarih ve 25999 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Yönetmeliğin birinci maddesinde, yönetmeliğin amacı "...içme suyu temini amacıyla kullanılan yada kullanılması planlanan yüzeysel sular ile ilgili esasları, kalite kriterlerini ve bu suların içmesuyu amaçlı kullanılabilmesi için uygulanması gereken arıtma tiplerini belirlemek" şeklinde tanımlanmıştır.

Yönetmeliğin tanımlar başlığı altında idarenin;

c) 20/11/1981 tarihli ve 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 2 nci maddesinin (a) bendi gereğince su ve kanalizasyon işleri genel müdürlüklerini,

d) 10/7/2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanununun 7 nci maddesinin (r) bendi ve geçici 2 nci maddesi gereğince verilen yetkiler doğrultusunda büyükşehir belediye başkanlıklarını,

e) Nüfusu yüzbinden az olan yerler için, 13/6/1945 tarihli ve 4759 sayılı İller Bankası Kanunu gereğince İller Bankası Genel Müdürlüğünü,

f) 3/7/2005 tarih ve 5393 sayılı Belediye Kanununun verdiği yetkiler doğrultusunda şehir belediye başkanlıklarını,

g) Köy statüsüne giren yerlerde, 24/6/2004 tarihli ve 5302 sayılı İl Özel İdaresi Kanununun 6 ncı maddesinin (b) bendi gereğince il özel idaresini, ifade ettiği belirtilmektedir.

Bilgi Edinme Hakkı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 5432 sayılı Kanun

Bilgi Edinme Hakkı Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair 5432 sayılı Kanun 22.11.2005 tarih ve 26001 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Yasanın 1.maddesi ile aynı yasanın 13.maddesinin birinci fıkrasında geçen "16 ve 17 inci maddelerinde öngörülen sebeplerle" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

Yasanın 2.maddesiyle aynı yasanın 14.maddesinin birinci fıkrasında geçen "16 ve 17 nci maddelerde öngörülen sebeplere dayanılarak" ibaresi madde metninden çıkarılmış, yedinci fıkrasında geçen "uhdesinde kamu görevi bulunanlara (1000), uhdesinde kamu görevi bu-

lunmayanlara ise (2000)" ibaresi "(3000)" olarak değiştirilmiş ve fıkranın sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.

Bir ayda fiilen görev yapılan gün sayısının dördü aşması halinde, aşan günler için huzur hakkı ödenmez.

Belediye Meclislerinin Çalışma Usulüne Dair Belediye Kanununun 59 uncu Maddesine Tevfikan Tanzim Edilen Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Yönetmelik

25.11.2005 tarih ve 26004 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Belediye Meclislerinin Çalışma Usulüne Dair Belediye Kanununun 59 uncu Maddesine Tevfikan Tanzim Edilen Yönetmeliğin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Yönetmelik ile 06.08.1930 tarihli ve 1580 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Belediye Meclislerinin Çalışma Usulüne Dair Belediye Kanununun 59 uncu Maddesine Tevfikan Tanzim Edilen Yönetmelik yürürlükten kaldırılmıştır.

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik 25.11.2005 tarih ve 26004 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Yönetmeliğin 1.maddesi ile 11.09.2003 tarihli ve 25226 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 55. maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (h) bentleri aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"b) İş bitirme ve iş durum belgesi ile gerçek şahıslarca denetim faaliyetleri nedeniyle alınan iş denetleme belgesi tutarları tam olarak, gerçek şahıslarca yönetim faaliyetleri nedeniyle alınan iş yönetme belgesi tutarı ise 1/10 oranında dikkate alınır."

"h) Yerli veya yabancı yükleniciler ve alt yüklenicilerin yurt dışında gerçekleştirdikleri işler ile mühendis veya mimarların yurt dışında denetledikleri işler 1/2 oranında, mühendis veya mimarların yurt dışında yönettikleri işler ise 1/20 oranında dikkate alınır."

Yönetmeliğin 2.maddesi ile Aynı Yönetmeliğin 1 Nolu ekinde yer alan İş Deneyim Belgesi Güncelleştirme ve Değerlendirme Formunun (Standart Form-KİK011.1/Y) 4 nolu dipnotu aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4 Yurt içinde yapılan işlere ilişkin; iş yönetme belgeleri için 1/10, diğer belgeler için 1/1 oranları, yurt dışında yapılan işlere ilişkin; iş yönetme belgeleri için 1/20, diğer belgeler için 1/2 oranları yazılacaktır.”

Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği

Tehlikeli Maddelerin Su ve Çevresinde Neden Olduğu Kirliliğin Kontrolü Yönetmeliği (76/464/ AB) 26.11.2005 tarih ve 26005 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulmuştur.

Yönetmeliğin amacı 1.maddesinde “ ..su ve çevresinde tehlikeli maddelerden kaynaklanan kirliliğin tespiti, önlenmesi ve kademeli olarak azaltılması ” şeklinde açıklanmaktadır Yönetmeliğin 2.maddesinde bu yönetmeliğin “....yüzeysel sularda, haliç sularında, bölgesel sularda kirliliğe neden olan tehlikeli maddelerin belirlenmesi, kirlilik azaltma programlarının oluşturulması, kirliliğin önlenmesi ve izlenmesi, suya deşarj edilen tehlikeli maddelerin envanterinin yapılması, deşarj standartları ve kalite kriterlerinin belirlenmesi ile ilgili teknik ve idari esasları kapsadığı ” belirtilmiş, tanımlar başlığı altındaki 4.maddesinde ilgili idarenin,

a) Kanalizasyona deşarjın söz konusu olduğu durumlarda; Bağlantı Kalite Kontrol İzin Belgesinin düzenlenmesi, verilen izinlerin ve deşarjların kontrol ve denetiminden, elde edilen verilerin Bakanlığa rapor edilmesinden sorumlu ilgili idare olarak 10.07.2004 tarihli ve 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu kapsamında büyükşehir belediyelerini ve 03.07.2005 tarihli ve 5393 sayılı Belediye Kanunu çerçevesinde diğer belediyeleri ifade ettiği belirtilmektedir.

Yönetmeliğin 10.maddesinde kanalizasyona deşarj standartlarına ilişkin esaslar aşağıdaki şekilde belirtilmiştir:

a) Bu Yönetmeliğin Ek-1 ve Ek-2 sinde yer alan tehlikeli maddelerin kanalizasyona deşarjında; 5216 ve 5393 sayılı Kanunlar kapsamında belediyelerce Bağlantı Kalite Kontrol İzin Belgesi düzenlenir. Düzenlenen izin belgesi ile sağlanacak olan deşarj standartlarının; bu Yönetmelikte belirtilen standartlarla paralellik arz etmesi gerekir. Ancak; bu Yönetme-

liğin Ek-1 ve Ek-2 sinde verilen değerlerin altında kısıtlamaya gidilmesi durumunda Bakanlığın uygun görüşünün alınması gerekir.

b) İlgili idarece düzenlenen izin belgelerinin detayları, izin verilen deşarjın kontrol sonuçları ile alıcı ortam kalite kriterlerine ilişkin izleme sonuçları, tehlikeli maddeler konusunda ülkede düzenli bir envanterin tutulması ve veri tabanının oluşturulması için her yıl düzenli olarak Bakanlığa gönderilir.

c) Kanalizasyon sistemi çıkışında deşarj edilen ve atıksu özellikleri bu Yönetmelikte belirtilen deşarj limitleri ile alıcı ortam kalite kriterlerinin sağlanamayacağı yerlerde kanalizasyona deşarj; alıcı ortama deşarj gibi kabul edilir ve bu Yönetmelik hükümleri kapsamında gerekli olan standartların sağlanması ilgili idarece gerçek ve tüzel kişilerden istenir.

Alan Yönetimi ile Anıt Eser Kurulunun Kuruluş ve Görevleri ile Yönetim Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

2863 sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanununun Ek 2 . maddesine dayanılarak hazırlanan “Alan Yönetimi ile Anıt Eser Kurulunun Kuruluş ve Görevleri ile Yönetim Alanlarının Belirlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” 27.11.2005 tarih ve 26006 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmeliğin amacı 1.maddesinde şöyle açıklanmıştır. “Bu Yönetmeliğin amacı; ören yerleri, sit alanları ve etkileşim sahaları ile bağlantı noktalarının kamu kurum ve kuruluşları ile sivil toplum örgütlerinin koordinasyonunda sürdürülebilir bir yönetim planı çerçevesinde korunması ve değerlendirilmesini sağlamak, yönetim alanlarının belirlenmesi, geliştirilmesi, yönetim planlarının hazırlanması, onaylanması, uygulanması ve denetlenmesi ile alan yönetimini gerçekleştirmek üzere görev alacak danışma kurulu, alan başkanı, eşgüdüm ve denetleme kurulu, denetim birimi ve anıt eser kurulunun görev, yetki ve sorumluluklarının belirlenmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.”

Yönetmeliğin tanımlar başlığı altındaki 4.maddesinde yetkili idarenin, Kanun ve bu Yönetmelik kapsamında Yönetim Alanı tespit

etmeye yetkili Bakanlık veya ilgili belediyeyi ifade ettiği belirtilmiştir.

Yönetmeliğin Yetki ve yöntem başlıklı 8.maddesine göre;

“Yönetim alanı sınırları belirlenen sit alanları, ören yeri ve etkileşim sahalarına ilişkin yönetim planı taslağı;

- a) Kentsel sitlerde ilgili belediyelerce,
 - b) Arkeolojik, doğal ve tarihi sit alanlarında Bakanlıkça,
 - c) İlgili belediyesi bulunmayan kentsel sit alanlarında Bakanlıkça,
 - d) Kentsel sit alanı ile diğer sit alanlarının birlikte bulunması halinde ilgili belediyesince,
 - e) Kentsel sit yönetim alanının sınırlarının birden fazla belediyeyi ilgilendirmesi halinde bu belediyelerin koordinasyonu ile Büyükşehir Belediye sınırları içinde olması halinde Büyükşehir Belediyesince, dışında olması halinde ilgili belediyelerin koordinasyonu ile Bakanlıkça doğrudan hazırlanır veya ihale mevzuatında belirtilen usul ve esaslara göre ihale suretiyle hazırlattırılır.
- Bakanlığın yönetim alanının belirlenmesi, yönetim planlarının hazırlanması ve alan yöneti-

mi konusunda yapacağı çalışmalar Genel Müdürlükçe yürütülür.”

Yönetmeliğin Yönetim planının uygulanması ve denetlenmesine ilişkin 13.maddesinin birinci fıkrasına göre “Kamu kurum ve kuruluşları, belediyeler ile gerçek ve tüzel kişiler, eşgüdüm ve denetleme kurulunca onaylanan yönetim planına uymak zorundadırlar. Yetkili idareler, plan kapsamındaki hizmetlere öncelik vermek ve bu amaçla bütçelerine gerekli ödenekleri ayırmakla yükümlüdürler.”

Yönetmeliğin Alan Başkanı ve görevlisi başlıklı 14.maddesinin birinci fıkrasına göre “Alan başkanı, alanla ilgili daha önceden çalışmalarda bulunmuş, alanı yeterince tanıyan, alan hakkında belirli bir vizyon geliştirebilen, kültürel ve doğal miras yönetimi ile ilgili yeni yaklaşımlar hakkında bilgi sahibi, yönetim politikaları ve uygulamaları hakkında deneyimli, üniversitelerin mimarlık, şehir ve bölge planlama, arkeoloji, sanat tarihi, kamu yönetimi, işletme ve ekonomi bölümü mezunlarından kentsel sit alanlarında kurulacak alan yönetimlerinde ilgili belediye, kentsel sit dışındaki sit alanlarında ise Bakanlıkça atanır.”

Kendi isteğiyle nakledilen memur da yolluk alabilecek...

Anayasa Mahkemesi Kararı RG: 26.11.2005-26005

Anayasa Mahkemesi Başkanlığından: Esas Sayısı : 2004/54 Karar Sayısı : 2005/24

Karar Günü : 4.5.2005

I- OLAY

Kendi yazılı talepleri üzerine bir başka görev yerine tayin edildikleri için harcırah ödenmeyen kamu görevlilerinin harcırah ödenmemesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açtıkları davalarda, itiraz konusu kuralın, Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkemeler, iptali için başvurmuşlardır.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Yolluk ödemesi, kamu hizmetinin gerektirdiği durumlarda, bu hizmet için görevlendirilen kişilerin katlanacakları giderleri karşılamak üzere yapılan parasal bir idari işlemdir. Başka bir deyişle, gerektiğinde görevlendirilen kişilere, katlandıkları zorunlu giderlerin karşılığı olarak yapılan bir ödemedir.

Nakil işlemi, idarece, takdir yetkisi kapsamında, kamu görevlisinin istemi olmaksızın tesis edilebileceği gibi, mevzuatın öngördüğü koşulların varlığı halinde, yine takdir yetkisi kapsamında, kamu görevlisinin talebi üzerine de tesis edilebilir. Bu anlamda, nakil isteminde bulunmak, kamu görevlileri için, bir hak olarak gözükmekte ise de, istemin yerine getirilmesinin kamu yararı ve hizmetin gerekleri ile sınırlandırılmış olması nedeniyle, bu hakkın kullanılmasıyla ortaya konulan istemin, idarelerce, mutlaka karşılanması zorunluluğu bulunmamaktadır. Her iki durumda da, yargısal denetim yetkisi saklı kalmak kaydıyla, işlemin tesis edilip edilmeyeceği idarenin takdirindedir.

Öte yandan, 657 sayılı Kanunun 62. maddesinin 2595 sayılı Kanunun 4'üncü maddesiyle değişik 3'üncü paragrafında, yer değiştirme suretiyle yapılan atamalarda, memurlara, yolluklarının, atama emirleri tebliğ edilince ödeme emri aranmaksızın, saymanlıklarca derhal ödeneceği hükmü yer almış, anılan Kanun hükmünde görev yerinin değişmesinin isteğe bağlı olup olmaması yönünden, bir ayırım yapılmamıştır.

Anayasa'nın 2. maddesinde, Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal bir hukuk devleti olduğu belirtilmiştir. Bu maddede belirtilen sosyal hukuk devleti, temel hak ve özgürlükleri en geniş ölçüde gerçekleştiren ve güvence altına alan, toplumsal gerekleri ve toplum yararını gözetken, kişi ve toplum yararı arasında denge kuran, toplumsal dayanışmayı en üst düzeyde gerçekleştiren, güçsüzleri güçlüler karşısında koruyarak eşitliği, sosyal adaleti sağlayan, çalışma hayatının gelişmesi için önlemler alarak çalışanları koruyan, sosyal güvenlik sorunlarını çözme-yi yüklenmiş, ülkenin kalkınmasıyla birlikte ulusal gelirin sosyal katmanlar arasında adaletli biçimde sağlanmasını amaç edinmiş devlettir. Güçsüzleri güçlülere ezdirmemek ilkesi, herkesi, bu arada çalışanları, emeklilerle yaşlıları, durumlarına uygun düzenlemelerle, sağlıklı, mutlu ve güven içinde yaşatmayı gerektirir.

Nakil işlemi sonucunda, görev yeri değişen kamu görevlilerinin, maddi açıdan belli bir külfetle karşı karşıya kalmaları ve bu külfetin, kamu hizmetinin yürütülmesinden kaynaklanması nedeniyle, isteklerine dayalı olarak nakledilmiş bile olsalar, söz konusu külfetin kamuca karşılanması icap ettiğinden, iptali istenilen kural, Anayasa'nın 2. maddesiyle bağdaşmamaktadır.

Öte yandan, Anayasa'nın 10. maddesindeki "Kanun önünde eşitlik ilkesi" hukuksal durumları aynı olanlar için söz konusudur. Bu ilke ile eylemli değil, hukuksal eşitlik öngörülmüştür. Eşitlik ilkesinin amacı, aynı durumda bulunan kişilerin yasalar karşısında aynı işleme bağlı tutulmalarını sağlamak, ayırım yapılmasını ve ayrıcalık tanımını önlemektir. Bu ilkeyle, aynı durumda bulunan kimi kişi ve topluluklara ayrı kurallar uygulanarak yasa karşısında eşitliğin çiğnenmesi yasaklanmıştır.

Kendi yazılı talepleri üzerine nakledilen kamu görevlileri ile re'sen nakledilen kamu görevlilerinin, nakil işleminin hukuksal niteliği yönünden ve yer değiştirmeye bağlı olarak ödenen harcırah bakımından, aynı hukuksal konumda oldukları kuşkusuzdur. Aynı hukuksal konumda olanlar arasında farklı kurallar öngörülmesi Anayasa'nın 10. maddesindeki eşitlik ilkesine aykırılık oluşturur.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural, Anayasa'nın 2. ve 10. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

İtiraz konusu kuralın Anayasa'nın, 17., 41., 49., 55., 56. ve 65. maddeleri ile ilgisi görülmemiş, 5. ve 11. maddeleri yönünden de incelenmesine gerek duyulmamıştır.

VI- SONUÇ

10.2.1954 günlü, 6245 sayılı "Harcırah Kanunu"nun 10. maddesinin (1) numaralı bendinin başına 31.7.2003 günlü, 4969 sayılı Yasa ile eklenen "Kendi yazılı talepleri üzerine gönderilenler hariç olmak üzere;" ibaresinin, Anayasa'ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, 4.5.2005 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

SORULAR - YANITLAR

İsmail Bingöl
İçişleri Bakanlığı
Başkontrolörü

Hüseyin Çağatay
İçişleri Bakanlığı
Başkontrolörü

Zühal S. Dönmez
Avukat
Kamu Yönetimi Uzmanı

SORU : 37

Belediyemizin 2006 ve sonraki yıllarda İller Bankasına ödenecek borçları bulunmaktadır. Ancak 2006 yılı başından itibaren uygulanacak analitik bütçede borç anapara ödemeleri ile ilgili bir gider tertibi bulunmamaktadır. Bu borçlarımızı ne şekilde ödeyeceğiz?

YANIT :

2005 yılı sonuna kadar uygulanacak olan program bütçe sisteminde borçlanma suretiyle sağlanan paralar bütçeye gelir, borç anapara ve faiz ödemeleri de gider kaydedilmek suretiyle bütçe ile ilişkilendirilmektedir. Bu bağlamda gelir bütçesinin vergi dışı gelirler türünün çeşitli gelirler bölümü 7 ve 8 maddelerinde iç ve dış borçlanmalar yer almakta, buna karşılık gider bütçesinin 960 program 01 altprogram 161-170 arası faaliyet-proje ve 900 harcama kalemi iç borç ve iç borç faiz ödemeleri, aynı programın 02 altprogram 171-180 faaliyet-proje ve 900 harcama kalemi de dış borç ve dış borç faiz ödemeleri tertipleri için ayrılmış bulunmaktadır.

Ancak 2006 yılı başında uygulanmak üzere düzenlenen analitik bütçe örneğinde borç anapara ödemeleri için herhangi bir tertip yer almadığı gibi borçlanma yoluyla sağlanacak gelirler için de gelir bütçe cetvelinde herhangi bir gelir kalemi öngörülmemiştir. Gider bütçe-

sinde sadece borç faiz ödemeleri için tertip bulunmaktadır.

Analitik bütçe sisteminde borçlanma ve borç anapara ödemeleri gerçek anlamda bir gelir ve gider olarak kabul edilmemekte, sadece borçlanma sonucu doğan borç faiz giderleri bütçede yer almaktadır. Nitekim Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği taslağının 20.maddesinde, alınan borçlar ile bu borçların anapara ödemelerinin gelir ve gider bütçelerinde gösterilemeyeceği, borç anapara ödemelerinin (Örnek:16) numaralı "Finansmanın Ekonomik Sınıflandırması Cetveli"nde gösterileceği, borç faiz tutarlarının ise gider bütçesinin faiz giderleri tertibinden ödeneceği belirtilmektedir.

Bu nedenle 2006 yılı başından itibaren gerek alınan borçları gerekse borç anapara ödemelerini sadece muhasebe kayıtlarına intikal ettirmeniz yeterlidir, ayrıca bütçe ile ilişkilendirmenize gerek bulunmamaktadır.

SORU : 38

Program bütçe sisteminde "geri verilecek paralar" adıyla bir tertip bulunmakta, yersiz veya fazla tahsilat sonucu hesaplarımıza geçmiş bulunan paraları, yılı geçtikten sonra bu tertibi kullanarak ilgisine iade etmekteyiz. Analitik bütçe sisteminde böyle bir gider tertibi yer almadığına göre bu tür iadeleri ne şekilde yapabiliriz.

YANIT :

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği taslağının 12.maddesinde, "..... bütçe gelirlerinden fazla veya yersiz tahsilat nede-

niyle yada yargı kararları ile iade edilmesi gereken tutarlar "ret ve iadeler" bölümüne yazılarak gelirden düşülmek suretiyle Düzeltme

ve İade Belgesi (Örnek-55) düzenlenerek ilgililerine ödenir.” hükmü yer almaktadır.

Ayrıca adı geçen yönetmelik taslağının 348.maddesinde de bütçe gelirleri hesabından yapılacak ret ve iadelerde; muhasebe birimlerinde “Düzeltilme ve İade Belgesi (Örnek:55)” düzenleneceği, bütçe gelirlerinden yapılacak ret ve iade işlemlerinde muhasebe işlem fişinin muhasebeleştirme belgesi olarak kullanılacağı belirtilmektedir.

Bütçe Gelirlerinden Ret ve İadeler Hesabının niteliği ve işleyişi adı geçen yönetmelik

taslağının 347. maddesinde, hesabın işleyişi de 349.maddesinde açıklanmış bulunmaktadır.

Söz konusu maddelerin incelenmesinde görüleceği üzere yeni bütçe ve muhasebe sisteminde fazla veya yersiz olarak nakden veya mahsuben yapılan tahsilattan gerek yıl içinde gerek yılı geçtikten sonra yapılacak ret ve iadelerde eskide olduğu gibi ödenek kullanılarak ödeme yapılmayacak, gelirden düşme yapmak suretiyle fazla veya yersiz tahsil edilen tutara ilgisine ödenecektir.

SORU : 39

Bir belediyede belediye meclis üyesiyim. Bu görevi yapacağım süre içerisinde görevim nedeniyle primi belediyeden veya kendim ödemek suretiyle herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan yararlanabilir miyim?

YANIT :

5393 sayılı Belediye Kanununun 85. maddesinin (a) fıkrasının 1.bendi ile değiştirilen 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanununun 12. maddesinin (II) işaretli fıkrasının (n) bendine göre “Sosyal güvenlik kuruluşlarına tâbi görevlerde bulunmadan veya bu kuruluşlara tâbi olarak çalışmakta iken illerin daimi komisyon üyeliğine veya belediye başkanlığına seçilen ve atanmışlar ile Sandıktan veya diğer sosyal güvenlik kuruluşlarından emekli, yaşlılık veya malûlluk aylığı almakta iken belediye başkanlığına seçilen ve atanmışlar, istekleri üzerine istek dilekçelerinin Sandık kayıtlarına geçtiği tarihi takip eden ay

başından itibaren emekli kesenekleri kendilerince, karşılıkları kurumlarca ödenmek ve emekli aylıkları Sandıkla ilgilendirildikleri tarihten itibaren kesilmek suretiyle” sandıktan yararlanacakları belirtilmiştir.

Belediye meclis üyeleri için gerek bu yasada gerekse başka yasalarda meclis üyeliği süresince ve meclis üyeliği görevi nedeniyle herhangi bir sosyal güvenlik kurumu ile ilişkilendirileceklerine ilişkin herhangi bir hüküm yer almadığından, meclis üyeliğinden ötürü herhangi bir sosyal güvenlik kurumunun iştirakçisi olamazsınız.

SORU : 40

Belediye başkanımız ve meclisimiz, bizim belediyemizin bulunduğu bölgede olmayan, bizim şehrimize 700 km uzakta bulunan bir şehre kültür sarayı yaptırma kararı aldı. Mecliste karar salt çoğunlukla alındı. Muhafif üyeler, bizim şehrimizin binlerce sorunu varken o şehre yatırım yapmanın yersiz olduğunu söylediler ve ayrıca bizim şehrimizde oralıların büyük bir oy potansiyeli olduğu için, oy kaygısıyla böyle bir karar verildiğini iddia ettiler.

- Bizim belediyemizin o şehre yatırım yapması mevzuata uygun mudur?
- Uygunsa, kültür sarayının inşaatı, izlemesi, denetimi için o şehirde büro açabilir miyiz, personel görevlendirebilir miyiz?
- Bu meclis kararını nasıl iptal ettirebiliriz?

YANIT :

Mektubunuzda belediyenizin büyükşehir belediyesi mi yoksa diğer belediyelerden mi olduğunu belirtmemişsiniz. Aşağıda ki yanıt belediyenizin büyükşehir belediyesi olmadığı varsayılarak verilmiştir. Belirtelim ki, belediyeniz büyükşehir belediyesi olsa bile yanıtımız sonuç olarak aynı olacaktı ancak daha karmaşık bir değerlendirme yapmak zorunda kalacaktık.

5393 sayılı Yasanın 3. maddesinin (a) bendinde , belediye “Belde sakinlerinin mahallî müşterek nitelikteki ihtiyaçlarını karşılamak üzere kurulan ve karar organı seçmenler tarafından seçilerek oluşturulan, idarî ve malî özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi” olarak tanımlanmıştır.

5393 sayılı Yasanın “Belediyenin görev ve sorumlulukları” başlıklı 14. maddesinde de, belediyenin görev ve sorumluluklarının, “mahalli müşterek nitelikli olmak şartıyla” yerine getirileceği belirtilmiştir.

Yasada, belediye meclislerine de başka bir belde sakinlerinin gereksinmelerini karşılamaya yönelik yetki veren bir düzenleme bulunmamaktadır.

Yasanın “Diğer kuruluşlarla ilişkiler” başlığını taşıyan 75. maddesinde, belediyelere ve meclislerine diğer kuruluşlara yardım konusunda geniş yetkiler verilmiş ise de, bu düzenlemenin yukarına sözünü ettiğimiz 3. ve 14.

madde hükümlerinin çizdiği sınırlar içinde kaldığını kabul etmek gerekir.

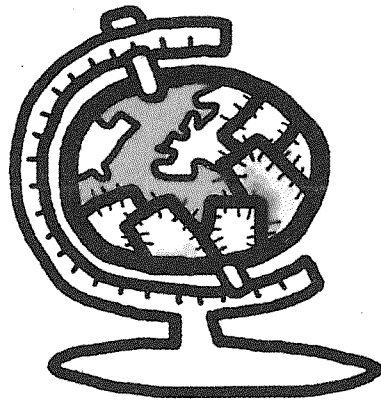
Yasanın 14. maddesinde “Belediye meclisinin kararı ile mücavir alanlara da belediye hizmetleri götürülebilir.” hükmü mevcuttur.

Bu nedenlerle, belediyenin yalnızca belde sakinlerinin mahalli müşterek gereksinmelerini karşılamakla görevli ve yetkili olduğu açıktır. Bunun bir istisnası “mücavir” alanlardır.

Kültür Sarayı yaptıracağınız yer bir belde olduğuna göre “mücavir alanınız” olması söz konusu olamaz.

Bu açıklamalar ışığında;

- a) Bizim belediyenizin o şehirde kültür sarayı yaptırmasında mevzuata uygun olmadığı;
- b) Dolayısıyla o şehirde büro amcanızın ve personel görevlendirmenizin de mevzuata uygun olmadığı; görüşünüzü taşımaktayız.
- c) Yasanın 23. maddesi uyarınca “Mülki idare amiri hukuka aykırı gördüğü kararlar aleyhine idarî yargıya başvurabilir.” ayrıca belde sakinlerinden biri de kararın iptali için idari yargıda dava açabilir; muhalif belediye meclisi üyeleriniz bir dilekçe ile mülki amire başvurarak yetkisini kullanmasını isteyebilecekleri gibi, belde sakini ve bu sıfatla hakkı ihlal edilen kişiler olarak idari yargıya başvurabilirler.

STEPHFF